

**Zhezu Kirisi Sentanra nda
ZHAN
la yonlogɔ
Sɛwɛ wi nawa sɛnrɛ**

Ki sɛwɛ ɲa Zhan wo wila wi yonlogɔ. Zhan wo naa wi ndɔ Zhaki wi ni pàa pye Zhezu wi pitunmbolo ke ma yiri shyen poro pele. Poro naa pe to Zebede wi ni pàa pye ɲgbanra wɔfennɛ wa Galile logbɔgɔ ki ni. Naa Zhezu wila kaa pe yeri, a pè sigi tunɲgo ki yaga mɛɛ taga wi na. Mbege ɛ le ko sanga wo na, a pè si pye Zhezu wi wenne jembɛɛ. Wa Zhezu Sentanra nda Zhan wì yonlogɔ ti ni, wi suu yɛɛra mɛgɛ ki le wa, ɛn fɔ wila para wi yɛɛ wogo na ma yo fɔ: «Lere ɲa wi yen ma Zhezu wi ndanla» (13.23; 19.26; 20.2, 7; 21.20). Wila ko pye ma mbege naga fɔ wùu yɛɛ tirige.

Naa pàa Zhezu wi kan wa tiparaga ki na, wila ki yo Zhan wi kan ma yo wila wi nɔ Mari wi kala li yongɔ wi kan (19.25-27).

Laga ki Sentanra nda ti ni, Zhan wi yen naga nari we na ma yo fɔ Zhezu wo wi yen Yenɲɛɛ na li yen To li pinambyɔ nunɲba pe we. Yenɲɛɛ lìli pinambyɔ Zhezu wi torogo laga dunruya wi ni wi pan wi ku we kapere ti kala na, janɲo lere ɲa fuun ka taga wi na, wi yinwege ɲga wa yenɲɛɛ na ki ta, ko ɲga ki yen kɔsaga fu (3.16). Zhan wì yarilegere sɛnrɛ yo we kan, nda ti woro wa Sentanra sɛwɛɛɛ taanri sanmbala pe ni.

Zhan wi yen naga nari we na fɔ Zhezu wila para wi «wagati» wogo na (2.4; 7.30; 8.20; 12.23, 27; 13.1; 16.32; 17.1). Ki wagati wi yen na Zhezu wi kunwɔ wogo ko nari konaa wagati ŋa wi yaa ka gbɔgɔwɔ ta naa wa yenŋele na we.

Sentanra nda Zhan yɔnlɔgɔ ti yen ma kɔn ma yiri kɔnsagbɔrɔ shyen. Wa ti kɔnsagbɔgɔ kɔŋgbannŋa ki ni, kagala ŋgele Zhezu wila pye sanni wi «wagati» wi sa gbɔn, wɛ ke yan wa (1-12). Zhan wigi yo wa we kan paa yege ŋga na Zhan Batisi wila sereya yo Zhezu wi wogo na konaa paa yege ŋga na Zhezu wila wi pitunmbolo kɔŋgbanmbala pe yeri. Wɛge yan fun fɔ Zhezu wila kari karisaga legere na wa Zheruzalemu Zhufuye fetiye pe na. Zhezu wila para lelegere ni, konaa ma pe naga yaara ta ni, nda ti yen kagbɔgɔ yɔn. Zhezu wɔ kafɔnŋɔlɔ legere pye fun. Zhan wɔ ki kafɔnŋɔlɔ kolɔshyen wɔ wa ke ni, mbege naga we na fɔ kaselege ko na, Zhezu wo wi yen Yenŋele li pinambyɔ we.

Wa Sentanra ti kɔnsagbɔgɔ shyen wogo ki ni, naa Zhezu wi wagati wila kaa pan ma gbɔn, kagala ŋgele wila pye, Zhan wi yen na ke yuun we kan (13-21). Pe mbaa Zhezu wi gbo pilige ŋga ni ki yembinɛ li yege, wila li wi fɔrɔgɔfenne kɛ ma yiri shyen pe ni, ma kotogo sogowo senre yo pe kan konaa ma Yenŋele yenri pe kan. Mbe taga wa ko na, Zhan wi yen naga yuun we kan paa yege ŋga na Zhezu wila ku, ma yen ma yiri wa kuulo pe sɔgɔwɔ konaa maa yeɛ naga wi fɔrɔgɔfenne pe na.

Wa sewe wi kɔsaga yeri, Zhan wi yen naga yuun paa yege ŋga na Zhezu wila fili wi

fɔrɔgɔfenne pe ni wa Tiberiyadi logbɔgɔ ki yɔn na konaa senre nda wila yo Pyeri naa Zhan pe wogo na.

Sɛwɛ wi yɛn ma kɔɔnlɔ yɛgɛ nɔga na

Zhezu wo wi yɛn Yɛnnɛlɛ li senre re *1.1-18*

Zhan Batisi wi sɛrɛya konaa Zhezu wi fɔrɔgɔfenne koŋbanmbala wele *1.19-51*

Zhezu wi kacɛn kagala kɔlɔshyɛn konaa wi tunŋgo nɔga wi pye kpenɔgbelɛnɔge *2.1-12.50*

Zhezu wi senyoro ma sara konaa Yinne kpoyi li panga ye *13.1-17.26*

Zhezu wi kunwɔ naa wi yɛnme ma yiri wa kunwɔ pi ni *18.1-20.31*

Zhezu wila fili wi fɔrɔgɔfenne kɔlɔshyɛn ni wa Tiberiyadi logbɔgɔ ki yɔn na *21.1-25*

ZHEZU WO WI YɛN YɛNNɛLɛ LI SɛNRE RE

1.1-18

¹ Fafafa, sanga nɔga ni dunrɛya wi fa da, Sɛnre tila pye wa. Tila pye wa Yɛnnɛlɛ li ni ma pye Yɛnnɛlɛ.

² Nɔga pe yinri Sɛnre wila pye wa Yɛnnɛlɛ li ni maga lɛ wa fafafa na dunrɛya wi fa da.

³ Yɛnnɛlɛ li yaara ti ni fuun ti gbegele wo fanŋga na. Yaara nda fuun ti gbegele, ko ka si gbegele na wo ma.

⁴ Yinwege kila pye wo ni. Ki yinwege kila pye na yanwa kaan leele pe yeri.

⁵ Ki yanwa pi yɛn na yiin mbele pe wa wɔwɔ pi ni pe kan. Ɛɛn fɔ, pee yɛnlɛ pi na.

⁶ A Yenḡele li si naḡa wa tun, pàa pye naa yinri Zhan.

⁷ Wo wìla pan paa serefo yen na yanwa pi senre yuun, leele pe ni fuun pe ta pe taga pi na wi senre ti fanḡa na.

⁸ Zhan jate wo ma wìla pye ki yanwa we. Een fo, wo la pan mbaa pi sereya wi yuun.

⁹ Ki yanwa po pìla pye yanwa jembe we, mba pì pan laga dunruya wi ni, na yiin leele pe ni fuun pe kan.

¹⁰ Na pe yinri Senre wìla pye laga dunruya wi ni. Wo fanḡa na Yenḡele làa dunruya wi gbegele. Konaa ki ni fuun, dunruya woolo pe suu jen.

¹¹ Wìla pan wi woolo pe kòròḡò, een fo, wi woolo pe sila yenle wi na.

¹² Konaa ki ni fuun, jenri mbele pàa yenle ma taga wi na, wì fanḡa kan poro yeri pe pye Yenḡele li piile.

¹³ Pee pye Yenḡele piile lere selomò na, kii pye senwee pyò nandanwa kala, nakoma naḡa fanḡa na. Een fo, Yenḡele lo li pe pye li piile.

¹⁴ Senre tila pan ma pye senwee pyò, ma cen laga we sogowò. Wi yen ma yin yinme naa kaselege ki ni. A wòò gbòḡowò pi yan, mba Pinambyò nunḡba pe wì ta wi To Yenḡele li yeri we.

¹⁵ Zhan wìla para wi senre na, ma gbele ḡbanga ma yo fo: «Ŋa mìla wi senre yo ma yo wi yaa pan na puḡo na, wowi ḡa we. Wi meḡe kì gbòḡò ma we na wogo ki na, katugu wìla pye wa, na pe fanla se.»

¹⁶ We ni fuun wè we tasaga ta wa wi yarijende ògere ti ni, ma yinne ta ma tagala pi yee na.

¹⁷ Yenñele làa li lasiri wi kan we yeri Moyisi wo fannga na. Een fò, Yenñele li yinne naa li kaselege tì pan Zhezu Kirisi wo fannga na.

¹⁸ Lere fa Yenñele li yan yenle ni fyew. Een fò, Pinambyo nungba ña wi yen Yenñele, ma pye wa Tofò wi ni, wo wì Yenñele li cenlomo pi naga we na.

ZHAN BATISI WI SEREYA KONAA ZHEZU WI FÒRÒGÒFENNE KONGBANMBALA WELE

1.19-51

Zhan Batisi wi senyoro re

(Mati 3.1-12; Maki 1.1-8; Luki 3.1-18)

¹⁹ Sereya ña Zhan wila yo wowi ña we, naa Zheruzalemu ca Zhufuye pàa saraga wofenne poro naa Levi setirige piile pele tun wa wi yeri ma yo pe saa yewe pe yo fò: «Ambò wi mboro?»

²⁰ Zhan wì sila je mbe pe yon sogo. Een fò, wila ki yo maga filige pe kan jenge ma yo fò: «Mi ma mi yen Kirisi we.»

²¹ A pè suu yewe ma yo fò: «Kì pye ma, ambò wi mboro? Mboro ma yen Eli we le?» A Zhan wì si pe pye fò: «Ayoo, wo ma mi.» A pè suu pye fò: «Yenñele yon senre yofò† wowi mboro le?» A Zhan wì sho naa fò: «Ayoo, wo ma mi.»

²² Kona, a pè suu pye fò: «Ambò wi mboro? Ki yo we kan we ta we saga yo mbele pè we tun pe kan. Yingi maa yuun maa yee wogo ki na?»

† **1:21 1.21:** Dete 18.15

²³ A Zhan wì si Yenñele yon senre yofò Ezayi wi senre ti yo pe kan ma yo fò:

«*Muwi mi yen naña ña wi magala li yen na yinrigi wa gbinri wi ni na yuun fò:*

«*Ye we Fò wi konò li gbegele li sin jenge!*» †

²⁴ Pitunmbolo mbele pàa tun wa Zhan wi yeri, Fariziye poro pele la wèle.

²⁵ A poro suu yewe ma yo fò: «Na kaa pye mboro ma ma yen Kirisi we, nakoma Eli, nakoma Yenñele yon senre yofò we, yingì na, a ma nɛɛ leele pe batize?»

²⁶ A Zhan wì si pe yon sogo ma yo fò: «Mi wo na, mì ye batize tɔnmɔ ni, ɛɛn fò, lere wa yen laga ye sɔgɔwɔ, ye si wo jɛn.

²⁷ Wila paan wa na pungo na. Mi yere woro ma yala jenge mboo sawira manda ti sangala.»

²⁸ Ko kagala ñgele koro la pye na piin wa Betani ca†, wa Zhuriden gbaan wi kɛɛ sannga ki na, wa laga ñga Zhan wila pye na leele pe batize we.

Zhezu wi yen Yenñele li Simbapyɔ

²⁹ Ki goto pinliwe pi ni, a Zhan wì si Zhezu wi yan wila paan wi kɔrɔgɔ, mɛɛ yo fò: «Ye wele, Yenñele li Simbapyɔ wowi ña we, wo wi yen dunruya woolo pe kapere ti laga fò pe na.

³⁰ Wo mɪla para wi senre na ma yo fò: Naña wa yen na paan wa na pungo na. Wi mɛge kì gbɔgɔ ma wɛ na wogo ki na, katugu wila pye wa, na pe fanla se.

† **1:23 1.23:** Eza 40.3 † **1:28 1.28:** Kiti 7.24

³¹ Mi jate mi sila ki lerefɔ wi jɛn. Ɛɛn fɔ, m̀ pan na leele pe batize tɔnmɔ ni, janɔ mboo naga Izirayeli woolo pe na poo jɛn.»

³² A Zhan ẁ sigi sɛrɛya wi yo ma yo fɔ: «Mi Yinnekpoyi li yan l̀ yiri wa Yɛnɲɛle na na tinri paa ketene yɛn, ma pan ma cɛn wi na.

³³ Mi sila wi jɛn. Ɛɛn fɔ, Yɛnɲɛle na lilan tun mbe pan mbaa leele pe batize tɔnmɔ pi ni, ligi yo na kan ma yo fɔ: «Ma yaa ka Yinnekpoyi li yan l̀ tigi ma koro lere wa na, ko fɔ wo wi yaa leele pe batize Yinnekpoyi li ni.»

³⁴ Ki wogo m̀igi yan, mi nɛɛ ki sɛrɛya wi yuun fɔ wo wi yɛn Yɛnɲɛle li Pinambyɔ we.»

*Zhezu wi fɔrɔɔfɛnnɛ
konɔbanmbala kanɔgurugo wele*

³⁵ Ki goto pinliwɛ pi ni, Zhan ẁla pye wa ki laga ki na naa, wo naa wi fɔrɔɔfɛnnɛ shyen ni.

³⁶ Naa ẁla kaa Zhezu wi yan ẁla toro, a ẁ sho fɔ: «Yɛnɲɛle li Simbapyɔ wi ɲa!»

³⁷ A Zhan wi fɔrɔɔfɛnnɛ shyen p̀ si nda ẁla yo ti logo, mɛɛ taga Zhezu wi na.

³⁸ A Zhezu ẁ si kanɲga ma wele, mɛɛ pe yan p̀ taga wi na. A ẁ si pe yewe ma yo fɔ: «Yinɲi yaa jaa?»

A p̀ suu pye fɔ: «Arabi!» Ko kɔrɔ wo yɛn fɔ: «We Nagafɔ!» «Ma tugu se yeri?»

³⁹ A Zhezu ẁ si pe yɔn sogo ma yo fɔ: «Ye pan we kari, ye yaa saga yan!»

A p̀ si pinle wi ni ma kari, mɛɛ saa wi tugusaga ki yan. Yɔnlɔ kila koro jɛnri mbe si kɔ. A p̀ si koro wa, ma yɔnlɔ sanɲga ki pye wa wi ni.

⁴⁰ Ki leele shyen mbele pàa Zhan wi senre ti logo ma taga Zhezu wi na, pàa pye na wa yinri Andire. Wila pye Simo Pyeri wi nɔsepyo lenaɲa.

⁴¹ A Andire wì si kari gbɛn ma saa wi nɔsepyo Simo wi yan, ma suu pye fɔ: «Wè Mesi wi yan.» Ki mege ki koro wowi ɲa fɔ: «Shɔfɔ.»

⁴² A wì si kari Simo wi ni wa Zhezu wi yeri. Naa pàa ka saa gbɛn, a Zhezu wì suu wele ma suu pye fɔ: «Mboro pe yinri Simo, Zhan pinambyo we. Eɛn fɔ, yingɔ pe yaa loon yinri Sefasi, ko koro wo ɲa sinndelege.»

⁴³ Ki goto pinliwe pi ni, a Zhezu wì si yere ki yerewe mbe kari wa Galile tara. A wì si saa fili Filipu wi ni, ma suu pye fɔ: «Pan ma taga na na, ma pye na fɔrɔgɔfɔ.»

⁴⁴ Pa Filipu wila yiri wa Betisayida ca. Ko ca nungba ko kila pye Andire naa Pyeri pe ca ye fun.

⁴⁵ Ko pungo na, a Filipu wì si saa Natanayeli wi yan, ma suu pye fɔ: «Naɲa ɲa Moyisi wila para wi senre na wa lasiri sewe wi ni, a Yenɲele yon senre yofenne fun pè para wi senre na wa pe woolo pe ni, wòo yan. Zhozefu pinambyo Zhezu wowi, ɲa wì yiri wa Nazareti ca we.»

⁴⁶ A Natanayeli wì suu pye fɔ: «Yarijenge mbe ya yiri wa Nazareti?»

A Filipu wì suu pye fɔ: «Ta paan we kari, ma saa yan ma ye.»

⁴⁷ Naa Zhezu wila kaa Natanayeli wi yan wila paan wi korogɔ, a wì sho fɔ: «Ŋa yeɛn, wi yen Izirayeli woo kaselege na, nambara suu ndanla.»

⁴⁸ A Natanayeli wì suu yewe ma yo fɔ: «Màla jen meɛ?»

A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mòò yan na wa figiye tige ki nɔgɔ, na Filipu wi fɔɔn yeri.»

⁴⁹ Kona, a Natanayeli wì suu pye fɔ: «Nagafɔ! Mboro ma yen Yenɲele li Pinambyɔ we. Mboro ma si yen Izirayeli woolo pe wunluwɔ we.»

⁵⁰ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Naa mòò pye ma yo mòò yan na wa figiye tige ki nɔgɔ, ko ma kì ti mà taga na na le? Ma yaa ka kagbɔgɔlɔ kele yan naa mbe we na lo na.»

⁵¹ A Zhezu wì sho naa fɔ: «Kaselege ko na, mìla ki yuun ye kan, ye yaa ka yenɲele li yan li yengɛ, mbe merɛgeye pe yan pe yen na nuru na tinri Lere wi Pinambyɔ wi na†.»

ZHEZU WI KACEN KAGALA KOLɔSHYEN KONAA WI TUNNGO NGA WI PYE KPEŊGBELENGBE

2

2-12

*Jayire nda tila pye
wa Kana ca ki ni*

¹ Naa ko kagala koro la kaa toro, ki pilige taanri wogo ki na, pàa pye na jayire piin wa Kana ca, wa Galile tara. Zhezu wi nɔ wila pye wa ki jayire ti na.

² Pàa Zhezu wo naa wi fɔrɔgofenne pe yeri ki jayire ti na fun.

† **1:51 1.51:** Ki verise wi yen na para na kee Zhakɔbu yariyanga ko yeri, Zhene 28.12-13. Merɛgeye pe yaa kaa tunngo piin Zhezu wi kan, mboo kan wila kagbɔgɔlɔ naa kafɔnɲɔlɔ piin.

³ Ma pe ta wa, naa duven wila kaa ko, a Zhezu wi no wi si saa wi pye fo: «Leele pe duven wi ko.»

⁴ A Zhezu wi suu pye fo: «Jele, nga mi yaa pye, mboro ma ma yaa ki yo na kan. Na wagati wi fa gbɔn gbɛn.»

⁵ Kona, a Zhezu wi no wi si saa tunmbyeele pe pye fo: «Wiga ka yo ye kala na fuun pye, ye li pye!»

⁶ Sinndɛɛɛ cɔgbɔɔ kɔgɔlɔni la pye wa, nda Zhufuye paa tege na kori wa ti ni na wunru, ma yala pe sherege konɔlo ke ni. Litiri nafa tijere, nakoma cenme naa nafa (120) wi mbaa ya mbe ti nunɔba nunɔba pyew ti yinyin tɔnmɔ ni.

⁷ A Zhezu wi si tunmbyeele pe pye fo: «Yege cɔgbɔɔ nda ti yin na kan tɔnmɔ ni!»

A pɛ siri yin tɔnmɔ pi ni fo wa ti nunɔbɔgolo ke na.

⁸ Kona, a Zhezu wi si pe pye fo: «Yingɔ, yege tɔnmɔ mba pa ko jenri, ye saa kan jayire to wi yeri.»

A pɛ si pa ko ma saa pi kan wi yeri.

⁹ A jayire to wi si tɔnmɔ mba pila kanɔga duven pi sho maa nenɛ. Wi sila ki duven wi yirisaga jen. Eɛn fo, tunmbyeele mbele paa ki tɔnmɔ pi ko poro laga jen. Ki kaa pye ma, a jayire to wi si japoɔ wi yeri,

¹⁰ ma suu pye fo: «Lere pyew, duven taan wo wi ma keli ma yeɛle leele pe na gbɛn. Na paga ka wo legere, pe ma sila tipɛɛn wi yeɛle pe na. Eɛn fo, mboro ma duven taan wi tege fo yingɔ.»

¹¹ Ko kila pye Zhezu wi kafɔnnɔ konɔgbanna na wila pye we. Pa wila li pye wa Kana, wa Galile

tara, ma ta maa gbogowo pi naga wi fɔɔgofenne pe na. A pè si taga wi na.

¹² Ko jayire to pungo na, a Zhezu wì si kari wa Kaperinawu ca, wo naa wi nɔ, naa wi nɔsepiile konaa wi fɔɔgofenne pe ni, ma saa piliye jenri pye wa.

*Zhezu wila kari
wa Zhufuye sherigo gbogo ki ni
(Mati 21.12-13; Maki 11.15-17; Luki 19.45-46)*

¹³ Naa Zhufuye pe Paki feti wila kaa na yongo, a Zhezu wì si kari wa Zheruzalemu.

¹⁴ A wì si saa leele pele yan wa sherigo gbogo ki ni, paa pe nɛɛ, naa simbaala, naa ca ketengele pɛɛ, naa penjara surufenne pele ni fun pè cɛn pe tabaliye pe tanla.

¹⁵ Kona, a wì si manda lɛ mari pye sapige, mɛɛ pe ni fuun pe purɔ ma pe yirige wa sherigo gbogo ki ni, ma pinlɛ pe simbaala naa pe nɛɛ ti ni, ma penjara surufenne pe penjara ti gbɔn mari jaraga, mɛɛ pe tabaliye pe jaanri.

¹⁶ A wì si ca ketengele pɛɛfenne poro pye fɔ: «Ye ye yaara ti lɛ ye yiri ti ni! Yaga kanla To wi go ki pye janla go!»

¹⁷ A wi fɔɔgofenne pè si nawa to senre nda ti yen ma yonlogo wa Yenɛle senre sewe wi ni ti na fɔ: «O, Yenɛle, ma go ki yen mala ndanla ndanlawa mba ni, pi yen paa kasɔn yen nala sori wa na kotogo na.»†

¹⁸ Kona, a Zhufuye pè suu yewe ma yo fɔ: «Yingi kafonno ma mbe ya pye, mbege naga we na fɔ ki kologo yen ma yeri maga pye ma.»

† 2:17 2.17: Yuuro 69.10

19 A Zhezu wì si pe yòn sogo ma yo fò: «Ki sherigo gbògò nga yege jan, mi yaa ki kan fòngò na piliye taanri!»

20 A Zhufuye pè suu pye fò: «Yéé nafa shyen ma yiri kògòlòni pè pye ki sherigo gbògò nga ki kanga ki na. A mboro sho ma yaa ki kan ma piliye taanri!»

21 Éen fò, sherigo gbògò nga senre Zhezu wìla pye na yuun, ko kila pye wi wire re.

22 Naa Zhezu wìla kaa ku ma yen ma yiri wa kunwò pi ni, a wì fòrògòfenne pè si nawa to senre nda wìla yo ti na. A pè si taga Yènjele senre sewe wo naa Zhezu wì senyoro ti na.

Zhezu wi leele pe nawa kagala ke jen

23 Sanga ña ni Zhezu wìla pye wa Zheruzalému Paki feti wi na, a lelegere si taga wi na, kafòngòlò ngele wìla pye na piin paa yaan ke kala na.

24 Éen fò, Zhezu wi sila taga pe na, katugu wìla leele pe ni fuun pe nawa kagala ke jen.

25 Wi sila jori pe lere senre yo wi kan, katugu wì lere wi nawa kagala ke jen.

3

Zhezu wo naa Nikodemu kala le

1 Fariziye naña wà la pye wa, pàa pye naa yinri Nikodemu. Zhufuye pe fannga fò wo wa lawi.

2 Yembine la ni, a wì si kari Zhezu wi kòrògò ma saa wi pye fò: «Nagafò! Wège jen ma yo Yènjele lo lòn tun ma pan maa we nari; katugu

kafonngɔɔ ngele maa piin lere se ya mbaa ke piin, na Yenɲele li woro wi ni.»

³ A Zhezu wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ma kan, na pee lere ɲa se naa fɔnɲɔ, wi se ya Yenɲele li wunluwɔ pi yan.»

⁴ A Nikodemu wì suu pye fɔ: «Lere ɲa wì le makɔ, pe yaa wi se naa fɔnɲɔ mɛle? Wi se si ya ye wa wi nɔ wi lara wuu se naa fɔnɲɔ!»

⁵ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ma kan, na pee lere ɲa se tonmɔ po naa Yinɲekpoyi lo ni, wi se ya ye wa Yenɲele li wunluwɔ pi ni.

⁶ Leele paga ɲa se, wi ma pye senwee, ɛɛn fɔ, ɲa ka se Yinɲekpoyi lo ni, wo ma pye yinne.

⁷ Ko ka kɔɔn pari, naa m̀ yo ki daga pe ye ni fuun ye se naa fɔnɲɔ we.

⁸ Laga ɲga ka tifelege ki ndanla, pa ki maa gbɔɔn na kee. Ma maa ki tinme po taa, ɛɛn fɔ, k̀ yiri laga ɲga na na kee laga ɲga na, maa ko jen. Lere ɲa fuun ka se Yinɲekpoyi li ni, pa wi wogo ki ma pye ma fun.»

⁹ Kona, a Nikodemu wì si Zhezu wi pye fɔ: «Ko wogo ɲga ko mbe ya pye mɛle?»

¹⁰ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mboro yen Izirayeli tara woolo pe nagafɔ, mɛɛ sigi kagala ke jen!

¹¹ Kaselege ko na, mila ki yuun ma kan: ɲga wè jen, ko waa yuun na ye kaan. ɲga wè yan, ko senre waa yuun na ye kaan. ɛɛn fɔ, konaa ki ni fuun, ye woro na jaa mbe yenle we sereya wi na.

¹² Mila yuun ye ni kagala ngele kaa piin laga tara na koro senre na, yee taga na na, na mi ka

kaa yuun ye ni kagala ngele kaa piin wa yennele na koro senre na, ye yaa taga na na mele?

¹³ Lere fa lugu mbe kari wa yennele na, ndee Lere wi Pinambyo na wi yiri wa yennele na ma tigi laga tara na we.

¹⁴ «Yege nga na Moyisi wila tuguyenre woogo ki yirige kannagaga na wa naayeri, wa gbinri wi ni, ki pyelomo nungba pi na fun, ki daga pe Lere wi Pinambyo wi yirige wa naayeri,

¹⁵ jango lere na fuun ka taga wi na†, wi yinwege mbakogo ki ta.

¹⁶ Katugu dunruya woolo pe Yenenele li ndanla jenge, fo a li li Pinambyo nungba wi kan, jango lere na fuun ka taga wi na, wiga ka ku. Een fo, wi yinwege mbakogo ki ta.

¹⁷ Yenenele lii li Pinambyo wi tun laga dunruya wi ni wi pan wi kiti kon senweele pe na. Een fo, luu tun, jango dunruya woolo pe sho wi fannga na.

¹⁸ «Lere na wi taga Pinambyo wi na, kiti se kon wo na. Een fo, lere na wii taga wi na, kiti kon wo na makɔ, katugu wii taga Yenenele li Pinambyo nungba wi na.

¹⁹ Ki kiti wi pango ki nga: Yanwa pi pan laga dunruya wi ni, een fo, a woowo pi leele pe ndanla ma we yanwa pi na, katugu pe kapyere ti yen ma tijanga.

²⁰ Lere na fuun wila kapege ki piin, yanwa pi woro ma ki fo wi ndanla fyew. Wila yenle mbe pan wa yanwa pi na, jango kapyere nda wila piin tiga ka yiri funwa na.

† 3:15 3:15: Nombu 21.8-9

21 Εν φο, lere ηα wi maa tanri kaselege ki na, wi maa paan wa yanwa pi na, jan̄go paa ki yaan jen̄ge φο wi yen naa kapyere ti piin na Yen̄ηελε li gbogo.»

Zhan wila Zhezu wi gbogo

22 Ko pun̄go na, Zhezu wo naa wi forogofenne pe ni pè si kari wa Zhude tara. A wì si koro wa ma wagati pye wa pe ni. Wila pye na leele pe batize.

23 Zhan fun wila pye na leele pe batize wa En̄o ca, wa Salimu ca ki tanla; katugu ton̄mo legere la pye wa ki laga ki na. Leele paa pye na kee Zhan wi korogo, a wila pe batize.

24 Ki sanga wi ni, kila yala pe fa Zhan wi le wa kaso gben†.

25 Pilige ka, Zhan forogofenne pèle la pye na kendige woo Zhufuye nana wa ni mbe yee jogo mbe pye kpoyi wa sherege kon̄o li ni ko wogo na.

26 A pè si kari Zhan wi korogo ma suu pye φο: «We Nagaf̄o, wele! Nana ηα wila pye ma ni wa Zhuriden gbaan wi kee ηga na, ηα maa pye na sereya wi yuun wi kan̄golo, wila leele pe batize yingo. Leele pe ni fuun paa kee wi korogo.»

27 A Zhan wì si pe yon sogo ma yo φο: «Lere se ya yaraga ka ta, na Yen̄ηελε li sigi kan wi yeri.

28 Yoro jate ye mbe ya mbege sereya wi yo φο mīgi yo ma yo φο: <Mi ma mi yen Kirisi we. Εν φο, Yen̄ηελε làa mi tun wa wi yege wi†.>

29 Japolo wo wi yen ηα pijo wi ma pye wi woo. Εν φο, japolo wi wonlo wi ma pye le wi tanla na

† 3:24 3.24: Mati 14.3; Maki 6.17; Luki 3.19-20 † 3:28 3.28: Zhan 1.20-26

nuru wi yeri. Nayinme ma pye wi yeri fo jenge japolo wi senre nda wila yuun wila nuru ti kala na. Pa na nayinme pi yen ma fun, pi yee yon fili yingɔ.

³⁰ Ki daga wo mege ko mbaa yinrigi, mi na wogo ko mbaa tuun.»

Na wi yiri wa Yennele na ma pan

³¹ Na wi yiri wa naayeri ma pan, wo wi yen leele pe ni fuun pe go na. Na wi yen laga tara na, wo yen tara na woo, tara na kagala koro senre wi maa yuun. Een fo, na wi yiri wa naayeri, wo wi yen leele pe ni fuun pe go na.

³² Nga wi yan konaa nga wi logo, to wila yuun. Een fo, lere si yenle wi sereya wi na.

³³ Na ka yenle wi sereya wi na, wo maga jen ma yo Yennele li yen na kaselege yuun.

³⁴ Na Yennele li tun, Yennele li senre to wila yuun, katugu Yennele li li Yinnekpoyi li kan wi yeri, li sili taanla.

³⁵ Pinambyo wi yen ma Tofɔ wi ndanla, a wi yaraga pyew ki le wi kee.

³⁶ Lere na ka taga Pinambyo wi na, yinwege mbakogɔ ki yen wi wogo. Een fo, na na si taga wi na, wo se kaga yinwege ki ta. Een fo, Yennele li nanɗbanwa pi yaa koro ki fo wi ni.

4

Zhezu wila para

Samari tara fenne jo wa ni

¹ Ko punɗo na, a Fariziye pe sigi logo ma yo Zhezu wila pye na forogofenne legere taa na pe batize ma we Zhan wi na.

² Ma si yala, Zhezu wo jate ma wila pye na leele pe batize. Een fɔ, wi fɔrɔgɔfenne poro paa pye na pe batize.

³ Naa Zhezu wila kaa ki wogo ki logo, a wì si yiri wa Zhude tara mεε songɔrɔ wa Galile tara.

⁴ Wi karisaga, kila daga wi Samari tara ti pari wi kari.

⁵ A wì si saa gbɔn Samari tara ca ka ni, pege yinri Sikari. Zhakɔbu wila kere nda kan wi pinambyɔ Zhozefu wi yeri†, pa ki ca kila pye wa ti tanla.

⁶ Pa Zhakɔbu kɔlɔ wila pye wa ki laga ki na. Naa Zhezu wila kaa tanga ma te, a wì si saa cen wa ki kɔlɔ wi yɔn na. Yɔnlɔfugo sanga la wi.

⁷ A Samari tara fenne jɔ wà si pan mbe ko, a Zhezu wì suu pye fɔ: «Tɔnmɔ pa kan na yeri mbe wɔ.»

⁸ Ko sanga wo ni, Zhezu wi fɔrɔgɔfenne paa kari wa ca nawa sa yaakara lɔ.

⁹ A Samari tara fenne jɔ wì si Zhezu wi pye ma yo fɔ: «A! Mboro yen Zhufuye woo, muu yen Samari tara fenne woo, mele, a ma neε tɔnmɔ yenri na yeri?»

Jεε wila ko yo ma, katugu Zhufuye pe sila pye na yenlegi mbaa kanunɔgbaŋga piin Samari tara fenne pe ni.

¹⁰ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Ndεε ki pye Yenɲεε li yarikanga maga jen, konaa ŋa wila ma yenri tɔnmɔ pi ni mboo wɔ, ndεε ki pye maa jen fun, mboro ma jen na wo yenri tɔnmɔ ni, wi jen na yinwege tɔnmɔ kan ma yeri.»

† 4:5 4.5: Zhene 48.22; Zhouz 24.32

11 A jεle wì suu pye fɔ: «Na fɔ, kɔlɔ yarikogo woro ma yeri, kɔlɔ jate wi yen ma jugo. Ki yinwege tɔnmɔ ma yaa pi ta se suu ko?»

12 We tεε Zhakɔbu wo wigi kɔlɔ ηa wi kan we yeri. Wo jate wùu tɔnmɔ pa wɔ. A wi piile naa wi yaayoro tì pa wɔ. Maa ki sɔnri ndεε ma wε Zhakɔbu wi na wi le?»

13 A Zhezu wì suu pye fɔ: «Lere ηa fuun wila ki tɔnmɔ mba pi woo, wɔgɔ yaa kaa yigi naa fɔnɔgɔ.

14 Εεn fɔ, tɔnmɔ mba mi yaa kan, ηa ka pa wɔ, wɔgɔ soo yigi naa fyew; katugu tɔnmɔ mba mi yaa kan wi yeri, pi yaa kanɔga mbe pye pulugo wa wi ni mbaa fuun mbe yinwege mbakɔgɔ ki kan wi yeri.»

15 A jεle wì suu pye fɔ: «Na Fɔ, ki tɔnmɔ pa kan na yeri mboo wɔ, janɔgo wɔgɔ ka kanla yigi naa, mbe sɔngɔrɔ mbe pan mbe ko laga naa!»

16 A Zhezu wì suu pye fɔ: «Kari ma sɔɔn pɔlɔ wi yeri ye pan laga!»

17 A jεle wì suu pye fɔ: «Naηa woro na yeri.»

A Zhezu wì suu pye fɔ: «Kaselege ko mà yo ma yo naηa woro ma yeri;

18 katugu naηa kanɔgurugo wo mà cεn wi yeri. Ma yen ηa yeri yinɔgɔ, ma pɔlɔ ma. Kaselege mà yo.»

19 A jεle wì suu pye fɔ: «Na Fɔ, mòɔ wele mòɔ yan, Yenɔεle yɔn sɛnrε yofɔ wo wawi mboro.

20 Faa woro Samari tara fεnnε pa we tεleye pàa pye na Yenɔεle li gbogo laga ki yanwiga ηga ki na. Εεn fɔ, yoro Zhufuye wele, ye ma yo laga

nga leele pe daga mbaa Yennεε li gbogo, ko ki yen Zheruzalemu† we?»

²¹ A Zhezu wì suu yon sogo ma yo fɔ: «Jεε, taga senre nda mi yaa yo ti na! Wagati wa na paan, ye yaa kaa Yennεε na li yen To li gbogo, ki se kaa piin laga ki yanwiga nga ko na, nakoma wa Zheruzalemu. Ki kala na, leele pe maa Yennεε li gbogo laga nga na ko woro yaraga.

²² Yoro Samari tara fenne wele, nga ye maa gbogo, ye sigi jen. Woro Zhufuye, nga we maa gbogo wεge jen; katugu wεge jen ma yo pa showo pì yiri wa Zhufuye pe yeri.

²³ Een fɔ, wagati wa na paan, ki wagati wì gbɔn mako yere, Yennεε li gbogofenne jεmbele pe yaa kaa li gbogo yinne naa kaselege ni; katugu mbele pe maa li gbogo ko gbogolomo po na, poro li yen na jaa.

²⁴ Yennεε li yen yinne. Ki kala na, mbele paa li gbogo, ki daga paa li gbogo yinne naa kaselege ni.»

²⁵ Kona, a jεε wì suu pye fɔ: «Mìgi jen ma yo Mesi wi yaa ka pan, Mesi ko korɔ wo na Shɔfɔ. Na wiga ka pan, wi yaa ka kagala ke ni fuun ke yege yo mbe we kan.»

²⁶ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mi na mila para ma ni, muwi.»

²⁷ Ko sanga wo ni, a Zhezu wi forogofenne pè si songoro ma gbɔn le wi na. Naa paa kaa wi yan wila para jεε wi ni, a kì si pe pari. Een fɔ, wa kpe sila ya mboo yewe mbe yo fɔ: «Yingi maa jaa wi

† 4:20 4.20: Dete 12.11; 1 Wunlu 9.3; Yuuro 132.13-14

yeri? Nakoma yingɔ na ma nɛɛ para ki jɛɛ ɲa wi ni?»

²⁸ Kona, a jɛɛ wì suu cɔkogo ki yaga le mɛɛ songɔɔ wa ca, ma saa ki yo ca woolo pe kan fɔ:

²⁹ «Ye pan ye sa naɲa wa wele! Kagala ɲgele fuun m̀ pye, ẁ ke ni fuun ke yo mala kan. Ye yo Kirisi wo ma?»

³⁰ Kona, a leele pè si yiri wa ca nɛɛ kee Zhezu wi kɔɔɔɔ.

³¹ Ko sanga wo ni, Zhezu wi fɔɔɔɔfɛnnɛ pàa pye naa yenri na yuun fɔ: «We nagafɔ, pan ma ka ma!»

³² Ɛɛn fɔ, a Zhezu ẁ si pe pye fɔ: «Yaakara ta yen na yeri mbe ka, nda yee jɛn.»

³³ Kona, a fɔɔɔɔfɛnnɛ pe nɛɛ pe yɛɛ yewe na yuun fɔ: «Lere wa pan ma yaakara kan wi yeri wi le?»

³⁴ A Zhezu ẁ si pe pye fɔ: «Na yaakara to ti yen mbaa na tunvɔ wi nandanwa kala li piin, mbe tunɲgo ɲga ẁ kan na yeri ki pye mbege yɔn fili.

³⁵ Yoro wo na, ye maa ki yuun ma yo fɔ: Ki koro yɛɲge tijere yarilire ti kɔnsanga wii gbɔn. Ɛɛn fɔ, mila ki yuun ye kan, ye yɛge yirige ye kɛɛɛ ti wele. Yarilire ti le makɔ. Ti kɔnsanga ẁ gbɔn.

³⁶ Ɗa wila yarilire ti kɔɔn, wila wi sara wi taa makɔ na yarilire ti gbogolo, nda ti yen yinwege mbakɔɔgo woro, janɲo yarilire lugufɔ wo naa ti

konfo wi ni, pe pinle paa yɔgori ja†.

³⁷ Yomiyele na pe maa waa ma yo fo: «Wa ma yarilire ti lugu, wa ma kaa ti kon,> li yen kaselege.

³⁸ Ko ki yen paa ye wogo ki yen. Kere nda yee ti tunngo pye, mi ye tun ye sari yarilire ti kon. Pele wele paa ti tunngo pye, a yoro nee tonli taa wa pe tunngo ki ni.»

³⁹ Ki Samari ca woolo pe legere la taga Zhezu wi na, jele wila senre nda yo ti kala na, fo: Kagala ngele fuun mi pye, wi ke yo mala kan.

⁴⁰ Naa ki ca woolo paa kaa saa gbɔn wa Zhezu wi na, a pe suu yenri ma yo wi koro wa pe ni. A Zhezu wi si koro wa pe ni ma piliye shyen pye wa.

⁴¹ A leele pele taga Zhezu wi na naa legere ma we kongbambala pe na, senre nda wila pye na yuun ti kala na.

⁴² A pe nee jele wi piin fo: «Yingɔ senre nda ma yo, to nungba ma ti ti we taga wi na. Een fo, woro jate wo senyoro ti logo we ye. Wege jen ma yo kaselege wo wi yen dunruya woolo pe Shɔfo we.»

Zhezu wila legbɔɔ wa pinambyɔ sagala

† **4:36 4.35-36:** Kere to ti yen leele mbele paa yiri wa ca na paan mbe Zhezu wi yan we. Yarilire nda ti le, a ti konsanga wi gbɔn, to yen naga nari fo sanga wi gbɔn leele pe yee kan Yenjele yeri pe gbogolo wa li wunluwo pi ni. Yarilire konfo wo wi yen na wila leele pe piin, a paa kanngi na tari Yenjele li na mbe yinwege mbakogo ki ta. Yarilire lugufo wo wi yen na wila keli ma yenjele senre ti yo leele pe kan we.

⁴³ Naa Zhezu wila kaa piliye shyen pye wa ki laga ki na, a wì si yiri wa, mɛɛ kari wa Galile tara.

⁴⁴ Katugu Zhezu wo jate wila ki yo ma yo fɔ: «Paa la Yenɲɛle yɔn senre yofɔ wi gbogo wa wi tara jate ti ni†.»

⁴⁵ Naa wila kaa saa gbɔn wa Galile tara, a ki tara woolo pè suu yigi fɔ jɛɲɛ; katugu poro fun pàa kari wa Zheruzalemu Paki feti wi na, kafɔnɲɔlɔ ɲgele Zhezu wila pye, pàa ke yan.

⁴⁶ A wì si kari naa wa Kana, wa Galile tara. Pa wila tɔnmɔ pi kanɲa duven† wa ki ca ki ni. Gboforoneri wi legbɔɔ wà la pye wa ki laga ki na, wi pinambyɔ la pye na yaa wa Kapɛrinawu ca.

⁴⁷ Naa ki legbɔɔ wila kaa ki logo ma yo Zhezu wì yiri wa Zhude tara ma pan wa Galile tara, a wì si kari wi kɔrɔgɔ, ma saa wi yenri ma yo wi kari wa Kapɛrinawu, wi saa pinambyɔ wi sagala wi kan, wo la pye na kuun.

⁴⁸ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Na ye woro na kafɔnɲɔlɔ naa kagbɔgɔlɔ yaan, ye se yenle mbe taga na na fyew.»

⁴⁹ A legbɔɔ wì suu yɔn sogo ma yo fɔ: «Na Fɔ, shokari wa na go, sanni na pinambyɔ wi sa ku.»

⁵⁰ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Ta kee, ma pinambyɔ wì sagala!»

A ki nanja wì si taga Zhezu wi senre ti na, mɛɛ kari.

⁵¹ Maa ta wa konɔ wila kee, a wi tunmbyeele pè si pan maa fili, ma suu pye fɔ: «Ma pinambyɔ wì sagala.»

† 4:44 4.44: Luki 4.24 † 4:46 4.46: Zhan 2.1-10

⁵² A wì si pe yewe wi pinambyo wìla sagala wagati ña ni wi ni. A tunmbyeele pè suu pye fo: «Yunmbaan yonloparaga ki na, a wi witiwerewe pì si ko.»

⁵³ Kona, tofo wì sigi jen ma yo ko wagati wowi Zhezu wìla wi pye ma yo wi pinambyo wì sagala. Wo naa wi go woolo pe ni fuun pe ni, pè si taga Zhezu wi na.

⁵⁴ Ko kila pye Zhezu wi kafonno shyen wolo na wìla pye, naa wìla yiri wa Zhude tara ma songoro wa Galile tara we.

5

Zhezu wìla naña murugu wa sagala

¹ Ko pungo na, Zhufuye pàa pye na pe sherege feti wa piin, a Zhezu wì si kari wa Zheruzalemu ki feti wì na.

² Ma si yala, wa Zheruzalemu, titegbogo kà la pye wa tonmo ni, wa Simbaala yeyongo ki tanla. Pàa pye naga yinri Eburuye senre ti ni Betesida. Tongbo kangurugo la pye le ki laga ki na.

³ Yambala legere la pye ma sinle wa ki tongboolo pe ni. Fyoonlo naa jeogolo fenne, naa muruguye la wela. [Pàa pye na tonmo pi singi pi tin;

⁴ katugu wagati legere na, we Fo wi merege wà la pye na tinri wa ki titege ki ni, naga tonmo pi tinni. Na tonmo piga tin mbe ko, yana ña fuun ka keli mbe ye wa pi ni, ali mbege ta wi yama pi yen yege o yege, wi ma sagala.]

⁵ Wa ki laga ki na, naña wà la pye wa na yaa, wi yama pila ta wi na yele nafa ma yiri ke ma yiri kolotaanri.

⁶ Naa Zhezu wìla ka saa wi yan wì sinle, a wì sigi jèn ma yo yama pì mɔ wi na. A wì suu yewe ma yo fɔ: «Maa jaa mbe sagala le?»

⁷ A naŋa wì suu pye fɔ: «Na Fɔ, lere woro na yeri mbanla tirige wa tɔnmɔ pi ni, na pi kaa tinni sanga ŋa ni we. Mi ka sila ŋgbeli mbe yo mi yaa tigi wa sanga ŋa ni, wa ma keli ma tigi na na wa.»

⁸ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Yiri mɔɔ furugo ki le, maa tanri!»

⁹ Le ki yɔngɔlɔ nunŋba ke ni, a ki naŋa wì si sagala. A wì suu furugo ki le nɛɛ tanri.

Ɛɛn fɔ, ki wogo kila pye cɛnpilige ko ni.

¹⁰ Ki kala na, a Zhufuye pè si naŋa ŋa wìla sagala wi pye fɔ: «Nala wi yɛn cɛnpilige ye, mbe yala we lasiri wi ni, kii daga mɔɔ furugo ki le.»

¹¹ A wì si pe pye fɔ: «Lere ŋa wìlan sagala, wo wìlan pye ma yo mbanla furugo ki le mbaa tanri.»

¹² Kona, a pè suu yewe ma yo fɔ: «Ambɔ wɔɔn pye ma yo mɔɔ furugo ki le maa tanri?»

¹³ Ɛɛn fɔ, naŋa ŋa wìla sagala, wi sila wi sagalafɔ wi jèn; katugu Zhezu wìla yiri le ma kari janwa ŋa wìla pye wa ki laga ki na wi kala na.

¹⁴ Ko punŋo na, a Zhezu wì si saa ki naŋa wi yan wa shɛrigo gbɔgo ki ni, ma suu pye fɔ: «Wele! Yinŋo mà sagala. Maga ka kapege pye naa, janŋo kala la mbɔɔn ta naa li wɛ yama po na.»

¹⁵ A ki naŋa wì si kari ma saa ki yo Zhufuye pe kan ma yo Zhezu wo wìla wi sagala.

¹⁶ Kì pye ma, a Zhufuye pe nɛɛ Zhezu wi jɔlɔ, katugu wìla ki kala li pye cɛnpilige ko ni.

17 Έεν ƒɔ, a Zhezu wì si pe pye ƒɔ: «Na To wi yɛn na tunḡgo piin pilige pyew, mi fun, mi yɛn na tunḡgo piin.»

18 Ki sɛnrɛ ti kala na, Zhufuye pàa pye naa gbosaga jaa naa ma wɛ. Cɛnpilige ḡgasele na wìla jɔḡo lo nunḡba kala la ma. Έεν ƒɔ, wìla ki yo naa ma yo Yɛnḡɛ li yɛn wi To, naa yɛɛ taanla li ni.

Yɛnḡɛ li Pinambyɔ wi fanḡga ye

19 A Zhezu wì si pe yɔn sogo ma yo ƒɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, Yɛnḡɛ li Pinambyɔ wi se ya yaraga ko ka pye wi yɛɛ fanḡga. ḡga wì yan wi To wi yeri wìla piin, ko wìla piin cɛ. Kala na fuun Tofɔ wìla piin, lo nunḡba lo Pinambyɔ wìla piin.

20 Katugu Pinambyɔ wi yɛn maa To wi ndanla, a wìla ḡga fuun wi maa piin ki nari wi na. Wi yaa ka kagala keke naga Pinambyɔ wi na naa, ke tugbɔɔ ke wɛ ḡgele koro na, ke ta ke ye pari.

21 Yɛḡɛ ḡga na Tofɔ wi maa kuulo pe yɛnni na yinwege ki kaan pe yeri, ki pyelomɔ nunḡba pi na fun, Pinambyɔ wi kaa jaa mbe yinwege ki kan mbele yeri, wi maga kan pe yeri.

22 Tofɔ wi woro na kiti kɔɔn lere na. Έεν ƒɔ, wì kiti kɔḡo ki ni fuun ki le Pinambyɔ wi kɛɛ;

23 janḡo leele pe ni fuun pe maa To wi gbogo yɛḡɛ ḡga na, paa Pinambyɔ wi gbogo ma fun. Lere ḡa woro na Pinambyɔ wi gbogo, kona, kì cɛn wi woro na wi To ḡa wùu tun wi gbogo.

24 «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan ƒɔ: Lere ḡa kanla sɛnrɛ ti logo mbe taga na tunvɔ wi na, yinwege mbakɔḡo ki yɛn wi yeri. Kiti se

ka kɔn wi na. Ɛɛn fɔ, wì wɔ wa kunwɔ pi ni ma yinwege ta.

²⁵ Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, wagati wa wa na paan, wì yere gbɔn mako, kuulo† pe yaa ka Yennɛle li Pinambyɔ wi sɛnrɛ ti logo. Mbele pe yaa kari logo, poro yaa yinwege ta.

²⁶ Katugu yegɛ nɔa na fanɔga ki yen na To wi yeri wila yinwege ki kaan, ki pyelomɔ nunɔba pi na fun, wì fanɔga kan Pinambyɔ wi yeri wila yinwege ki kaan.

²⁷ Wì fanɔga kan Pinambyɔ wi yeri wila kiti kɔɔn; katugu wo wi yen Lere wi Pinambyɔ we.

²⁸ Ko ka ka ye pari, katugu wagati wa wa na paan, kuulo mbele pe wa fanra ti ni, pe yaa kaa magala li logo.

²⁹ Pe yaa ka yiri wa pe fanra ti ni. Mbele pè kajɛnɔge pye, pe yaa ka yen mbe yiri mbe yinwege ta. Mbele pè kapere pye, poro yaa ka yen mbe yiri kiti wi to pe na.»

*Kagala ngele ke yen
na Zhezu wi fanɔga ki nari*

³⁰ «Mi se ya yaraga ko ka pye na yɛɛ fanɔga. Mi yen na kiti wi kɔɔn na yala sɛnrɛ nda mila nuru Yennɛle li yeri to ni. Na kiti kɔngɔ ki yen ma sin, katugu mi woro nala yɛɛ nandanwa kala lo jaa, fɔ ndɛɛ na tunvɔ wi nandanwa kala lo.

³¹ Na mi kaa sɛrɛya wi yuun na yɛɛ jate wogo na, na sɛrɛya wi se pye kaselege.

† 5:25 5.25: Laga ki laga nɔa ki ni, kuulo pe mbe ya pye leele mbele pè punɔo wa pe kapere ti ni ma pye paa gboolo yen Yennɛle li yegɛ na poro. Pe mbe si ya pye mbele pè ku wa pe kapere ti ni poro.

³² Ξεν fɔ, wawi wi yen nala serɛya wi yuun. Migi jɛn ma yo nda wila yuun na kanɲɔɔ, ti yen kaselege.

³³ Yaa leele tun wa Zhan† wi yeri, wila serɛya wi yo ma yala kaselege ko ni.

³⁴ Mi woro naga jaa lere mbaa na serɛya wi yuun. Ξεν fɔ, mi yen naga kagala ngele ke yuun, jango ye ta ye shɔ.

³⁵ Zhan wila pye paa fitanla yen na pè mu wila yiin. A yè yenle ma yɔgɔri wagati jɛnri ni wa wi yanwa pi ni.

³⁶ Ξεν fɔ, serɛya wa yen na yeri, wo gbɔgɔ ma we Zhan woo wo na. Kagala ngele mila piin, koro ngele na To wì kan na yeri mbe pye mbe ke yɔn fili, ke yen na para na kanɲɔɔ, naga nari ma yo na To wo wìlan tun.

³⁷ Na To na wìlan tun, wo fun, wi yen nala senre yuun. Ye faa magala li logo fyew, ye fa suu yan yenle ni fyew.

³⁸ Ye woro nala senre ti yinri mberi tege wa ye nawa, katugu na wì tun, yee taga wi na.

³⁹ Ye maa Yenɲele senre ti kara jɛnɲe, katugu ye maa ki sɔnri ye yaa yinwege mbakɔgɔ ki ta wa ti ni. To siri ti nɛɛ para na kanɲɔɔ we.

⁴⁰ Ξεν fɔ, konaa ki ni fuun, ye woro na jaa mbe pan na kɔrɔgɔ mbe yinwege jɛnɲe ki ta.

⁴¹ «Mi woro na jaa leele poro mbaa na gbogo.

⁴² Ξεν fɔ, m̀ ye jɛn. Migi jɛn ma yo Yenɲele lii ye ndanla.

⁴³ M̀ pan na To wo mege na, yee yenle na na. Ξεν fɔ, na lere wa ka pan wi yeɛ fanɲga, ye ma

† 5:33 5.33: Zhan 1.19-27

yenle wo na.

⁴⁴ Mbaa gbogowo jaa ye yee yeri, ko yen ma ye ndanla. Ma si yala, gbogowo mba pi ma yiri wa Yenyele na li yen nungba li yeri, ye woro na po jaa. Ki pye ma, ye mbe ya taga na na mele?

⁴⁵ Yaga kaa ki jate ndee muwi mi yaa ka ye le kee na To wi yege na. Moyisi na ye ye jigi wi taga wi na, wo wi yaa ka ye le kee.

⁴⁶ Ki pye ye taga Moyisi wi na, anme mi fun, ye jen na taga na na, katugu wila wi sewe senre ti yonlogo na kanngolo.

⁴⁷ Ee fo, pa yee si taga wi sewe senre na wi yonlogo ti na, ye mbe ya taga na senre ti na mele?»

6

*Zhezu wila nambala
waga kanjurugo (5 000) kan pe ka
(Mati 14.13-21; Maki 6.30-44; Luki 9.10-17)*

¹ Ko pungo na, a Zhezu wi si kari wa Galile logbogo ki kee sannga ki na, pe maa ki yinri naa Tiberiyadi logbogo.

² A janwa gbolo la si taga wi pungo na; katugu kafonngolo ngele wila pye na piin na yambala pe sagala, leele pa pye na ke yaan.

³ Ki kaa pye ma, a Zhezu wi si lugu yanwiga ka na ma saa cen, wo naa wi forogofenne pe ni.

⁴ ZhufuyePaki feti wila yongo makoo.

⁵ Naa Zhezu wila kaa wele ma janwa gbolo li yan laa paan wi korogo, a wi si Filipu pye fo: «We yaa yaakara to ta se mbe lo, mbe si ki janwa na wi kan wi ka?»

⁶ Wila ko yo, mbe ta mbe Filipu wi wa mbe wele, katugu nga wi mbaa pye, wila ki jen mako.

⁷ A Filipu wi suu pye fo: «Ali na waga sa warifuwe pyo cenme shyen (200) buru lo mboo koonlo pe na jennjenri, pe ni fuun se wa ta.»

⁸ A wi forogofa wa, Simo Pyeri nosepyo Andire, wo suu pye fo:

⁹ «Buru kangurugo naa ngbangala shyen ke yen lefonno wa yeri laga. Een fo, to yaa yingi yaraga yon ki lelegere nda ti kan?»

¹⁰ Kona, a Zhezu wi si pe pye fo: «Ye janwa wi pye wi cen.» Yan legere la pye wa ki laga ki na.

A pe si cen. Paa nambala waga kangurugo (5 000) yon ko tin.

¹¹ A Zhezu wi sigi buru wi le. Naa wila kaa Yennele li shari, a wi suu yeere ki leele mbele paa pye ma cen pe na, ma ngbangala ke yeere pe na ma fun, paa yege nga na paa pye na jaa we.

¹² Naa pe ni fuun paa kaa ka ma tin, a Zhezu wi suu forogofenne pe pye fo: «Ye buru konrokono nda ti koro ti wulo, jango ka kpe ka ka pungo!»

¹³ A pe sigi buru kangurugo wi konrokono nda paa ka ti koro ti wulo ma kanja ke ma yiri shyen yin ti ni.

¹⁴ Ki kafonno na Zhezu wila pye, naa leele paa kaa li yan sanga na ni, a pe sho fo: «Yennele yon senre yofa na wi daga mbe pan laga dunruya wi ni, wo wi yen kaselege ki nana na wet.»

¹⁵ Een fo, naa Zhezu wila kaa ki jen ma yo pe yaa wi yigi fannga mboo pye pe wunlunana, a

† 6:14 6.14: Dete 18.15

wì si laga le pe tanla, mɛɛ kari naa wa yanwiga ki na wì yɛ.

Zhezu wìla tanga tɔnmɔ na
(*Mati 14.22-23; Maki 6.45-52*)

¹⁶ Naa yɔnlɔ kila kaa kɔ, a Zhezu wi fɔrɔgɔfenne pè si tigi ma kari wa lɔgbɔgɔ yɔn ki na,

¹⁷ mɛɛ ye tɔnmɔkɔrɔ ka ni, nɛɛ lɔgbɔgɔ ki koon na kee wa Kapɛrinawu kee yeri. Yembine làa wɔ makɔ maga ta Zhezu wi fa gbɔn wa pe na.

¹⁸ Lɔgbɔgɔ tɔnmɔ pila pye na yegɛ, katugu tifelegɛ kila pye na gbɔon nɔgbanga.

¹⁹ Fogo nɔa pàa tanga tɔnmɔkɔrɔ ki ni wa lɔgbɔgɔ ki go na, kila culo kanɔurugo, nakoma kɔgɔlɔni yɔn ko tin. Kona, a pè si Zhezu wi yan wìla tanri tɔnmɔ pi na, na yɔngɔ tɔnmɔkɔrɔ ki ni. A pè si fyɛ fɔ jɛngɛ.

²⁰ Ɛɛn fɔ, a Zhezu wì si pe pye fɔ: «Muwi, yaga ka fyɛ!»

²¹ Kì kaa pye ma, a pe nɛɛ jaa mboo lɛ wa tɔnmɔkɔrɔ ki ni. A ko si yala cɛ tɔnmɔkɔrɔ kì kan tara ti na, wa laga nɔa pàa pye na kee we.

Janwa wìla pye na Zhezu wi lagajaa

²² Kì goto, janwa nɔa wìla koro wa lɔgbɔgɔ kì kee nɔa na, a wì sigi wele maga jɛn ma yo tɔnmɔkɔrɔ nunɔba kila pye wa. Pàa sigi jɛn ma yo Zhezu wii ye wa kì tɔnmɔkɔrɔ kì ni mbe pinlɛ wì fɔrɔgɔfenne pe ni. Ɛɛn fɔ, wì fɔrɔgɔfenne poro cɛ pàa kari.

²³ Ma si yala, wa laga nɔa we Fɔ wìla Yɛnnɛlɛ li shari ma buru wì kan pe yeri, a pòo ka, leelee

pèle la pan tɔnmɔkɔɔɔ ta yɛɛ ni wa ki laga ki na, ma yiri wa Tiberiyadi ca ki ni.

²⁴ Naa janwa wila kaa ki yan Zhezu wo naa wi fɔɔɔɔfenne pe ni pe sila pye wa, a pè si ye wa ki tɔnmɔkɔɔɔ ti ni, mɛɛ kari wa Kaperinawu mbe sa Zhezu wi lagaja.

Zhezu wo wi yen yinwege yaakara re

²⁵ A pè si saa Zhezu wi yan wa logbɔɔ ki kɛɛ ŋga na, ma suu pye fɔ: «We Nagafɔ, ma gbɔn lagame wagati wiwiin?»

²⁶ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan: Yè buru ta na yeri lɛɛɛ ma ka, ko kì ti yaa na lagajaa. Eɛn fɔ, kii cɛn ndɛɛ kafɔnɔɔɔ ŋgele mì pye yè yan, koro kala na yaa na lagajaa.

²⁷ Yaga kaa tunɔgo piin yaakara nda ti maa jogo to kala na. Eɛn fɔ, yaa tunɔgo piin nda† ti ma mɔ, na yinwege mbakɔɔ ki kaan to kala na, to nda Lere wi Pinambyɔ wi yaa kan ye yeri we; katugu Yenɛɛle na li yen To, li li fannɔga tɛɛɛ ti tɛɛ wi na.»

²⁸ A pè suu yewe ma yo fɔ: «Yinɔgi we daga mbaa piin mbe sila Yenɛɛle li nandanwa kagala ke piin mbaa ke yɔn fili?»

²⁹ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Kala na Yenɛɛle laa jaa ye yeri loli na le: Ye taga ŋa li tun wi na.»

³⁰ A pè suu pye fɔ: «Yinɔgi kafɔnɔɔ ma mbe ya pye mbe naga we na, wee taga ma na? Yinɔgi kala ma yaa pye?»

† **6:27 6:27:** Yaakara nda sɛnrɛ ti yen na yuun to ti yen Zhezu we, nakoma mbaa Yenɛɛle li nandanwa kala li piin, nakoma Yenɛɛle li showɔ we.

31 Sanga ña ni we teleye pàa pye na tanri wa gbinri wi ni na kee, manε wo pàa pye na kaa, paa yege ñga na Yenñele senre sewε wi yen naga yuun we kan ma yo fɔ:

Wila yaakara kan pe yeri, a pè ka, nda tila yiri wa yenñele na.»†

32 A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, yaakara nda tila yiri wa yenñele na ma kan pe yeri, Moyisi ma wila ti kan pe yeri. Eεn fɔ, na To Yenñele lo li yen na yaakara jende ti kaan na yinrigi wa yenñele na.

33 Katugu yaakara nda Yenñele laa kaan, to ti yen ña wì yiri wa yenñele na ma pan na yinwege ki kaan dunruya woolo pe yeri.»

34 A pè suu pye fɔ: «We Fɔ, taga yaakara ti kaan we yeri pilige pyew.»

35 A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Mi yen yaakara, nda ti maa yinwege kaan. Lere ña ka pan na kɔrɔgɔ, fungo soo yigi naa fyew; lere ña ka taga na na, wɔgɔ soo yigi naa fyew.

36 Eεn fɔ, mīgi yo ma ye kan, a yànla yan, konaa ki ni fuun, yee taga na na.

37 Na To wiga mbele fuun kan na yeri, poro yaa pan na kɔrɔgɔ. Ña fuun ka pan na kɔrɔgɔ, mi soo je fyew;

38 katugu mii yiri wa yenñele na mbe pan mbaa na nandanwa kala lo piin. Eεn fɔ, ña wilan tun wo nandanwa kala lo m̀ pan mbaa piin.

39 Ña wilan tun, wi nandanwa kala li na: Mbele fuun wì kan na yeri, mi ka ka wa kpε yaga wi

† 6:31 6.31: Yuuro 78.24; Eki 16.4,13-15,31; Nehe 9.15

puṅgo na na. Ɛɛn fɔ, mbe ka pe yen mbe pe yirige wa kunwɔ pi ni dunruya kɔpilige.

⁴⁰ Na To wi nandanwa kala li na: Mbele fuun ka Pinambyɔ wi yan mbe taga wi na, pe yinwege mbakɔgɔ ki ta, mbe ka pe yen mbe pe yirige wa kunwɔ pi ni dunruya kɔpilige.»

⁴¹ Kona, a Zhufuye pe nɛɛ kɔngɔri Zhezu wi na; katugu wila ki yo ma yo wi yen yaakara, nda ti yiri wa yenɲele na ma pan laga tara.

⁴² A pe nɛɛ yuun fɔ: «Mì yo Zhozefu pinambyɔ Zhezu wowi ɲa yɛɛn! Wòo to naa wi nɔ pe jɛn. Mele, yingɔ wì si ya wi yo fɔ wì yiri yenɲele na ma pan?»

⁴³ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Yaga kaa kɔngɔri.

⁴⁴ Lere se ya pan na kɔrɔgɔ wi yɛɛ fanɲa, na na To ɲa wìlan tun wi suu yɛge sin. Mì wo na, mi yaa kaa yen mboo yirige wa kunwɔ pi ni dunruya kɔpilige.

⁴⁵ Yenɲele yɔn sɛnɛ yofenne pàa ki sɛnɛ nda ti yɔnlɔgɔ ma yo fɔ: <Yenɲele li yaa ka pe ni fuun pe naga.>† Ki kala na, lere ɲa fuun kanla To wi nagawa sɛnɛ ti logo mberi le, wo ma pan na kɔrɔgɔ.

⁴⁶ Ko sigi naga mbe yo fɔ lere wa na To wi yan yenle ni de. Ndeɛ ɲa wì yiri wa Yenɲele li yeri ma pan, wo wìlan To wi yan bɔkɔ.

⁴⁷ Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, lere ɲa ka taga na na, wo yinwege mbakɔgɔ ki ta.

⁴⁸ Muwi mi yen yinwege yaakara re.

⁴⁹ Ye teleye pàa manɛ wi ka wa gbinri wi ni, pàa si ku.

† 6:45 6.45: Eza 54.13

⁵⁰ Eɛn fɔ, yaakara nda tila yinrigi wa yenɲele na na tinri laga tara, tori nda re. Lere ɲa ka to ka, wi se ku.

⁵¹ Muwi mi yen yinwege yaakara re, nda ti tigi ma yiri wa yenɲele na. Na lere ɲa ka ki yaakara ta ka, wi yaa laa yinwege ki piin kosaga fu. Yaakara nda mi yaa kan, to ti yen na wire kara re. Mi yaa ti kan, jaŋgo dunruya woolo pe yinwege ta†.»

⁵² Ki senre ti kala na, a Zhufuye pe neɛ kendige woo pe yeɛ ni ɲgbanga na yuun fɔ: «Ŋa wo mbe ya mboo wire kara ti kan we yeri weri ka meɛ?»

⁵³ A Zhezu wi si pe pye fɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, na yee Lere wi Pinambyɔ wi wire kara ti ka, mboo kasanwa pi wɔ, yinwege se pye ye ni.

⁵⁴ ɲa kanla wire kara ti ka, mbanla kasanwa pi wɔ, yinwege mbakɔgo ki yen wi wogo. Mi yaa kaa yen mboo yirige wa kunwɔ pi ni dunruya kɔpilige.

⁵⁵ Katugu na wire kara ti yen yaakara jende, na kasanwa fun pi yen tɔnwɔɔ jembɛ.

⁵⁶ Lere ɲa kanla wire kara ti ka, mbanla kasanwa pi wɔ, wo yen na ni, a mi yen wi ni.

⁵⁷ Na To ɲa wilan tun wi yen yinwege na. Mi fun mi yen yinwege na wi fanɲga na. Ki pyelomɔ nunɲba pi na fun, lere ɲa kanla ka, wi yaa ka pye yinwege na na fanɲga na.

⁵⁸ Yaakara nda ti yiri wa yenɲele na tori nda yeɛn we. Ti woro paa nda ye telɛye paa ka, ko punɲo na ma kaa ku ti yen. Lere ɲa ka yaakara

† 6:51 6.51: Mati 26.26

nda ta ka, wo yaa laa yinwege ki piin kosaga fu.»

⁵⁹ Zhezu wila ki senre ti yo, ma yala wila pye na leele pe nari Yenñele senre ti ni wa sherigo ki ni wa Kaperinawu.

*Senre nda ti maa yinwege
mbakogɔ ki kaan*

⁶⁰ Naa Zhezu wi forogofenne paa kaa ki senre ti logo, a pe legere nee yuun fo: «Ki nagawa senre nda ti ngban matoro. Lere se ya mberi le mbaa tanri ti na.»

⁶¹ A Zhezu wi sigi jen ma yo wi forogofenne paa pye na kongori ki wogo ki na. A wi si pe pye fo: «Ki senre ti ye sun ke?»

⁶² Na yaga ka Lere wi Pinambyo wi yan wila nuru na kee wa laga nga wila pye faa, kona, yingyi ye yaa pye?

⁶³ Yinnekpoyi lo li maa yinwege ki kaan. Lere wo yee na, wi woro yaraga ka. Senre nda mila yuun ye kan, ti maa yinrigi wa Yinnekpoyi li yeri nee yinwege kaan.

⁶⁴ Een fo, pele yen na ye ni, pee taga na na.» Katugu leele mbele pe sila taga Zhezu wi na, wila pe jen maga le wa ki lesaga ki na, konaa lere na wi mbaa kaa le kee wi ni.

⁶⁵ A wi sho naa fo: «Ko ki ti migi yo ma ye kan ma yo fo lere se ya pan na korogɔ, na na To wi sigi fannga ki kan ki fo wi yeri.»

⁶⁶ Mbege le le ko sanga wo na, a wi forogofenne pe legere si songoro pungo na. Pe sila taga wi na naa.

⁶⁷ Kona, a Zhezu wi suu forogofenne ke ma yiri shyen pe pye fo: «Yoro fun, yaa jaa mbe songoro le?»

⁶⁸ A Simo Pyeri wì suu yon sogo ma yo fɔ: «We Fɔ, wee la kee ambo korogɔ? Senre nda ti maa yinwege mbakogɔ ki kaan ti yen mboro yeri.

⁶⁹ Yingɔ wè taga ki na maga jen ma yo mboro ma yen Kirisi, Yenɲele li Woo Kpoyi we.»

⁷⁰ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Mi ma mi ye ni fuun ke ma yiri shyen ye wo le? Ma si yala, Sotanla wi yen wa kotogo na ye ni!»

⁷¹ Simo Izikariyɔti pinambyɔ Zhudasi wo senre Zhezu wila pye na yuun; katugu ali maga ta Zhudasi wila pye wi leele ke ma yiri shyen wo wa, wo wi mbaa wi le kee.

7

Zhezu wi nɔsepiile pe sila taga wi na

¹ Ko pungo na, a Zhezu wi nee Galile tara ti yanri. Wi sila pye na jaa mbe Zhude tara ti yanri; katugu Zhufuye paa pye naga lagajaa mboo gbo.

² Ma si yala, Zhufuye pe Gbataala nogo feti† wila pye na yongɔ.

³ A Zhezu wi nɔsepiile pè suu pye fɔ: «Yiri lagame ma kari wa Zhude tara, jango kagala ngele maa piin, ma forogofenne pe ke yan fun.

⁴ Na lere ɲa na jaa poo jen, ɲga wila piin, wila laga piin mbaa ki lara. Kì kaa pye maa kagala ngele koro cenle piin, taga piin teere, jango lere pyew wi ta wila ma yaan.»

⁵ Wi nɔsepiile poro jate pe sila taga wi na.

† 7:2 7.2: Levi 23.29-43

⁶ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Na karisanga wi fa gbɔn gbɛn. Yoro yeri, wagati wi ni fuun wi yen ma yɔn.

⁷ Dunruya woolo pe se ya mbe yoro panra, ɛɛn fɔ, pè mi panra; katugu mi yen naga yuun ma yo pe kapyere nda paa piin ti woro ma yɔn.

⁸ Yoro wo na, yaa kee fɛti wi na! Mi woro na kee wa ki fɛti wi na, katugu na karisanga wi fa gbɔn gbɛn.»

⁹ Naa wìla kaa ki sɛnrɛ ti yo pe ni ma, mɛɛ koro wa Galile tara.

*Zhezu wìla kari Zhufuye
pe Gbataala nɔgɔ fɛti wi na*

¹⁰ Naa Zhezu wi nɔsepiile pàa kaa kari fɛti wi na, a wo jate wì si kari wa fun. Ɛɛn fɔ, wi sila wi yɛɛ naga lere na. Kìla pye larawa.

¹¹ Zhufuye pàa pye naa lagajaa wa ki fɛti wi na, nɛɛ yuun fɔ: «Wi yen se yeri?»

¹² Wa janwa wi ni, pàa pye naa sɛnrɛ yuun kalɛgɛrɛ ni. Pèle la pye na yuun fɔ: «Lejɛnɛ win.» A pele nɛɛ yuun fɔ: «Ayoo, wìla leele pe fanla na pe punɲgu win.»

¹³ Konaa ki ni fuun, lere sila pye naa sɛnrɛ yuun mbaa ti finligi, katugu pàa pye na fyɛ Zhufuye pe yɛgɛ.

¹⁴ Naa fɛti wìla kaa gbɔn nandogomɔ, a Zhezu wì si kari wa shɛrigo gbɔgɔ ki ni, mɛɛ saa na leele pe nari Yɛnɲɛle sɛnrɛ ti ni.

¹⁵ Wi nagawa sɛnrɛ tila Zhufuye pe pari, a pe nɛɛ yuun fɔ: «Ki nanɲa ɲa wì pye mɛɛ mɛɛ Yɛnɲɛle sɛnrɛ ti jɛn yɛɛn, ma si yala wii ti kara?»

16 A Zhezu wì si pe pye fò: «Senre nda fuun mila nari leele pe na, mi na woro ma. Een fò, pa tila yinrigi wa Yenhele na lilan tun li yeri.

17 Na ka yere ki na mbaa Yenhele li nandanwa kala li piin, wo yaa kaga jen, na kaa pye ki nagawa senre pa tila yinrigi wa Yenhele li yeri, nakoma mila ti yuun na yee fannga.

18 Lere na wi maa para wi yee fannga, wo maa jaa paa wi gbogo. Een fò, lere na wi maa jaa paa wi tunwo wi gbogo, wo maa kaselege yuun, kambasinnye na pye wa wi kotogo na.

19 Mì yo Moyisi wì lasiri wi kan ye yeri? Ma si yala, ye ni, wa woro na tanri lasiri wi na. Yingi na, a ye nee na lagajaa mbanla gbo?»

20 A janwa wì suu pye fò: «Yinne tipele li ye ma ni wi le? Ambò wila ma lagajaa mboon gbo?»

21 A Zhezu wì si senre ti le, mee pe pye fò: «Kala nungba mì pye, a lo si ye ni fuun ye pari!

22 Moyisi wo wila konò kan ye yeri ma yo yaa pinambiile pe kenrekenre. Een fò, Moyisi wo ma wila ki peli naa piin, ye teleye poro paa ki peli. Ki ngasele li kala na, ye ma yenle na kenrekenre wi piin ali yere cenpilige jate ki ni.

23 Na kaa pye ye mbe ya pinambyo wa kenrekenre cenpilige ki ni, Moyisi lasiri wiga ka jogo, yingi na, a ye si nawa ngban na ni ma yo mi lere lombono sagala cenpilige ki ni.

24 Yaga kaa kiti kon leele pe na mbaa yala nga yaa yaan laga funwa na ko ni. Een fò, yaa kiti sinne kon.»

Zhezu wo wi yen Kirisi we le?

²⁵ A Zheruzalemu ca woolo pele nɛɛ yuun fɔ: «A! Mì yo ki naŋa ŋa wo paa lagajaa mbe gbo we?»

²⁶ Ye wele, wi ŋa wila para janwa wi yɛɛ na, pe si woro na yaraga ka yuun wi ni. Anmɛ we teele pe kaa ki jɛn kaselege ma yo wo wi yɛn Kirisi we.

²⁷ Ma si yala, na Kirisi wiga ka pan, lere se kaa yirisaga jɛn. Ɛɛn fɔ, ki naŋa ŋa wo na, wè wo yirisaga jɛn.»

²⁸ Ma Zhezu wi ta wila pye na leele pe nari Yɛnɲɛɛ sɛnrɛ ti ni wa shɛrigo gbɔgɔ ki ni, a wì si gbele ŋgbanga ma yo fɔ: «Yè sho fɔ yànlà jɛn, mala yirisaga ki jɛn! Ma si yala, mii pan na yɛɛ fanŋga, ɛɛn fɔ, ŋa wìlan tun, wi yɛn kaselege fɔ. Ye suu jɛn.

²⁹ Mì wo na, mùu jɛn, katugu pa mì yiri wa wi tanla, wo wìlan tun.»

³⁰ Kona, pe nɛɛ wi lagajaa mboo yigi, ɛɛn fɔ, lere sila ya mbe kɛɛ taga wi na, katugu wi yigisanga wi sila gbɔn gbɛn.

³¹ Kona ki ni fuun, wa janwa wi ni, lelegɛɛ la taga wi na. Pàa pye na yuun fɔ: «Na Kirisi wiga ka pan, wi mbe ka kafɔnŋgɔlɔ pye mbe wɛ ŋgele ki naŋa ŋa wì pye ke na?»

*Paa sorodasheelee tun ma yo
pe sa Zhezu wi yigi*

³² Kalɛgɛɛ sɛnrɛ nda janwa wila pye na yuun Zhezu wi kanŋgɔlɔ, Fariziye pàa ti logo. Kì kaa pye ma, a saraga wofɛnnɛ teele poro naa Fariziye pe ni, pè si sorodasheelee torogo ma yo pe saa yigi.

³³ A Zhezu wì sho fò: «Mi yen laga ye ni mbe wagati jenri pye naa, ko punḡo na, mi yaa kari na tunvò wi kòròḡo.

³⁴ Ye yaa kaa na lagajaa, εεn fò, ye se kanla yan; katugu mi yaa ka pye laga nga na, ye se ya kari wa.»

³⁵ A Zhufuye pe nεε pe yεε yewe na yuun fò: «Wi yaa kari laga kikiin, waga si kaa yan? Zhufuye mbele pè jaraga wa Giresi tara fenne pe sòḡwò, anmε poro wila jaa mbe kari pe kòròḡo, mbe saa Giresi tara fenne pe nari wi le?

³⁶ Ki senre nda wì yo yεen, to kòrò wo yen mele? Fò: «Ye yaa kaa na lagajaa, εεn fò, ye se kanla yan; katugu mi yaa ka pye laga nga na, ye se ka ya kari wa.» »

Yinwege tɔnmò gbaanla senre

³⁷ Feti piliye yi punḡo wogo ko kila pye piligbòḡo† ye. Ki pilige ki ni, a Zhezu wì si yiri ma yere janwa wi yεge na, mεε gbele ngbanga ma yo fò: «Na wòḡo† ka pye nga na, wila paan na kòròḡo, wi pan wi wò.

³⁸ Lere nga ka taga na na, yinwege tɔnmò gbaanla yaa la fuun mbaa yinrigi wa wi nawa, paa yεge nga na Yenḡele senre sewe wìgi yo we†.»

³⁹ Zhezu wila pye na para Yinnekpoyi lo senre na ma yo fò mbele pe mbaa taga wi na, pe yaa kali ta. Ki sanga wi ni, Yinnekpoyi pe sila li kan

† **7:37 7.37:** Levi 23.36; Nombu 29.35 † **7:37 7.37:** Wòḡo senre nda ti yo to yen na para lere nga wi maa Yenḡele li jaa wi kotogo ki ni fuun ki ni, paa yεge nga na tɔnmò la ma kaa pye lere na we. † **7:38 7.38:** Eza 58.11; Eze 47.1; Zaka 14.8

gben, katugu gbogowo sila kan Zhezu wi yeri gben.

*Janwa wila kɔn shyen
Zhezu wi kala na*

⁴⁰ Wa janwa wi ni, naa leele paa kaa ki senre ti logo, a pele nɛɛ yuun fɔ: «Kaselege ko na, Yenɲele yɔn senre yofɔ ɲa waa singi, wowi ɲa yɛɛn!»

⁴¹ A pele nɛɛ yuun fɔ: «Kirisi wowi we!» Ɛɛn fɔ, a pele nɛɛ yuun naa fɔ: «Kirisi wi se ya yiri wa Galile tara.

⁴² Yenɲele senre sewɛ wi yɛn naga yuun ma yo pa *Kirisi wi yaa yiri wa Davidi setirige ki ni, wa Betilɛmu ca ki ni, ko ɲga Davidi wila wi yinwege ki pye wa we.*»[†]

⁴³ Kona, a janwa wì si kɔn shyen Zhezu wi kala na.

⁴⁴ Pèle la pye na jaa mboo yigi, ɛɛn fɔ, lere sila kɛɛ taga wi na.

*Zhufuye fanɲga fɛnnɛ
pe sila taga Zhezu wi na*

⁴⁵ A sorodasheelee pè si songoro ma kari saraga wofennɛ teele poro naa Fariziye pe korogo. A poro si pe yewe ma yo fɔ: «Yingɲi na yee si pan wi ni?»

⁴⁶ A sorodasheelee pè sho fɔ: «Lere fa para paa ki naɲa ɲa wi yɛn fyew.»

⁴⁷ A Fariziye pè si pe yewe ma yo fɔ: «Yoro fun ye ye yɛɛ yaga wì ye fanla wi le?

⁴⁸ Ye we teele, nakoma Fariziye wa nuɲgba yan wi taga wi na le?

[†] 7:42 7.42: 2 Sami 7.12; Mishe 5.1-2

⁴⁹ Eɛn fɔ, ki janwa ɲa wii Moyisi lasiri wi jɛn. Pe yɛn ma daɲga!»

⁵⁰ Nikodemu ɲa wila keli ma saa Zhezu wi yan wagati wa ni, wila pye Fariziye wo wa. A wo si pe pye fɔ:

⁵¹ «Mbe yala we lasiri wi ni, we se ya mbe lere kan wi ku na we suu senyoro ti logo gbɛn, mbe ɲga wì pye ki jɛn.»

⁵² A pè si wo yɔn sogo ma yo fɔ: «Mi jɛn mboro fun pa ma yiri wa Galile tara! Yɛnɲɛɛ sɛnrɛ ti kara ma wele, ma yaa ki yan wa, fɔ Yɛnɲɛɛ yɔn sɛnrɛ yofɔ fa yiri wa Galile tara fyew.»

⁵³ [Ko puɲgo na, a pe ni fuun nuɲgba nuɲgba pè si kari pe yinrɛ.

8

Jɛɛ ɲa wila naɲa ta wi sɛnrɛ

¹ A Zhezu wì si kari wa Oliviye tire yanwiga ki na.

² Ki goto yirifaga ki na, a wì si songɔɔ ma kari wa sherigo gbɔɔ ki ni. A janwa wi ni fuun wì si fulo wì tanla. A wì si cɛn nɛɛ pe nari Yɛnɲɛɛ sɛnrɛ ti ni.

³ A lasiri sɛwɛ jɛnfɛnnɛ poro naa Fariziye pe ni, pè si pan jɛɛ wa ni Zhezu wi kɔɔɔ. Pàa saa wì yigi naɲa ni. A pè suu yerege le janwa wi ni fuun wì yɛɛ na,

⁴ mɛɛ Zhezu wi pye fɔ: «We Nagafɔ, ki jɛɛ ɲa pòo yigi naɲa ni.

⁵ Moyisi wila sigi yo wa lasiri sɛwɛ wi ni ma yo fɔ na waga ki jɛɛɛ cɛnɛ† wa yigi, woo wa sinnɔɛɛɛ ni woo gbo. Mboro wo yo mɛɛ?»

⁶ Pàa ki wogo ki yo mbe Zhezu wi wa mbe wele, mbe ta mboo yigisaga ta. Ɛɛn fɔ, a Zhezu wì si sogo nɛɛ yɔnlɔgi tara ti na wi yombɛɛ li ni.

⁷ Naa pàa koro na Zhezu wi yewe, a wì si yiri ma yere, mɛɛ pe pye fɔ: «Ye ni, ɲa wi yɛn laga wi fa kapege pye bɔbɔbɔ, wo mbe keli wuu wa sinnɔɛɛɛ ki ni!»

⁸ A wì si nuru naa ma sogo nɛɛ yɔnlɔgi tara ti na.

⁹ Naa pàa kaa ko sɛnrɛ to logo, a pe nɛɛ kee nunɔba nunɔba, maga ɛɛ leɛɛɛ pe na fɔ ma saa ki wa piile pe na. Zhezu wo nunɔba wila kaa koro wa ki laga ki na, wo naa ki jɛɛ wi ni. Wo la pye ma yere wi yɛɛ sɔgɔwɔ.

¹⁰ Kona, a Zhezu wì si yiri ma yere mɛɛ jɛɛ wi pye fɔ: «Mbele pè baga ma na, pe yɛn se? Wa kpe soon le jɔlɔgɔ?»

¹¹ A jɛɛ wì sho fɔ: «Ayoo, we Fɔ.» Kona, a Zhezu wì suu pye fɔ: «Mi fun mi woro nɔɔ nii jɔlɔgɔ. Ta kee, ɛɛn fɔ, maga ka kapege pye naa.»]

Zhezu wi yɛn dunruya wi yanwa

¹² A Zhezu wì si sɛnrɛ ti ɛɛ naa, nɛɛ para janwa wi ni na yuun fɔ: «Mi yɛn dunruya woolo pe yanwa. Lere ɲa ka taga na na, wi se tanga wa wɔwɔ† pi ni naa, ɛɛn fɔ, wi yaa yinwege yanwa pi ta.»

† **8:5 8:5:** Levi 20.10; Dete 22.22 † **8:12 8:12:** Wɔwɔ po pi yɛn shɛɛɛ kologo ki mbajɛnɛ we.

13 A Fariziye pè suu pye fɔ: «Ma yɛɛ sɛrɛya maa yuun, sɛnrɛ nda maa yuun ti woro kaselege.»

14 A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Ali kiga pye mila na yɛɛ sɛrɛya yuun, sɛnrɛ nda mila yuun ti yɛn kaselege, katugu mì yiri laga ɲga na mɛɛ pan, konaa mila kee laga ɲga na, mìgi jɛn. Ɛɛn fɔ, yoro wo na, mì yiri laga ɲga na mɛɛ pan, konaa mila kee laga ɲga na, ye sigi jɛn.

15 Ye maa kiti wi kɔɔn leele pe na na yala sɛnwee piile kiti kɔɔnlɔmɔ po ni. Mi wo na, mi woro na kiti kɔɔn lere na.

16 Konaa ki ni fuun, mi kaa jaa mbe kiti kɔɔn lere na, na kiti kɔngɔ ki yɛn kaselege ni; katugu mi nuɲgba ma mi yaa kiti wi kɔɔn. Ɛɛn fɔ, na To ɲa wìlan tun wi yɛn na ni.

17 Ki yɛn ma yɔnlɔgɔ wa ye lasiri wi ni ma yo na leele shyɛn ka pe sɛrɛya yo, a wì pye nuɲgba, kona, ki sɛrɛya wi yɛn kaselege†.

18 Ye wele, mila na yɛɛ sɛrɛya yuun, na To ɲa wìlan tun, a wìla na sɛrɛya yuun fun.»

19 A pè suu yewe ma yo fɔ: «Ma To wo yɛn se?»

A Zhezu wì sho fɔ: «Yee na jɛn, yee silan To wi jɛn. Ki pye yanla jɛn, ye jɛn nala To wi jɛn fun.»

20 Zhezu wìla ki sɛnrɛ ti yo ma yala wìla pye na leele pe nari Yɛnɲɛle sɛnrɛ ti ni wa sherigo gbɔgɔ ki ni. Pàa pye na yarikanra ti nii yaara nda ni, pa wìla pye ma yere wa ti tanla. Lere kpɛ sila wi yigi, katugu wi yigisanga wi sila gbɔn gbɛn.

† 8:17 8:17: Dete 17.6; 19.15; Ebu 10.28

Zhezu wìla ki naga ma yo
Yenɲele lo làa wi tun

²¹ A Zhezu wì si pe pye naa fɔ: «Mi yaa kari, ye yaa kaa na lagajaa. Eɛn fɔ, ye yaa ku wa ye kapere ti ni. Mila kee laga ɲga na, ye se ya kari wá.»

²² Kona, a Zhufuye pe nɛɛ pe yɛɛ piin fɔ: «Wi yaa wi yɛɛ gbo wi le, naa wì yo fɔ: <Mila kee laga ɲga na, ye se ya kari wa we?> »

²³ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Yoro yɛn tara na woolo, eɛn fɔ, muu yɛn naayeri woo. Yoro yɛn dunruya ɲa wo woolo. Eɛn fɔ, mi wo woro dunruya ɲa wo woo.

²⁴ Ko kì ti m̀ yo ye yaa ku wa ye kapere ti ni; katugu na yee taga ki na mbe yo: <Muwi mi yɛn ɲa wi yɛn†>, ye yaa ku wa ye kapere ti ni.»

²⁵ A pè suu yewe ma yo fɔ: «Ambɔ wi mboro?»

A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Iɲga m̀ yo ye kan maga ɛ wa ki lesaga ki na, koyi we.

²⁶ Senlegere yɛn na yeri mbe yo ye kan, mbe kiti kɔn ye na yarilegere kala na. Eɛn fɔ, ɲa wìlan tun kaselege ko wi maa yuun. Nda m̀ logo wi yeri, to ɛ to mila yari dunruya woolo pe kan.»

²⁷ Pe sila ki jɛn mbe yo wi To wo senre wìla pye na yuun pe kan.

²⁸ Kona, a Zhezu wì si pe pye fɔ: «Na yaga ka Lere wi Pinambyɔ wi yirige† wa naayeri tige na sanga ɲa ni, pa ye yaa ki jɛn mbe yo: <Muwi mi yɛn ɲa wi yɛn.> Pa ye yaa sigi jɛn mbe yo fɔ: Mi woro na kala lo la piin na yɛɛ fanɲga. Eɛn fɔ, nda na To wì naga na na, to mi maa yuun ɛ.

† 8:24 8.24: Eki 3.14 † 8:28 8.28: Zhan 12.31-33; 3.14-15

29 N̄a w̄ilan tun wi ȳen na ni, wii na yaga na ȳe; katugu n̄ga k̄uu ndanla, ko mi maa piin pilige pyew.»

30 Naa Zhezu w̄ila kaa na para ma, a leleḡere si taga wi na.

Leseele poro naa kulolo senre

31 A Zhezu w̄i si Zhufuye mbele p̄aa taga wi na pe pye f̄o: «Na yaga na nagawa senre ti le mbaa tanri ti na, pa ye yaa pye na f̄orogofenne kaselege.

32 Kona, ye yaa kaselege ki j̄en, kaselege ki yaa ye pye leseele.»

33 A p̄e suu pye f̄o: «We ȳen Abirahamu wo setirige piile. We fa pye lere wa kulolo fyew. Mele, a m̄a sho we yaa pye leseele?»

34 A Zhezu w̄i si pe pye f̄o: «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, lere n̄a fuun wi maa kapege ki piin, wi ȳen ki kulo.

35 Kulo wo na pye sege pyo sanga pyew, en f̄o, pinambyo wo ma pye sege ki woo sanga pyew.

36 Na Ȳen̄ēle li Pinambyo wiga ye pye leseele, pa ye yaa pye leseele kaselege na.

37 Migi j̄en ma yo ye ȳen Abirahamu wi setirige piile. Konaa ki ni fuun, ye nee na lagajaa mbanla gbo, katugu yee ȳenle na senre ti censaga ta wa ye nawa.

38 N̄ga fuun na To w̄i naga na na, ko senre mila yuun. En f̄o, yoro wo na, n̄ga ye to w̄i yo ma ye kan ko yaa piin.»

39 A p̄e suu pye f̄o: «Abirahamu wo wi ȳen we to we.» A Zhezu w̄i si pe pye f̄o: «Ndēe ki pye ye

yen Abirahamu wi piile kaselege, anme kagala ngele wila pye koro yongɔ yaa piin.

⁴⁰ Een fɔ, yingɔ ali maga ta kaselege nga mi logo Yenɲele li yeri, miɲi yo ma ye kan, yaa na lagajaa mbanla gbo. Abirahamu wi sila si ko ka pye.

⁴¹ Kagala ngele ye to wì pye koro yongɔ yaa piin.»

A pè suu pye fɔ: «We woro kɛenre piile. We yen To nunɲba piile, wo wi yen Yenɲele le.»

⁴² A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Ki pye Yenɲele lo li yen ye To kaselege, anme mi ye ndanla, katugu pa mi yiri wa Yenɲele li yeri ma pan. Mi yen laga lo fanɲga na. Mii pan na yeɛ fanɲga, een fɔ, lo lilan tun.

⁴³ Yingi na nda mila yuun ye kan, ye si woro nari koro jenni? Katugu ye se ya mbaa na senre ti nuru.

⁴⁴ Ye To wowi ɲa Sotanla we. Nga kì ye to wi ndanla, ko yaa jaa mbaa piin. Wi yen legbolere maga le wa ki lesaga ki na. Wii koro kaselege ki na, katugu kaselege woro wa wi nawa. Wi kaa yagbogolo ke yuun sanga ɲa ni, wi maa para na yala wi yeɛ cenlomɔ po ni; katugu wi yen yagboyoo ma pye yagbogolo to.

⁴⁵ Een fɔ, mi wo na, kaselege ko mi maa yuun, ko kì ti yee taga na na we.

⁴⁶ Ye ni, ambo wi mbe ya mbege yo mbe yo mi yen kapege pyefɔ? Na kì kaa pye kaselege ko mila yuun, a kì si cen meɛ, yee si taga na na?

⁴⁷ Lere ɲa ka pye Yenɲele woo, wo maa Yenɲele li senre ti nuru. Een fɔ, ye woro Yenɲele li woolo, ko kì ti ye woro nari nuru.»

Zhezu wo naa Abirahamu senre re

⁴⁸ A Zhufuye pè suu pye fɔ: «Tanga yen we yeri we yo Samari tara fenne woo wi mboro, fɔ yinne tipele ye ma ni.»

⁴⁹ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Yinne tipele ma li ye na ni. Eɛn fɔ, na To wo mila gbogo, yoro wo na, ye woro nala gbogo.

⁵⁰ Mi woro na gbogowɔ jaa na yɛɛ kan. Wa yen wa, wo wila jaa paa na gbogo. Wo wi yaa kiti wi kɔn.

⁵¹ Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, lere ɲa fuun kanla senre ti le mbaa tanri ti na, wo se ku fyew.»

⁵² A Zhufuye pè suu pye fɔ: «Yingɔ wè taga ki na jate ma yo yinne tipele li ye ma ni. We tɛɛ Abirahamu wila ku, a Yɛnɲɛɛ yɔn senre yofenne pè ku fun. A mboro sho fɔ: <Lere ɲa kɔɔn senre ti le mbaa tanri ti na, wo se ku fyew.>

⁵³ We tɛɛ Abirahamu wila ku, maa ki jate ma gbogɔ ma wɛ wi na wi le? Yɛnɲɛɛ yɔn senre yofenne pè ku. Maa ma yɛɛ jate yingɔ lere ma?»

⁵⁴ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Ki pye mila na yɛɛ gbogo, ki gbogowɔ pì se jɛn na yaraga ka yɔn. ɲa wila na gbogo, na To wowi we. Wowi ɲa yaa yinri ye Yɛnɲɛɛ le.

⁵⁵ Eɛn fɔ, ye suu jɛn. Mi wo na, mùu jɛn. Na mi ka yo mi suu jɛn, pa mi yaa pye yagboyoo paa ye yen. Eɛn fɔ, mùu jɛn, maa senre ti le na tanri ti na.

⁵⁶ Ye tɛɛ Abirahamu wila pye na yɔgɔri naga sɔnri wi yaa na sanga wi yan. Wila wi yan, a wi nawa pì yingɔ wi na fɔ jɛnɲɛ.»

⁵⁷ A Zhufuye pè suu pye fɔ: «Yiŋgi, ma fa yeɛ nafa shyen ma yiri ke ta, a mà si Abirhamu yan!»

⁵⁸ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, sanni pe sa Abirhamu wi se, kila yala mi yen wa.»

⁵⁹ Ki senre ti kala na, a pè si sinndɛere wulo ma yo pe yaa wi wa ti ni. Eɛn fɔ, a Zhezu wì si lara ma yiri wa sherigo gbogo ki ni.

9

Zhezu wila naŋa wa sagala pàa wi se fyoon

¹ Naa Zhezu wila kaa na kee, a wì si naŋa wa yan wa konɔ, pàa wi se fyoon.

² A wi forogofenne pè suu yewe ma yo fɔ: «We Nagafɔ, naŋa ŋa yeɛn, wi kapere to ti ti wì se fyoon lee wi sevenne pe kapere tori?»

³ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Wi kapere ma ti ti wì se fyoon, wi sevenne fun poro kapere ma ti ti. Pàa wi se fyoon, jaŋgo Yenŋele li fanŋga ki ta ki naga wi kala na.

⁴ Sanga ŋa ni yonlo[†] ki yen wa, ŋa wilan tun, we daga mboo kapyere ti pye mberi yon fili. Sanni jenri yembinɛ li yaa wɔ, lere se ya tunŋo pye.

⁵ Mbanla ta laga dunruya wi ni, mi yen dunruya woolo pe yanwa.»

[†] **9:4 9.4:** Yonlo ko ki yen senwee pyo wi yinwege sanga we, ko sanga wowi wi mbe ya tunŋo pye. Yembinɛ lo li yen na wiga ka ku we.

⁶ Naa Zhezu wila kaa ki senre ti yo, a wì si cenre wa tara ti na, mee ki fenrege ki koli maga turugo wa fyoon wi yengele ke na,

⁷ ma suu pye fo: «Kari ma soon yege ki jogo wa Silowe titege tonngboo pi ni.» Silowe ko koro wo yen pitunjo.

A fyoon wì si kari ma saa wi yege ki jogo. Wi songorosaga wila pye na yaan.

⁸ Wi cenyeenle poro naa leele mbele paa pye naa yaan faa wila yaara ti yenri leele pe yeri, paa pye na yuun fo: «Mì yo ki naŋa ŋa wo wila pye na ceen na yaara yenri leele pe yeri?»

⁹ A pèle yo fo: «Wowi.»

A pèle yo fo: «Ayoo, wo ma. Wùu le win.»

Ɛen fo, a naŋa jate wì sho fo: «Muwi.»

¹⁰ A pè suu yewe ma yo fo: «Ma yengele kè pye mele mee yenge?»

¹¹ A wì si pe yon sogo ma yo fo: «Naŋa ŋa pe yinri Zhezu, wo wì fenrege pye maga turugo wa na yengele ke na, mee na pye ma yo mbe sanla yege ki jogo wa Silowe titege tonngboo pi ni. A mi si kari ma saa na yege ki jogo nee yaan.»

¹² A pè suu yewe ma yo fo: «Ki naŋa wi yen se?» A naŋa wì sho fo: «Mi si jen o.»

Fariziye paa fyoon ŋa wila sagala wi yewe

¹³ Kona, a pè si kari fyoon ŋa wila sagala wi ni wa Fariziye pe yeri.

¹⁴ Ma si yala, Zhezu wila fenrege ki pye maa yengele ke yenge pilige ŋga ni, kila pye Zhufuye pe cempilige ko ni.

¹⁵ Ki kala na, a Fariziye fun pè suu yewe wi yengɛɛ kàa pye yegɛ ɲga na ma yengɛ ki ni. A wì si pe pye fɔ: «Fɛnrɛgɛ wì pye ma taga wa na yengɛɛ ke na, a mì si saa na yegɛ ki jogo. Koonḡa yinḡo mila yaan.»

¹⁶ Kona, a Fariziye pèle sho fɔ: «Ki naḡa ɲa yɛɛn, wii yiri Yɛnɲɛɛ yeri, katugu wi yɛn na cɛnpilige ki jogo.»

Ɛɛn fɔ, a pèle sho fɔ: «Kapege pyefɔ wi yaa pye mɛɛɛ mbe si ya mbaa ki kafɔnḡɔɔɔ ɲgele ke cɛnɛ piin?»

A pè si kɔn pe yɛɛ na.

¹⁷ A Fariziye pè si nuru naa ma fyɔɔn ɲa wila sagala wi yewe, ma yo fɔ: «Mboro wo na, naḡa ɲa wɔɔn yengɛɛ ke yengɛ, ma yo mɛɛɛ wi kanḡɔɔɔ?» A wì sho fɔ: «Yɛnɲɛɛ yɔn sɛnrɛ yofɔ wi.»

¹⁸ Ma si yala, Zhufuye pe sila taga ki na mbe yo wila pye fyɔɔn faa, koni wi yengɛɛ kè yengɛ. Kì kaa pye ma, a pè suu sevenne pe yeri,

¹⁹ mɛɛ pan ma pe yewe ma yo fɔ: «Ye pinambyɔ ɲa ye yo wì se fyɔɔn wowi ɲa le? Wi pye mɛɛɛ nɛɛ yaan yinḡo?»

²⁰ A wi sevenne pè sho fɔ: «Wè taga ki na ma yo we pyɔ wowi, wàa wi se fyɔɔn.

²¹ Ɛɛn fɔ, wì pye yegɛ ɲga na nɛɛ yaan yinḡo, we si ko jɛn. Wì yengɛɛ yengɛfɔ fun we suu jɛn. Ye wo jate wi yewe. Pyɔ ma, wi mbe ya mbege yegɛ yo ye kan!»

²² Wi sevenne pàa pye na para ma, katugu pàa pye na fyɛ Zhufuye pe yegɛ; katugu Zhufuye pàa yo ma fili ki na ma yo na lere ɲa ka yo Zhezu wo

wi yen Kirisi we, pe yaa wi puro mboo wo wa sherigo ki ni.

²³ Ko kì ti wi sevenne pàa yo fò: «Pyo ma, yoo yewe!»

²⁴ A Fariziye pè si fyoon ña wila sagala wi yeri naa ki shyen wogo na, ma suu pye fò: «Kaselege ki yo Yenñele li yegge na! Wège jèn ma yo ki naña ña, kapege pyefo wi.»

²⁵ A wì si pe pye fò: «Na kàa pye kapege pyefo wi, nakoma kapege pyefo ma, mi si ko jèn. Een fò, yaraga nungba mi jèn. Mila pye fyoon, yingoo mila yaan.»

²⁶ A pè suu yewe ma yo fò: «Yingi wì pye ma na? Wòon yengele ke yenge mele?»

²⁷ A wì si pe pye fò: «Mìgi yo ma ye kan mako, een fò, yee logo na yeri. Yingi na, a ye nœe jaa mberi logo na yeri naa? Anme yoro fun yaa jaa mbe pye wi forogofenne wi le?»

²⁸ A pè suu tegele ma suu pye fò: «Mboro ma yen ki naña ña wi forogofò! Woro wo na, we yen Moyisi forogofenne.

²⁹ Wège jèn ma yo Yenñele làa para Moyisi wi ni. Een fò, ña wo na, we suu yirisaga jate ki jèn.»

³⁰ Fyoon ña wila sagala, a wì si pe pye fò: «Kì si lere pari de. Ye suu yirisaga jèn, ma si yala, wì mi yengele koro yenge.

³¹ Wège jèn ma yo Yenñele laa la nuru kapere pyefenne pe yeri, een fò, li maa nuru lere ña wi maa li gbogo nali nandanwa kala li piin wo yeri.

³² Male we faga logo mbe yo lere ña pè se fyoon, lere wa wa yengele yenge.

33 Ki pye ki naŋa ŋa wii yiri Yennɛɛ yeri, wi se jɛn na ya kala la pye.»

34 A pɛ suu pye fɔ: «Maga ɛ wa ma sepilige ki na, pa ma yɛn wa kapege ki ni. Maa jaa mbaa we nari win!»

A pɛ suu purɔ maa wɔ wa sherigo ki ni.

*Mbele pe yɛn fyɔɔnɔ
Yinnɛ li kanŋɔɔ*

35 A Zhezu wì sigi logo ma yo pàa fyɔɔn ŋa wila sagala wi purɔ. A wì si kari wi kɔrɔgɔ ma suu pye fɔ: «Ma taga Lere wi Pinambyɔ wi na le?»

36 Fyɔɔn ŋa wila sagala, a wì sho fɔ: «Ambɔ wi we Fɔ, wi naga na na mbe ta mbe taga wi na.»

37 A Zhezu wì suu pye fɔ: «Màa yan, wowi ŋa wila para na ma ni yinŋɔ we.»

38 A wì sho fɔ: «Mì taga ma na we Fɔ.» A wì si kanŋguuro kan Zhezu wi tanla maa gbɔgɔ.

39 Kona, a Zhezu wì sho fɔ: «Mì pan laga dunruya ŋa wi ni, kiti mbe ta wi kɔn, fyɔɔnɔ† pe ta paa yaan, mbele paa yaan pe ta pe kanŋga fyɔɔnɔ.»

40 Fariziye mbele pàa pye wa Zhezu wi ni maga sɛnrɛ ti logo, a pɛ suu yewe ma yo fɔ: «Woro fun, we yɛn fyɔɔnɔ wi le?»

41 A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Ndɛɛ ki pye ye yɛn fyɔɔnɔ, kapere se jɛn na pye ye na. Ɛɛn fɔ, kɪ kaa pye yè yo yaa yaan, ye kapere tì koro ye na.»

† 9:39 9.39: Fyɔɔnɔ mbele sɛnrɛ tila yuun, poro pe yɛn mbele pe yɛn Yennɛɛ kologo ki kambajɛnmbele.

10

Zhezu wila yomiyεε la wa simbaala naa pe kɔnrifo sɛnrɛ na

¹ «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, na lere ɲa si ye wa simbaala go ki yɔn ki ni, wiga lugu ki kɛɛ ka na mbe ye wa ki ni, ko fɔ wo yɛn yoo, wi yɛn bɛɲganri pyefɔ.

² Ɛɛn fɔ, ɲa wi ma ye wa simbaala go ki yɔn ki ni, wo wi yɛn simbaala kɔnrifo we.

³ Yeyɔngɔ welefɔ wi ma kɔrɔ ki yɛngɛ wi kan, simbaala pe maa magala li logo. Wi ma wi simbaala pe yeri pe mɛrɛ ti na ma pe yirige wa funwa na.

⁴ Na wiga ka simbaala pe ni fuun pe yirige wa funwa na, wi mɛɛ keli pe yɛgɛ na kee, pe mɛɛ taga wi na; katugu pòo magala li jɛn.

⁵ Paa taga nambanɲa na. Ɛɛn fɔ, pe maa fee ki fɔ wi yɛgɛ wi, katugu pee nambanmbala pe maganɲala ke jɛn.»

⁶ Zhezu wila ki yomiyεε li wa ma pe kan, ɛɛn fɔ, pe sila li kɔrɔ jɛn.

Zhezu wi yɛn simbaala kɔnrifo jɛnɲɛ

⁷ A Zhezu wì si pe pye naa fɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, mi yɛn simbaala go ki yeyɔngɔ†.

⁸ Mbele fuun pè keli ma pan na yɛgɛ, pe yɛn yoolo naa bɛɲganri pyefɛnnɛ. Ɛɛn fɔ, simbaala pee logo pe yeri.

† **10:7 10:7:** Zhezu wi yɛn paa yeyɔngɔ yɛn ɲga pe yaa la yiin la yinrigi wa ki na.

⁹ Muwi mi yen yeyongo ye. Lere na ka ye wa na ni, wi yaa sho. Wi yaa la yiin mbaa yinrigi, mbaa yaakara taa mbaa kaa.

¹⁰ Yoo wo na, wo ma pan mbe yu, mbe lere gbo, konaa mbe jogowo pye ce. Een fo, mi wo pan, jango leele pe yinwege ta, pege ta jenge.

¹¹ «Muwi mi yen simbaala konrifo jenne we. Simbaala konrifo jenne wi maa yee kan kunwo pi yeri wi simbaala pe kala na.

¹² Een fo, na wi maa simbaala pe konri penjara na, na wi woro simbaala konrifo, na simbaala wo woolo jate ma, wiga cenge yan kila paan pe korogo, wi ma simbaala pe yaga ma fe. Cenge ki mee pan ma simbaala pele yigi, pe mee fe ma jaraga.

¹³ Wi ma fe, katugu wi maa simbaala pe konri penjara na win. Simbaala wogo ko naa jori.

¹⁴⁻¹⁵ Mi wo na, mi yen simbaala konrifo jenne, yege nga na na To wilan jen, a mi fun muu jen, ki pyelomo nungba pi na, mi fun mila simbaala[†] pe jen, a poro fun panla jen. Mila na yee kaan kunwo pi yeri na simbaala pe go shogo ki kala na.

¹⁶ Simbaala pele yege wa na yeri naa, poro woro laga ki simbaala go nga ki ni. Ki daga mbe pe konri mbe pan pe ni. Pe yaa kanla magala li logo. Kona, pe yaa pinle mbe pye simbangbelege nungba, simbaala konrifo nungba wi yaa pye pe na.

¹⁷ «Mi yen mala To wi ndanla, katugu mi yen nala yee kaan kunwo pi yeri, jango mbanla

[†] **10:14-15 10.14-15:** Simbaala poro pe yen mbele pe taga Zhezu wi na we.

yinwege ki ta naa fɔnɔŋɔ.

¹⁸ Lere ma wila na kaan kunwɔ pi yeri. Eɛn fɔ, muwi m̀ yere ki na mbanla yɛɛ kan kunwɔ pi yeri. Fanɔŋga yɛn na yeri mbanla yɛɛ kan kunwɔ pi yeri, fanɔŋga si yɛn na yeri fun mbanla yinwege ki ta naa fɔnɔŋɔ. Ko tunɔŋgo ko na To ẁ kan na yeri mbe pye.»

¹⁹ A Zhufuye p̀ si kɔn naa pe yɛɛ na ki sɛnrɛ ti kala na.

²⁰ Pe lɛgɛrɛ la pye na yuun fɔ: «Yinne tipele li ye wi ni. Yara t̀ ye wi ni, yingɪ na, a ye nɛɛ nuru wi yeri?»

²¹ A pele nɛɛ yuun fɔ: «Sɛnrɛ nda wila yuun yɛɛn, yinne tipele fɔ sɛnrɛ ma. Yinne tipele mbe ya mbe fyɔɔn yɛngɛlɛ yɛngɛ?»

Zhufuye p̀a je Zhezu wi na

²² Were sanga wo wila gbɔn, a pe nɛɛ feti wa piin wa Zheruzalɛmu, poo yinri Dedikasi.

²³ Zhezu wila pye na yanriyanri wa Salomɔ tonɔŋboolo pe ni, wa sherigo gbɔŋɔ laga nawa.

²⁴ Kona, a Zhufuye p̀ si saa wa maa maga, ma suu pye fɔ: «Ma yaa we yaga we jatere wila we kɔɔn shyɛn fɔ sa gbɔn wagati wiwiin? Na kaa pye mboro ma yɛn Kirisi we, ki yo maga filige we kan.»

²⁵ A Zhezu ẁ si pe pye fɔ: «Migi yo ma ye kan makɔ, ɛɛn fɔ, yee taga na na. Kagala ngele mila piin na To wi fanɔŋga ki na, ke yɛn na para na sɛnrɛ na.

²⁶ Eɛn fɔ, yee taga na na, katugu ye woro na simbaala poro pele.

²⁷ Na simbaala pe maa na magala li nuru, m̀ pe jɛn, pe ma taga na na.

28 Mi yen na yinwege mbakogɔ ki kaan pe yeri. Pe se ka ku naa fyew. Lere se ka pe sho na kee.

29 Na To ŋa wì pe kan na yeri, wì gbogɔ ma we yaraga pyew ki na. Lere se ya mbe pe sho na To wi kee.

30 Mi naa na To wi ni we yen nunɓa.»

31 A Zhufuye pè si sinndɛere wulo naa mboo wa ti ni.

32 Kona, a Zhezu wì si pe pye fo: «Mì kapyere jende legere pye ye yegɛ na, na To wi fanɓa na. Ki kajenge kikiin ki ti, a ye nee jaa mbanla wa sinndɛere ni mbanla gbo?»

33 A Zhufuye pè suu pye fo. «Ma kajenge pyege kala ma ki ti waa jaa mboon wa sinndɛere ni mboon gbo. Een fo, katugu maa para na Yennele li mege ki jogo. Mboro senwee pyo, maa ma yee piin Yennele!»

34 A Zhezu wì si pe pye fo: «Ki yen ma yonlogɔ wa ye lasiri sewɛ wi ni fo Yennele ligi yo ma yo fo: <Ye yen yengengele† kele.>

35 Wège jen ma yo nda ti yen ma yonlogɔ wa Yennele senre sewɛ wi ni, ti se ya wo wa. Yennele senre ti gbɔn leele mbele na, Yennele li poro yeri yengengele.

36 Mi wo na, Yennele lilan wo mala tun laga dunruya wi ni, mele, a yè sho mi yen na para na Yennele li mege ki jogo, naa mi yo mi yen Yennele li Pinambyo we?

37 Na kàa pye mi woro nala To wo kapyegele piin, yaga ka taga na na.

† 10:34 10:34: Ye yen yengengele kele, ko koro wo yen fo ye yen Yennele li piile (Yuuro 82.6).

³⁸ Eɛn fɔ, na mi kaa ke piin, ali na yee taga na na, ye taga ki kapyegele koro na, jaŋgo yege jɛn ye filige ki na fɔ na To wi yɛn na ni, mi fun mi yɛn na To wi ni.»

³⁹ Kona, a pe nɛɛ wi lagajaa naa mboo yigi. Eɛn fɔ, a wì si sho pe yeri.

⁴⁰ A Zhezu wì si kari naa wa Zhuriden wi kɛɛ sanŋa ki na, wa laga ŋga Zhan wìla ki peli na leele pe batize we. A wì si cɛn wa ko laga ko na.

⁴¹ Leleɣɛɛ la kari wi kɔrɔɔ. Pàa pye na yuun fɔ: «Zhan sila kafɔnnɔ la kpe pye, eɛn fɔ, sɛnrɛ nda fuun wìla yo ki naŋa ŋa wi kanŋɔlɔ, tila pye kaselege.»

⁴² Leleɣɛɛ la taga Zhezu wi na wa ki laga ki na.

11

Naŋa ŋa pàa pye na yinri

Lazari wi kunwɔ we

¹ Wa Betani ca, naŋa wà la pye wa na yaa, pàa pye naa yinri Lazari. Betani ca ko kila pye Mari naa wi nɔsepyɔ Mariti pe ca ye.

² Ki Mari wo wìla latikɔrɔ nuwɔ taan gbɔn we Fɔ wi tɔɔrɔ ti na, maa turugo wi yinzire† ti ni. Wi nɔsepyɔ lenaŋa lawi Lazari ŋa wìla pye na yaa we.

³ A wi nɔsepiile jɛɛɛ pè si tunŋgo torogo wa Zhezu wi yeri ma yo pe saa pye fɔ: «We Fɔ, ma wonlɔ naŋa wìla yaa.»

⁴ Naa Zhezu wìla kaa ki sɛnrɛ ti logo sanga ŋa ni, a wì sho fɔ: «Lazari yama pi woro wi kunwɔ yama. Eɛn fɔ, pi yaa tɛɣɛ mbe Yɛnɲele li gbɔɔwɔ

† 11:2 11.2: Zhan 12.3; Maki 14.3

pi naga, jango pe Yenηεε li Pinambyo wi gbogo ki yama pi kala na.»

⁵ Mariti, naa nōsepyo Mari konaa Lazari paa pye ma Zhezu wi ndanla.

⁶ Naa Zhezu wila kaa ki logo ma yo Lazari wila pye na yaa, a wì si koro wa laga nga wila pye, ma piliye shyen pye wa naa.

⁷ Ko pungo na, a wì suu forogofenne pe pye fo: «Ye pan we songoro wa Zhude tara.»

⁸ A forogofenne pè suu pye fo: «We Nagafō, ki fa mo gben, Zhufuye paa pye na jaa mboon wa sinndεεε ni mboon gbo, a ma nεε jaa mbe songoro wa naa!»

⁹ A Zhezu wì si pe pye fo: «Pilige nungba yonlo ki woro leri ke ma yiri shyen? Na lere kaa tanri yonlo na, wila kurugo, katugu wi maa yaan dunruya wi yanwa pi na.

¹⁰ Εεn fo, na lere kaa tanri yembinε†, wi maa kunrugu, katugu yanwa woro wi ni.»

¹¹ Naa Zhezu wila kaa ko senre to yo, a wì si pe pye fo: «We wonlo nanja Lazari wila wonlo, εεn fo, mi yaa saa yen.»

¹² A wi forogofenne pè suu pye ma yo fo: «We Fō, na kaa pye wila wonlo, pa wi yaa sagala.»

¹³ Zhezu wila pye na jaa mbe yo Lazari wila ku win. Εεn fo, a wi forogofenne poro nεε ki sonri ndεε wonlowo jembe po senre wila pye na yuun.

¹⁴ Kona, a Zhezu wì sigi yo maga filige pe kan ma yo fo: «Lazari wì ku.

† **11:10 11:10:** Yembinε lo li yen Zhezu wi yigisanga wi mbenfenne pe yeri.

15 Mii pye wa na, ki kala na, mi yen na yɔgɔri yoro kala na, jaŋgo ye ta ye taga na na. Eɛn fɔ, ye pan we kari wi kɔrɔgɔ.»

16 Kona, a Toma ŋa paa pye na yinri Waan, wò si fɔrɔgɔfenne sanmbala pe pye fɔ: «Woro fun, ye pan we kari, jaŋgo we sa pinle we ku we Nagafɔ wi ni!»

*Zhezu wi yen kuulo pe yenfɔ,
naa yinwege ki kanfɔ*

17 Naa Zhezu wila ka saa gbɔn wa, a wì sigi yan pè Lazari wi le, a wì piliye tijere pye wa fanga ki ni makɔ.

18 Betani ca ki sila lali Zheruzalɛmu ni, ki mbaa culo taanri yɔn ko tin.

19 Ki kala na, Zhufuye pe legere la kari wa Mariti naa Mari pe yeri mbe sa pe nɔsepyɔ wi kunwɔ pi shari mbe pe kotogo ki sogo pe na.

20 Naa Mariti wila kaa ki logo ma yo Zhezu wila paan, a wì si yiri ma kari saa fili. Eɛn fɔ, Mari wo la koro ma cɛn wa go.

21 A Mariti wì si Zhezu wi pye fɔ: «We Fɔ, ki pye maa pye laga, na nɔsepyɔ wi se jɛn na ku.

22 Eɛn fɔ, mìgi jɛn ma yo ali yingɔ maga yaraga ŋga fuun yenri Yenŋele li yeri, li yaa ki kan ma yeri.»

23 A Zhezu wì suu pye fɔ: «Ma nɔsepyɔ wi yaa yen mbe yiri wa kunwɔ pi ni.»

24 A Mariti wì suu pye fɔ: «Mìgi jɛn ma yo wi yaa ka yen mbe yiri wa kunwɔ pi ni, kuulo pe yenpilige, dunruya kɔpilige.»

25 A Zhezu wì suu pye fɔ: «Muwi mi yen kuulo pe yenme naa yinwege ye. Lere ɲa ka taga na na, ali na wiga ku, wi yaa ka yinwege ta naa.

26 Lere ɲa wi yen yinwege na, mɛɛ taga na na, wo se ku naa fyew. Ma taga ki na le?»

27 A wì sho fɔ: «Ee, we Fɔ, m̀ taga ki na ma yo mboro ma yen Kirisi we. Ma yen Yenɲele li Pinambyɔ, ɲa wila daga mbe pan laga dunruya wi ni.»

Zhezu wila gbele

28 Naa Mariti wila kaa ko senre to yo ma, a wì si songɔɔ ma saa wi nɔsepyɔ Mari wi yeri, mɛɛ ki yo wi kan larawa ma yo fɔ: «We Nagafɔ wi yen wame, wila ma yinri.»

29 Naa Mari wila kaa ki senre ti logo, a wì si yiri nɛɛ fyɛɛɛ na kee Zhezu wi korɔgo.

30 Ko la yala Zhezu wi fa ye wa ca gbɛn. Wila pye wa laga ɲa Mariti wila saa wi fili we.

31 Zhufuye mbele pàa pye wa go Mari wi ni naa kotogo ki sogo wi na, naa poro la kaa wi yan wì yiri na kee fyɛɛɛ na, a pè si taga wi na. Pàa ki yan ndɛɛ pa wila pye na kee wa fanga ki yɔn na mbe sa gbele.

32 Naa Mari wila ka saa gbɔn wa laga ɲa Zhezu wila pye, maa yan, a wì si kanɲuuro kan Zhezu wi jegele ma yo fɔ: «We Fɔ, ki pye màa pye laga, na nɔsepyɔ wi se jɛn na ku.»

33 Naa Zhezu wila kaa wi yan wila gbele, konaa Zhufuye mbele pàa pinle wi ni ma kari pe ni, a wì nawa pì si tanga wi na, a wi jatere wì piri wi na fɔ jɛɲge.

³⁴ A wì si pe yewe ma yo fɔ: «Yoo le se yeri?»
A pè suu pye ma yo fɔ: «We Fɔ, ta paan ma yaa ki yan!»

³⁵ A Zhezu wì si gbele.

³⁶ Kona, a Zhufuye pe sho fɔ: «Ye wele, wila pye maa ndanla fɔ jɛngɛ!»

³⁷ Ɛɛn fɔ, a pèle sho fɔ: «Wo ɲa wì fyɔɔn wi yɛngɛɛ ke yɛngɛ, wi saa ya mbege pye fun Lazari wiga ka ku wi le?»

*Zhezu wila Lazari wi yɛn
maa yirige wa kunwɔ pi ni*

³⁸ A Zhezu wi nawa pì si tanga wi na naa, a wì si kari wa fanga ki yɔn na. Waliwege layi, ki yɔn kila pye ma tɔn sinndɛɛɛ ni.

³⁹ A Zhezu wì sho fɔ: «Ye sinndɛɛɛ ki laga wa!»

A kufɔ wi nɔsepyɔ Mariti wì suu pye ma yo fɔ: «We Fɔ, wi yaa pye wila lugo makɔ; katugu wi pilige tijere wogo koyi ɲga yɛɛn wa fanga ki ni.»

⁴⁰ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mì yo mɔɔ pye ma yo na maga taga na na, ma yaa Yɛɲɛɛ li gbɔgɔwɔ pi yan?»

⁴¹ Kona, a pè si sinndɛɛɛ ki laga wa fanga ki yɔn na. A Zhezu wì suu yɛɛ ki yirige wa naayeri, ma sho fɔ: «Na To, mila ma shari, naa màla sɛnrɛ ti logo we.

⁴² Mìgi jɛn ma yo ma maa nuru na yeri pilige pyew. Ɛɛn fɔ, mila ko yuun ki leele mbele pànla maga yɛɛn poro kala na, janɲo pe taga ki na fɔ mboro màla tun.»

⁴³ Naa wila kaa ko sɛnrɛ to yo ma, a wì si gbele ɲgbanga ma yo fɔ: «Lazari, yiri laga funwa na!»

⁴⁴ A gboo wì si yèn ma yiri, parisantonlogò kila pye ma migi wi tóorò naa wi keyen yi na. Wi yege kila pye ma fo paraga ni. A Zhezu wì si pe pye fo: «Yoo sanga, yoo yaga wila kee.»

Pàa yòn le Zhezu wi na

(Mati 26.1-5; Maki 14.1-2; Luki 22.1-2)

⁴⁵ Zhufuye mbele pàa kari wa Mari wi laga ma nga Zhezu wila pye ki yan, pe legere la taga wi na.

⁴⁶ Een fo, pe ni, pèle la kari Fariziye pe korogò ma saa nga Zhezu wila pye ki yege yo ma pe kan.

⁴⁷ Ki kaa pye ma, a Fariziye poro naa saraga wofenne teele pe ni, pè si pe kiti konfenne ngbelege ki gbogolo, mee pe pye fo: «Yingi we yaa pye? Katugu ki nana na wila kafonngolo legere piin.

⁴⁸ Na we kaa yaga wila kee ki ni ma, leele pe ni fuun pe yaa taga wi na, pa Oromu tara fannga fenne pe yaa pan mbe we sherigo gbogò ki tongò, naa we tara woolo pe ni.»

⁴⁹ Pe ni, nungba la pye wa pàa pye naa yinri Kayifu. Wo wila pye saraga wofenne to ki yele li ni. A wo si pe pye fo:

⁵⁰ «Yee jen mbe jen mbe yo nana nungba ka ku leele pe ni fuun pe yonlo ko mbonro, jango we tara ti ni fuun tiga ka tongò.»

⁵¹ Wi sila ki senre ti yo wi ye fannga, een fo, maga ta wila pye saraga wofenne to ki yele li ni, a wì si Yenjele li yon senre yo ma yo Zhezu wi daga mbe ku Zhufuye cenle li kala na.

⁵² Ko tara woolo poro nungba la ma Zhezu wila daga mbe ku pe kala na. Een fo, wila daga

mbe ku, jango Yennεε li woolo mbele pè jaraga dunruya wi lagapyew, mbe pe gbogolo pe yεε na pe pye nungba.

⁵³ Mbege εε le ko pilige ko na, a Zhufuye fannga fenne pè si yo ma fili ki na, ma yo pe yaa Zhezu wi gbo.

⁵⁴ Ko kì ti Zhezu wi sila koro mbaa yanri Zhufuye pe sɔgɔɔ mbaa wi yεε nari. A wì si kari wa gbinri wi tanla, ca ka ni pege yinri Efirayimu, ma saa cɛn wa, wo naa wi forɔgɔfenne pe ni.

⁵⁵ Zhufuye pe Paki fɛti wo wila pye na yɔngɔ, a ki tara ti lelegere si kari wa Zheruzalemu ki fɛti wi yεε, mbe sa keli mbe pe yεε pye kpoyi Yennεε li yεε na.

⁵⁶ Pàa pye na Zhezu wi lagajaa. Naa pàa kaa gbogolo wa sherigo gbɔgɔ ki ni, a pe nεε pe yεε yewe na yuun fɔ: «Yingi yaa jate? Wi yaa pan laga fɛti wi na lee wi se pan laga?»

⁵⁷ Ma si yala, saraga wɔfenne teele poro naa Fariziye pe ni, pàa konɔ kan leele pe yeri ma yo na wa ka Zhezu wi saga jɛn, wigi yo pe kan, jango pe ta poo yigi.

12

Mari wila latikɔɔ gbɔn

Zhezu wi tɔɔɔ ti na

(Mati 26.6-13; Maki 14.3-9)

¹ Kila koro pilige kɔgɔlɔni, Paki fɛti wii gbɔn. A Zhezu wì si kari wa Betani ca. Lazari ŋa Zhezu wila wi yen maa yirige wa kunwɔ pi ni, pa wila pye ma cɛn wa ki ca ki ni.

² Wa ki laga ki na, a pè si suro sɔgɔ Zhezu wi kan. Mariti wo wila pye naga yaakara ti yɛɛɛ. Mbele pàa pinlɛ na nii Zhezu wi ni, Lazari wila pye pe ni.

³ Kona, a Mari wì si latikɔrɔ nuwɔ taan litiri kɔngɔ lɛ, mba pàa gbegele sinmɛ mba pe yinri nari pi piiri ni. Wi sɔnɔgɔ kila pye ma nɔgban fɔ jɛnɔgɛ. A wì suu gbɔn Zhezu wi tɔɔrɔ ti na, nɛɛ ti tunrugu wi yinzire ti ni. A ki latikɔrɔ nuwɔ taan pì si yiri ma go ki ni fuun ki yigi.

⁴ Zhezu wi fɔrɔgɔfɛnnɛ pe ni, nuɔgba la pye wa, Zhudasi Izikariyɔti, wo wi mbaa ka Zhezu wi le kɛɛ. A wo sho fɔ:

⁵ «Yinɔi na pee sigi latikɔrɔ nuwɔ taan sɔnɔgbanga woo nɔa wi pɛrɛ warifuwe pyɔ cɛnɛ taanri (300) na, mbege penjara ti yɛɛɛ fyɔnwɔ fɛnnɛ pe na?»

⁶ Kii cɛn ndɛɛ fyɔnwɔ fɛnnɛ pe wogo ko kila pye maa jori, ko kɔ ti wila pye na para ma. Ɛɛn fɔ, wila pye na para ma, katugu wila pye yoo. Pe penjara leyaraga kila pye wo yeri. Nda pàa pye na nii wa, wila pye nari yuun.

⁷ Ɛɛn fɔ, a Zhezu wì suu pye fɔ: «Jɛɛ wi yaga yɛw! Ki daga wigi wogo nɔa ki pye sannɔ na kupilige ki sa gbɔn panla le.

⁸ Fyɔnwɔ fɛnnɛ pe yaa pye laga ye ni sanga pyew, ɛɛn fɔ, mi wo na, mi se pye laga ye ni sanga pyew.»

*Saraga wɔfɛnnɛ teele
pàa yɔn le Lazari wi na*

⁹ Naa Zhufuye janwa gbɔlɔ làa kaa ki logo ma yo Zhezu wila pye wa Betani, a pè si kari wa.

Pe sila kari wa Zhezu wo nunḡba kala na. Έεν fɔ, pàa kari mbe ta sa Lazari wi yan fun, wo ḡa Zhezu wìla wi yen maa yirige wa kunwɔ pi ni we.

¹⁰ Ki kala na, a saraga wɔfenne teele pè si yere ki yerewe mbe Lazari wi gbo fun;

¹¹ katugu wi kala na, Zhufuye pe leḡere la pye na lari pe na, na tari Zhezu wi na.

Zhezu wi yege wa Zheruzalemu

(Mati 21.1-11; Maki 11.1-11; Luki 19.28-40)

¹² Ki goto, janwa gbɔɔ na làa pan Paki feti wi na, a pè sigi logo ma yo fɔ Zhezu wìla paan wa Zheruzalemu.

¹³ A pè si sengembanra kɔn, mee kari saa fili mbege naga fɔ paa wi gbogo. A pe nee jɔrɔgi na yuun fɔ:

«Gbɔḡwɔ yen Yenḡele woo.

Na wila paan we Fɔ wi meḡe ki na†, Yenḡele sa duwaw wi na!

Yenḡele sa duwaw Izirayeli tara wunluwɔ wi na!»

¹⁴ A Zhezu wì si sofile wa ta mee lugu ma cen wi na paa yeḡe ḡa na Yenḡele senre sewe wi yen naga yuun ma yo fɔ:

¹⁵ *Yaga kaa fyε, yoro Siyɔn woolo wele!*

Ye wele, ye wunluwɔ wila paan.

Wi yen ma cen sofile pyɔ na.†

¹⁶ Wi fɔrɔḡfenne pe sila ki wogo ki kɔrɔ jen ki pyesanga wi ni. Έεν fɔ, naa Yenḡele làa kaa gbɔḡwɔ kan Zhezu wi yeri, a pè si nawa to ki na ma yo Yenḡele senre sewe wìla ki senre ti yo

† 12:13 12.13: Yuuro 118.25-26 † 12:15 12.15: Zaka 9.9

wi kanngolo. A leele fun pège pye maga yon fili wi kan.

¹⁷ Mbele fuun pàa pye Zhezu wi ni, naa wila Lazari wi yeri ma yo wi yiri wa fanga ki ni, maa yen maa yirige wa kunwo pi ni, nga pàa yan, pàa pye naga yegε yuun pele kan.

¹⁸ Ko kala kì ti janwa wila kari mbe saa fili, katugu pàa ki logo ma yo wila ki kafonno li pye.

¹⁹ Kona, a Fariziye pe nεε pe yεε piin fo: «Ye sigi yan, ye se ya yaraga ko ka pye wi na, leele pe ni fuun paa tari wi na!»

*Giresi tara fenne pèle la pye
na Zhezu wi lagajaa*

²⁰ Leele mbele pàa kari wa Zheruzalemu mbe sa Yenηεε li gbogō feti wi na, Giresi tara fenne pèle la pye pe ni.

²¹ A poro si fulo Filipu wi tanla, wo la yiri wa Betisayida ca, wa Galile tara. A pè suu pye fo: «Na to, waa jaa mbe Zhezu wi yan.»

²² A Filipu wì si saa ki yo ma Andire wi kan, a pe ni fuun shyen pè si saa ki yo ma Zhezu wi kan.

²³ A Zhezu wì si pe pye fo: «Lere wi Pinambyo wi yaa gbogowo ta wagati ηa ni wì gbɔn.

²⁴ Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, na pee sholo pile na lugu wa tara li ku, li ma koro li nungba. Eεn fo, na liga si ku mbe ko, li ma pyo legere se.

²⁵ Lere ηa wi yinwege ki yen maa ndanla, wo yaa kaga la. Eεn fo, ηa kaa yinwege ki

panra[†] laga dunruya ṅa wi ni, wo yaa ka yinwege mbakɔɔ ki ta.

²⁶ Lere ṅa kaa jaa mbaa tunṅo piin na kan, wi daga mbe taga na na. Kiga pye ma, mi yaa pye laga ṅga na, pa na tunmbyee wi yaa pye wa fun. Lere ṅa kaa tunṅo piin na kan, na To wi yaa kaa gbɔɔ.»

*Zhezu wila para
wi kunwɔ sɛnrɛ ti na*

²⁷ «Yiṅɔ, na jatere wì piri na na, mi yaa yo mele? Mbege yo mbe yo fɔ: Na To, wagati ṅa wi ni, na sho ṅga ki yaa pye na na ki kee le? Ayoo. Eɛn fɔ, ko kala na mi pan laga dunruya wi ni, mbe jɔɔ ko wagati wo ni.

²⁸ Na To, ma meɛ ki pye ki gbɔɔ!» Kona, a magala là si yiri wa yɛnɲɛɛ na ma yo: «Mùu gbɔɔ, mi yaa si nuru naa mboo gbɔɔ.»

²⁹ Janwa ṅa wila pye wa maga magala li logo, wila pye na yuun fɔ Yɛnɲɛɛ li tin.

A pele nɛɛ yuun naa fɔ: «Mɛrɛɛ wa wì para wi ni.»

³⁰ Eɛn fɔ, a Zhezu wì si pe pye fɔ: «Ki magala na lii yiri mi kala na mbeli logo, eɛn fɔ, li yiri yoro kala na.

³¹ Yiṅɔ kiti yaa kɔn dunruya woolo pe na, yiṅɔ pe yaa dunruya ṅa wi to Sotanla wì purɔ.

³² Mi wo na, na paga kanla ɛ tara ti na mbanla yirige wa naayeri, mi yaa kaa leele pe ni fuun pe tile paa paan na kɔrɔɔ.»

[†] **12:25 12:25:** *Mbe yinwege ki panra:* Ko kɔrɔ wò ki naga ma yo maga kaa ki jate yaraga ka.

³³ Wìla ki sɛnrɛ ti yo ma, jango wo jate wi mbaa ku yɛɛ ɲga na, mbege naga.

³⁴ A janwa wì suu pye fɔ: «Pège yo we kan wa lasiri sɛwɛ wi ni ma yo Kirisi wi yaa koro yinwege na fɔ sanga pyew†. Mɛɛ, a ma si ya ma yo ki daga pe Lere wi Pinambyɔ wi yirige wa naayeri? Ambɔ wi yɛn Lere wi Pinambyɔ wo?»

³⁵ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Yanwa pi yɛn laga ye ni bere mbe wagati jɛnri pye. Yanwa pi yɛn laga ye ni wagati ɲa ni, yaa tanri pi na, jango wɔwɔ piga ka gbɔn ye na, katugu lere ɲa kaa tanri wa wɔwɔ pi ni, wila wi karisaga ki jɛn.

³⁶ Wagati ɲa wi ni, yanwa pi yɛn laga ye ni, ki kala na, ye taga pi na, jango ye pye yanwa piile†.»

Zhufuye pe sila taga Zhezu wi na

Naa Zhezu wìla kaa ko sɛnrɛ to yo, a wì si kari ma saa wi yɛɛ lara pe na.

³⁷ Ali maga ta wila kafɔnɲɔlɔ lɛɣɛɛ pye pe yɛɛ na, pe sila taga wi na.

³⁸ Yɛnɲɛɛ yɔn sɛnrɛ yofɔEzayi wila sɛnrɛ nda yo, pa tila ti yɛɛ yɔn fili yɛɛn, fɔ:

We Fɔ, ambɔ wì taga we sɛnyoro ti na?

We Fɔ wuu yawa pi naga ambɔ na?†

³⁹ Kila pye yɛɛ ɲga na pe sila si ya taga, Ezayi wila ki yo naa ma yo fɔ:

⁴⁰ *Yɛnɲɛɛ lì pe pye fyɔɔnlɔ,*

lì pe tijinliwɛ pi kɔ pe na,

† **12:34 12:34:** Eza 9.6; Dani 7.14 † **12:36 12:35-36:** Yanwa po pi yɛn Zhezu we. Wo wi yɛn kaselege ki nagafo. Wɔwɔ po pi yɛn Yɛnɲɛɛ kologo ki mbajɛnme we. Yanwa piile poro pe yɛn mbele pe maa kagala ɲgele Yɛnɲɛɛ laa jaa ke piin. † **12:38 12:38:** Eza 53.1

*janɔ ɔaɔ ɔaa yaan ɔe yɛnɔɛɛ ke ni,
 ɔaɔ ɔaa kaɔala kɔɔɔ ɔenni wa ɔe koɔoɔ na,
 janɔ ɔaɔ ka kaɔɔa mbe ɔan mi Yɛnɔɛɛ na
 kɔɔɔɔ, mbe ɔe saɔala.†*

⁴¹ Ezayi wila ko yo ma, katugu wila Zhezu wi gbogowɔ pi yan, mɛɛ para wi sɛnrɛ na.

⁴² Konaa ki ni fuun, wa Zhufuye teeɛe ɔe ni, ɔe lɛɔɛɛ la taga Zhezu wi na. Ɛɛn fɔ, Fariziye ɔe yɛɔɛ fyɛɛ ti kala na, ɔe sila ɔye naga yuun naga finligi, janɔ ɔaɔ ka ɔe ɔurɔ mbe ɔe wɔ wa sherigo ki ni.

⁴³ Leele ɔoro mbaa ɔe gbogo, ko la ɔe ndanla ma wɛ Yɛnɔɛɛ lo mbaa ɔe gbogo ko na.

*Zhezu wi sɛnrɛ ti yaa ka kiti kɔn
 leele ɔe na*

⁴⁴ A Zhezu wì si gbele ɔgbanga ma yo fɔ: «Lere ɔa ka taga na na, wii taga mi nuɔgba na. Ɛɛn fɔ, wì taga ɔa wìlan tun wi na fun.

⁴⁵ Lere ɔa kanla yan, wì ɔa wìlan tun wi yan fun.

⁴⁶ Muwi, mì ɔan laga dunruya wi ni ɔaa yanwa yɛn, janɔ lere ɔa fuun ka taga na na, wiga ka koro wa wɔwɔ pi ni.

⁴⁷ Na lere ɔa kanla sɛnrɛ ti logo, wi si woro na tanri ti na, mì ma mi yaa kiti kɔn wi na; katugu mii ɔan mbe kiti kɔn dunruya woolo ɔe na, mì ɔan mbe ɔe shɔ win.

⁴⁸ Lere ɔa ka je na na, na wii yɛnlɛ na sɛnrɛ ti na, wi kiti kɔnfɔ wi wa. Sɛnrɛ nda mì yo, to ti yaa ka kiti kɔn ki fɔ wi na dunruya kɔpilige.

† 12:40 12.40: Eza 6.9-10

⁴⁹ Katugu mii para na yεε fann̄ga, εεn fɔ, na To ɲa wìlan tun, nda mi daga mbaa yuun konaa mbaa nari leele pe na, wo jate wìgi konɔ kan na yeri.

⁵⁰ Mìgi jɛn ma yo ɲga wì yo kila piin, ki maa yinwege mbakɔgɔ ki kaan. Kì pye ma, nda mila yuun, mi yɛn nari yuun na yala ɲga na To wì yo na kan ko ni.»

ZHEZU WI SENYORO MA SARA KONAA YINNEKPOYI LI PANGA YE

13

13-17

*Zhezu wìla wi fɔrɔgɔfenne
pe tɔɔrɔ ti jogo*

¹ Kila koro pilige nun̄gba, Paki fɛti wii gbɔn. A Zhezu wì sigi jɛn ma yo wi wagati wìla gbɔn wi dunruya wì yaga, wi kari wa wi To wi tanla. Mbele fuun pàa taga wi na laga dunruya wi ni ma pye wi woolo, pàa pye maa ndanla suyi. Pàa si koro maa ndanla fɔ ma saa gbɔn wa ki kɔsaga.

² Zhezu wo naa wi fɔrɔgɔfenne pe ni, yembinε suro to pàa pye na nii, ma yala Sotanla wìla ki le wa Simɔ Izikariyɔti pinambyɔ Zhudasi wi nawa makɔ, ma yo wi Zhezu wi le kεε.

³ Zhezu wìla ki jɛn ma yo pa wìla yiri wa Yɛnɲεlε li yeri ma pan, pa wi yaa si songɔrɔ mbe kari wa li yeri, fɔ Yɛnɲεlε làa yawa pi kan wi yeri yaraga pyew ki na.

⁴ A wì si yiri le tabali wi tanla, maa derigbɔgɔ ki wɔ maga tεgε, mεε paraga le maga pɔ wa wi sennε.

⁵ Ko punḡo na, a wì si tònḡo le leyaraga ka ni, mɛɛ ki lɛ naa fɔrɔḡɔfenne pe tɔɔrɔ ti jogo, nɛɛ ti wɔwɔ paraga nga wìla pɔ ki ni.

⁶ Naa wìla kaa gbɔn Simɔ Pyeri wo na, a wo sho fɔ: «We Fɔ, mboro ma yaa na tɔɔrɔ ti jogo?»

⁷ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Ŋga mila piin yinḡo, mɛɛ ki kɔrɔ jɛn, ɛɛn fɔ, ma yaa kaga kɔrɔ jɛn punḡo na.»

⁸ A Pyeri wì suu pye fɔ: «Ayoo, ma sanla tɔɔrɔ ti jogo fyew.»

A Zhezu wì suu pye fɔ: «Na mii ma tɔɔrɔ ti jogo, ma se tawa ta na yeri.»

⁹ A Simɔ Pyeri wì suu pye fɔ: «We Fɔ, maga kanla tɔɔrɔ to nunḡba jogo, ɛɛn fɔ, na keyen naa na go ki jogo fun!»

¹⁰ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Lere ḡa wì woli makɔ, wii jori mbe woli naa, ndɛɛ mboo tɔɔrɔ to jogo, katugu wi ma pye kpoyi. Ye yɛn kpoyi Yɛnḡɛɛ li yɛḡe na, ɛɛn fɔ, ye ni fuun ma.»

¹¹ Zhezu wìla lere ḡa wi mbaa wi le kɛɛ wi jɛn, ko kì ti wìla yo fɔ: «Ye ni fuun ma ye yɛn kpoyi.»

¹² Naa Zhezu wìla kaa pe tɔɔrɔ ti jogo, a wì suu yɛɛra yaripɔrɔ ti lɛ mari le, mɛɛ saa cɛn le tabali wi tanla naa, mɛɛ pe pye fɔ: «Ŋga m̀ pye ye na, yɛḡe kɔrɔ jɛn le?»

¹³ Ye maa na yinri: <We Nagafɔ> naa <We Fɔ>, tanga yɛn ye yeri yaa na yinri ma, katugu pa mi yɛn ma.

¹⁴ Na yèḡe yan mi ḡa mi yɛn Nagafɔ naa ye Fɔ, m̀ wo ye tɔɔrɔ ti jogo, yoro fun ye daga mbaa ye yɛɛ tɔɔrɔ ti jogo ye yɛɛ kan.

¹⁵ Yɛḡe nagawa m̀ pye ma naga ye na, janḡo ḡa m̀ pye ye na, yaa ko yɔḡḡo piin ye yɛɛ kan.

¹⁶ Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan: Tunmbyee wila gbogɔ mbe we wi to wi na. Pitunɔ fun wila gbogɔ mbe we wi tunvɔ wi na.

¹⁷ Koni ki wogo yège jen, na ye kaa tanri ki na, ferewe yaa pye ye woo.

¹⁸ «Mi woro na para ye ni fuun senre na, mbele m̀ wɔ m̀ pe jen. Eɛn fɔ, ki daga Yenɲele senre sewe wila nga yuun kigi yee yɔn fili, fɔ: <Lere ɲa wila nii ja na ni, wì yiri na korɔɔ.>†

¹⁹ Mi yen naga yuun ye kan yingɔ sanni ki kala li sa gbɔn, janɔ na liga ka gbɔn, ye taga ki na fɔ: <Muwi mi yen ɲa wì yen†.>

²⁰ Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan: Lere ɲa fuun kanla pitunɔ wa yigi jenɲe, muwi ki fɔ wì yigi jenɲe. Lere ɲa fuun ka silan yigi jenɲe, ɲa wìlan tun wo ki fɔ wì yigi jenɲe.»

Zhezu wila ki yo ma yo

Zhudasi yaa kaa le keɛ

(Mati 26.20-25; Maki 14.17-21; Luki 22.21-23)

²¹ Naa Zhezu wila kaa ki senre ti yo, a wi nawa pì si piri wi na fɔ jenɲe. A wì sho fɔ: «Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, ye ni nunɲba yaa kanla le keɛ.»

²² A forɔɔfenne pe nɛɛ pe yee wele, wila pye na para ɲa senre na pe sila wi jen.

²³ Forɔɔfenne pe ni, nunɲba la pye wa, wila Zhezu wi ndanla fɔ jenɲe. Wila pye ma cɛn ma mara Zhezu wi na.

²⁴ A Simɔ Pyeri wì si ɲgayinne yirige ko forɔɔfo wo kan ma yo wi Zhezu wi yewe lere ɲa wila piin wi ni.

† 13:18 13:18: Yuuro 41.10 † 13:19 13:19: Eki 3.14

25 A ki fɔrɔgɔfɔ wì si yeri ma kari Zhezu wi yeri, ma suu yewe ma yo fɔ: «We Fɔ, ambɔ wi?»

26 A Zhezu wì sho fɔ: «Mi yaa sɪŋgbele le wa sege, mi kali kan lere ŋa yeri, wowi.»

A Zhezu wì si sɪŋgbele la kɔn ma li le wa sege, mɛɛ li kan Zhudasi wi yeri, Simɔ Izikariyoti pinambyɔ we.

27 Naa Zhudasi wìla kaa sɪŋgbele li sho mali li, a Sotanla wì si ye wi ni. A Zhezu wì suu pye fɔ: «Ŋga ma daga mbe pye, ki pye fyaw!»

28 Kila pye yegɛ ŋa na, a Zhezu wì si ko yo ma, mbele pàa pye na nii wi ni, wa sila ki kɔrɔ jɛn.

29 Mbege ta Zhudasi wo wìla pye na pe penjara leyaraga ki teri, ki kala na, pe legere la pye naga jate ndɛɛ Zhezu wìla yo pè jori yaraga ŋa kala feti wi na, wi sa ka lɔ, nakoma wi yaraga ka kan fyɔnwɔ fenne pe yeri wi pe saga.

30 Naa Zhudasi wìla kaa sɪŋgbele li sho mali li, mɛɛ yiri teere. Kila yala yembinɛ lì wɔ.

Yɛnɲɛle ŋgasele fɔnnɔ

31 Naa Zhudasi wìla kaa yiri, a Zhezu wì sho fɔ: «Yiŋgɔ gbɔgɔwɔ kan Lere wi Pinambyɔ wi yeri, gbɔgɔwɔ kan Yɛnɲɛle li yeri fun wi kala na.

32 Na Yɛnɲɛle liga gbɔgɔwɔ ta wi kala na, pa li yaa gbɔgɔwɔ kan wi yeri li yɛɛ kala na. Li yaa suu kan wi yeri sannɪ jɛnri.

33 Na piile†, mi yɛn laga ye ni wagati jɛnri ni naa. Ye yaa kaa na lagajaa. Ɛɛn fɔ, ŋga mì yo

† 13:33 13:33: Zhan 7.34

Zhufuye pe kan mila ki yuun ye kan yingɔ fɔ: Mila kee laga nga na, ye se ya kari wa†.

³⁴ Mila ngasele fɔnnɔ kaan ye yeri fɔ: Ye ye yɛɛ ndanla. Ki daga ye ye yɛɛ ndanla paa yɛɛ nga na ye yen mala ndanla we.

³⁵ Na yaga ye yɛɛ ndanla, pa lere pyew wi yaa ki jɛn mbe yo ye yen na fɔrɔgɔfennɛ.»

Zhezu wila yo Pyeri yaa kaa je

(Mati 26.31-35; Maki 14.27-31; Luki 22.31-34)

³⁶ A Simɔ Pyeri wì si Zhezu wi yewe ma yo: «We Fɔ, maa kee se?»

A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mila kee laga nga na, ma se ya taga na na mbe kari wa yingɔ. Eɛn fɔ, puŋgo na, ma yaa ka taga na na.»

³⁷ A Pyeri wì suu pye fɔ: «We Fɔ, yingɔ na mi se si ya taga ma na yingɔ? Mì yere ki yerewe mbe ku ma kala na!»

³⁸ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mà yere ki yerewe mbe ku na kala na kaselege? Mila ki yuun ma kan kaselege ko na, sanni ngopɔlɔ wi sa gbele, ma yaa ki yo mbege filige mbe sa ta yosaga taanri mbe yo fɔ ma silan jɛn.»

14

*Zhezu wi yen kologo,
nga ki maa kee
wa we To Yenɲɛle li tanla*

† 13:33 13.33: Zhezu wì piile meɛɛ ko yeri ndanlawa konɔ. Ki yen paa yɛɛ nga na piile to ma kaa na para wi piile ni ndanlawa ni.

¹ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Yaga ka ye jatere wi pinri yɛɛ na. Ye taga Yenɲɛɛ li na, ye taga na na fun.

² Cɛnsara lɛgɛɛ wa na To wi go. Ki pye ki woro kaselege, mi se jɛn naga yo ye kan. Mila kee sa laga gbegele wa ye kan.

³ Na mi ka sa laga ki gbegele ye kan, pa mi yaa songɔɔ mbe pan mbe ye lɛ, janɔgo mi yɛn laga nga na, yoro fun ye pye wa.

⁴ Mila kee laga nga na, yɛgɛ konɔ li jɛn.»

⁵ A Toma suu pye fɔ: «We Fɔ, wee ma karisaga ki jɛn, we yaa pye mɛɛ sigi konɔ li jɛn?»

⁶ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Muwi mi yɛn konɔ, naa kaselege, konaa yinwege ye. Lere wo wa se ya gbɔn wa na To wi na mi punɔgo na.

⁷ Ndɛɛ ki pye yanla jɛn, anmɛ yanla To wi jɛn fun. Mbege lɛ yinɔgo wo na, yòo jɛn, maa yan.»

⁸ A Filipu wì suu pye fɔ: «We Fɔ, ma To wi naga we na, pa ko yaa we bɔ.»

⁹ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Filipu, wagati titɔnlɔwɔ ɲa fuun m̀ pye ye ni, ali bere ma fanla yan jate! Lere ɲa fuun wìlan yan, wo na To wi yan. Mɛɛ, a mà sho fɔ: <Ma To wi naga we na?»

¹⁰ Mɛɛ taga ki na mbe yo mi yɛn na To wi ni, a na To fun wi yɛn na ni? Sɛnrɛ nda fuun mila yuun ye kan, mi woro nari yuun na yɛɛ fanɲga. Ɛɛn fɔ, na To ɲa wi yɛn na ni, wo wila wi kapyegele ke piin.

¹¹ Ye taga na na, yege jɛn ye yo mi yɛn na To wi ni, na To fun wi yɛn na ni. Na yee taga na na, na senyoro to kala na, ye taga na na kafɔnɲɔlɔ ɲgele m̀ pye yè yan koro kala na.

¹² Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, lere ɲa ka taga na na, kapyegele ɲgele mila piin, ki fɔ wi yaa kaa ke si piin. Mbe kaa kele piin tugboŋɔɔ naa mbe wɛ koro na yɛɛ, katugu mila kee na To wi kɔɔɔ.

¹³ Yaraga ɲga fuun ye mbe yɛnri wi yeri na meɛ ki na, mi yaa ki pye mbe ye kan, jango Tofɔ wi gbogowɔ ta Pinambyɔ wi kala na.

¹⁴ Na yaga yaraga ka yɛnri na meɛ ki na, mi yaa ki kan ye yeri.»

*Zhezu wila Yinnekpoyi li panga
ki yɔn fɔɔ kɔn*

¹⁵ «Na mi ka pye mbe ye ndanla, pa ye yaa la tanri na ɲgasegele ke na.

¹⁶ Mi yaa na To wi yɛnri, wi yaa Sagafɔ torogo ye kan, wi yaa koro ye ni sanga pyew.

¹⁷ Wo wi yɛn Yinne na li maa kaselege yuun we, dunruya woolo pe se ya mbeli ta; katugu pe woro nali yaan, pee sili jɛn. Eɛn fɔ, yoro wo na, yɛli jɛn; katugu li yɛn ye ni, li yaa ka pye wa ye nawa.

¹⁸ «Mi se ka ye yaga paa pijiriwele yɛn, mi yaa ka pan ye kɔɔɔ.

¹⁹ Sanni jɛnri, dunruya woolo pe sanla yan naa. Eɛn fɔ, yoro wo na, ye yaa kanla yan, katugu mi yɛn yinwege na, yoro fun ye yaa ka pye yinwege na.

²⁰ Na ki pilige kiga ka gbɔn, ye yaa ki jɛn mbe yo mi yɛn na To wi ni, yoro ye yɛn na ni, a mi fun mi yɛn ye ni.

²¹ «Lere ɲa wilan ɲgasegele ke yigi na tanri ke na, wo mi yɛn ma ndanla. Mi yɛn ma ɲa ndanla,

wo yaa na To wi ndanla, mi fun wi yaa na ndanla, mi yaa kanla yεε naga wi na.»

²² Zhude, ηa pe sila pye na yinri Izikariyoti, a wo suu yewe ma yo: «We Fɔ, yingɪ na ma yaa soon yεε naga woro na, mεε yaa soon yεε naga dunruya woolo poro na?»

²³ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mi yɛn ma lere ηa ndanla, wi yaa lanla sɛnrɛ ti nuru. Wi yaa na To wi ndanla. Mi naa na To wi ni, we yaa pan wi kɔrɔgɔ mbe koro wi ni.

²⁴ Mi woro ma lere ηa ndanla, wo nala sɛnrɛ ti logo. Sɛnrɛ nda yaa nuru na yeri mila yuun, mi na woro ma, na To ηa wìlan tun, pa tila yinrigi wa wi yeri.

²⁵ «Mìgi kagala ke yo ye kan mala ta laga ye sɔgɔwɔ.

²⁶ Eɛn fɔ, na To wi yaa Sagafɔ ηa torogo ye kan na mεε ki na, Yinnekpoyi le, lo li yaa ye naga kala li ni fuun li ni, mbe ye nawa to kagala ηgele fuun mì yo ma ye kan ke na.

²⁷ «Mi yɛn na yeyinηge kaan ye yeri. Na yeyinηge ko mì kan ye yeri. Mi sigi kan ye yeri paa yεε ηga na dunruya woolo pe maa ki kaan. Yaga ka ye jatere wi piri ye yεε na, yaga si ka fyε.

²⁸ Yège logo ma yo mìgi yo ye kan fɔ: «Mila kee, eɛn fɔ, mi yaa ka sɔngɔrɔ mbe pan ye kɔrɔgɔ.» Na mi ka pye mbe ye ndanla, pa ye yaa la yɔgori mbege jɛn mbe yo mila kee na To wi kɔrɔgɔ, katugu na To wì gbɔgɔ ma wε na na.

²⁹ Mìgi kagala ke yo ye kan yingɔ sannɪ ke ka sa pye, janɔ na kaga ka pye, ye taga na na.

³⁰ Mi se senlegere yo mbe ye kan naa, katugu dunruya na wi to† wila paan. Yawa kpe woro wi ni na na.

³¹ Eɛn fɔ, ki daga dunruya woolo pege jen na To wi yen mala ndanla, fɔ nga na To wi yo mbe pye ko mila piin. Ye yiri na we kari.»

15

Zhezu wo wi yen erezen tirige jenge ye

¹ «Muwi mi yen erezen tirige jenge ye. Na To wo wi yen ki kere konfo we.

² Njege† nga fuun ki woro na seni, wi yaa ki kon mbege wa. Nga fuun kila seni, wi yaa ki yaanla, jango kila seni ki we faa wi na.

³ Senre nda mi yo ma ye kan, ti ye pye kpoyi makɔ.

⁴ Ki kala na, ye koro na ni, pa mi yaa koro ye ni. Tige njege ki se ya se ki ye na ki woro wa tige ki na. Ki pyelomɔ nunɔba pi na, na yee koro na ni, ye se ya yaraga ka pye ye ye.

⁵ «Muwi mi yen erezen tirige ye. Yoro ye yen njere re. Na ka koro na ni, a mi koro wi ni, wi yaa pye paa tige nga ki maa pire legere seni ki yen; katugu na mi ma, ye se ya yaraga ka pye ye ye.

⁶ Na si koro na ni, pe yaa wi yirige mboo wa wa funwa na paa tige njege yen, nga ki woro na seni, a pege kon maga wa wa funwa na kila waga. Ki

† 14:30 14.30: Dunruya wi to wo wi yen Sotanla we. † 15:2 15.2: Erezzen tirige njere to ti yen mbele pe pye Zhezu wi forogofenne wele.

njewara pe mari koli mari wa wa kason ki ni ti sogo.

⁷ Na yaga koro na ni, a na senre ti koro ye ni, yaraga nga fuun kala ka ye ta, yege yenri, pa ye yaa ki ta.

⁸ Na yaga pye paa tige nga ki maa pire legere seni ki yen, ko ki ma gbogwo kan na To wi yeri. Kona, ye maga naga ma yo ye yen na forogofenne.

⁹ Yege nga na mi yen mala To wi ndanla, yoro fun pa ye yen mala ndanla ma. Ye koro yanla ndanla.

¹⁰ Na ye kaa tanri na ngasegele ke na, pa ye yaa koro mbanla ndanla paa yege nga na mi tanga na To wi wogolo ke na, ma koro maa ndanla we.

¹¹ «Migi kagala ke yo ye kan, jango na nayinme pi pye ye ni, ye nayinme pi ta pi yon fili.

¹² Na ngasele li na fo: Yege nga na ye yen mala ndanla, ye ye yee ndanla ma fun.

¹³ Ndanlawa pa si gbogo mbe we mba po na naa fo: Lere wa mboo yee kan kunwo pi yeri wi wenne pe kala na.

¹⁴ Yoro ye yen na wenne, na ye kaa tanri nga mi yo yaa piin ki na we.

¹⁵ Mi woro na ye yinri naa tunmbyeele, katugu tunmbyee we, wila wi to wi kapyege ki jen. Mi yen na ye yinri na wenne, katugu senre nda fuun mi logo na To wi yeri, miri yo ye kan.

¹⁶ Yoro ma ye mi wo. Een fo, muwi mi ye wo,

mì ye tεγε yaa kee ye saa pire seni†, ki pire ti koro wa suyi. Kona, yaga yaraga nga fuun yenri na To wi yeri na mεγε ki na, wi yaa ki kan ye yeri.

¹⁷ Nḡasele na mila kaan ye yeri, loli na fɔ: Ye ye yεε ndanla.»

*Dunruya woolo pè Zhezu wo
naa wi woolo pe panra*

¹⁸ «Na dunruya woolo paga ye panra, yege jɛn ye yo fɔ pè keli mala panra ye na.

¹⁹ Ndeε ki pye ye yen dunruya wi woolo, ye jɛn na dunruya woolo pe ndanla, katugu ye yen dunruya wi woolo. Eεn fɔ, mì ye wɔ laga dunruya wi ni, ye woro dunruya wi woolo, ko kì ti dunruya woolo pè ye panra.

²⁰ Ye nawa to senre nda mila yo ye kan ti na, fɔ: <Tunmbyee wila gbɔgɔ mbe wε wi to wi na.> Na kaa pye pànla jɔlɔ, pe yaa ye jɔlɔ ma fun. Na kaa pye pànla senre ti yigi, pa pe yaa ye senre ti yigi fun.

²¹ Eεn fɔ, pe yaa kaa ko ki ni fuun nga ko piin ye na mi kala na; katugu pee ḡa wìlan tun wi jɛn.

²² Ki pye mii ja pan mbaa yuun pe ni, pe se jɛn na pye kapere pyefenne. Eεn fɔ, koni tanga woro pe yeri pe kapere ti wogo na.

²³ Lere ḡa kanla panra, wìlan To wi panra fun.

† **15:16 15:16:** Yaa kee ye saa pire seni, ko koro wo yen fɔ paa kee pe saa Sentanra ti yari leele pe kan paa tari ti na. Ki koro wi mbe ya pye naa fɔ pe saa tagafenne pe tangalomo pi nari, leele pe koro paa tanri pi na.

²⁴ Lere fa kapyegele ngele pye, ndεε ki pye mii ja koro pye wa pe sɔgɔwɔ, pe se jɛn na pye kapere pyefennε. Eɛn fɔ, yingɔ pànla kapyegele ke yan, mεε we panra, mi naa na To wi ni.

²⁵ Eɛn fɔ, ko pye ma, jaŋgo sɛnrε nda ti yɛn ma yɔnlɔgɔ wa Yɛnɲɛlɛ sɛnrε sɛwε wi ni, ti ta tiri yεε yɔn fili, fɔ: <Pànla panra go fu.>†

²⁶ «Mi yaa Sagafɔ torogo ye kan mbe yiri wa na To wi yeri. Wo wi yɛn Yinnεkpoyi na li maa kaselege ki yuun, na li yaa yiri wa na To wi yeri we. Mi yaa li torogo ye kan mbe yiri wa na To wi yeri, li yaa kaa na sɛnrε yuun.

²⁷ Yoro fun, ye yaa kaa na sɛnrε yuun, katugu ye yɛn na ni maga lε wa na tunɲo ki lɛsaga ki na.

16

¹ «Migi kagala ngele ke yo ye kan, jaŋgo na kaga ka gbɔn, yaga ka wɔ wa tagawa pi ni.

² Pe yaa kaa ye puro la ye yinrigi wa shɛriyinrε ti ni. Sanga wa na paan yεrε, mbele pe yaa kaa ye kuun, pe yaa kaa ki sɔnrɪ ndεε paa tunɲo piin Yɛnɲɛlɛ lo kan ma.

³ Pe yaa kaa ko piin ma, katugu pee na To wi jɛn, pee si mi fun na jɛn.

⁴ Migi kagala ke yo ye kan yingɔ, jaŋgo na kaga ka gbɔn ye na sanga ɲa ni, ye nawa to ke na, yege jɛn ye yo fɔ mila ke yo faa ma ye kan.»

Yinnεkpoyi li kapyegele wele

«Mi sigi kagala ke yo ye kan maga lε wa ki lɛsaga ki na, katugu mila pye ye ni.

† 15:25 15.25: Yuuro 35.19; 69.5

⁵ Koni mila kee ḡa wīlan tun wi kōrōḡo. Wa kpe silan yewe ye ni mbe yo fō: «Maa kee se?»

⁶ Ἐεν fō, kī yesanga wa ye na fō jēḡḡe, katugu mīḡi yo ye kan.

⁷ Kōnaa kī nī fuun, mila kī yuun ye kan kaselege, fō na mi ka kari, ko yaa mbōnrō ye na; katugu na mīi kari, Sāḡafō wi se pan ye kan. Ἐεν fō, na mi ka kari, mi yaa wi torogo ye kan.

⁸ Na wīḡa ka pan sanga ḡa nī, wi yaa kī naga dunrūya ḡa wi woolo pe na peḡe jēn fō pe yēn na pe yēē punḡḡu kapeḡe ko naa ḡga kī yēn ma sin, naa Yēḡḡe li kīti kōḡḡo kī kanḡḡo.

⁹ Pe yēn na pe yēē punḡḡu kapeḡe kī kanḡḡo, katugu pee taga na na.

¹⁰ Pe yēn na pe yēē punḡḡu ḡga kī sin kī kanḡḡo, katugu mila kee na To wi kōrōḡo, ye sanla yan naa.

¹¹ Pe yēn na pe yēē punḡḡu kīti kōḡḡo kī kanḡḡo, katugu pē kīti kōn makō dunrūya ḡa wi to wi na.

¹² «Yarileḡere yēn na yeri mbe yo ye kan. Ἐεν fō, ye se ya mberī jēn yīḡḡo.

¹³ Yīnnekpoyī na li maa kaselege kī yuun, na līḡa ka pan, li yaa kaa ye yēḡe sinnī wa kaselege kī nī fuun kī nī. Li se kaa para li yēē fanḡḡa. Ἐεν fō, nda fuun li yaa ka logo, to li yaa kaa yuun ye kan. Kōna, kagala ḡḡeḡe ke yaa ka pye punḡo na, koro li yaa kaa yari ye kan.

¹⁴ Li yaa kaa na ḡbogo, katugu ḡga li yaa kaa taa na yeri, ko li yaa kaa yari ye kan.

¹⁵ ḡḡa fuun kī yēn na To wi yeri, mi na wogo yī fun. Ko kī tī mī yo ḡga li yaa kaa taa na yeri, ko li yaa kaa yari ye kan.»

Yesanga ki yaa ka kannga nayinme

¹⁶ «Sanni jenri ye sanla yan, ko pungo na naa jenri, ye yaa na yan naa.»

¹⁷ Kona, a wi forogofenne pele neε pe yeε yewe na yuun fo: «Ko korɔ wo yen meε? Nga wi yo we kan ma yo fo: <Sanni jenri ye sanla yan, ko pungo na naa jenri, ye yaa na yan naa.> Kona: <Mila kee na To wi korogɔ.> »

¹⁸ A pè sho naa fo: « <Sanni jenri> ko korɔ wo yen meε? Nda wila yuun, we siri korɔ jen.»

¹⁹ A Zhezu wi sigi jen ma yo paa pye na jaa mboo yewe, a wi si pe pye naa fo: «Migi yo ye kan ma yo fo: <Sanni jenri ye sanla yan, ko pungo na naa jenri, ye yaa na yan naa.> Ko kala ki ti yaa ye yeε yewe le?

²⁰ Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, ye yaa kaa gbele mbaa kawa, εεn fo, dunruya woolo pe yaa kaa yɔgɔri nga ki yaa na ta ki kala na. εεn fo, ye yesanga ki yaa ka kannga nayinme.

²¹ Jεε wi kaa jaa mbe se wagati na ni, wi ma yeεε san, katugu wi sesanga wi gbɔn. εεn fo, na wiga ka se mbe kɔ, wi nawa pi ma yinngi wi na, wi ma feεε wi jɔlɔgɔ ki kala, katugu wi lere fɔnɔ se laga dunruya wi ni.

²² Yoro fun pa ye wogo ki yen ma. Ye yen ma yeεε san yinɔ; εεn fo, mi yaa ka ye yan naa, kona, ye yaa kaa yɔgɔri, lere se ka ya mbege nayinme pi wɔ wa ye nawa.

²³ «Na ki pilige kiga ka gbɔn, ye se kanla yewe yaraga ka ni naa. Kaselege ko na, mila ki yuun ye kan, yaraga nga fuun ye mbe yenri na To wi yeri na meεε ki na, wi yaa ki kan ye yeri.

²⁴ Maga ɛ wa fɔ ma pan ma gbɔn nala, ye fa yaraga ka yɛnri na meɛ ki na. Yaa yɛnri, pa ye yaa ka ta, kiga pye ma, pa ye nayinmɛ pi yaa pi yɛɛ yɔn fili.»

Zhezu wì fanŋga ta dunruya wi na

²⁵ «Mìgi kagala ngele ke ni fuun ke yo ye kan yomiyegɛle ni. Ɛɛn fɔ, wagati wa wa na paan, na wo ka ka gbɔn, mi se kaa para ye ni naa yomiyegɛle ni. Ɛɛn fɔ, mi yaa kaa na To wi kala li yari ye kan mbaa li finligi.

²⁶ Na ki pilige kiga ka gbɔn, ye yaa kaa na To wi yɛnri na meɛ ki na. Mi woro naga yuun ye kan mbe yo mi yaa kaa wi yɛnri ye kan;

²⁷ katugu ye yɛn mala To jate wi ndanla, ye yɛn maa ndanla, katugu mì ye ndanla. A yè taga ki na fun ma yo pa mì yiri wa Yɛnɲɛle li yeri.

²⁸ Pa mì yiri wa na To wi yeri ma pan laga dunruya wi ni. Yìŋɔ mi yaa wɔ laga dunruya wi ni mbe sɔŋɔɔ wa na To wi yeri.»

²⁹ Kona, a wi fɔɔɔɔfɛnnɛ pè suu pye fɔ: «Yìŋɔ wo ni, maa para nari finligi we kan. Ma woro na para naa yomiyegɛle ni.

³⁰ Yìŋɔ wège jɛn ma yo mà kala pyew li jɛn, mɛɛ jori lere mbaa ma yewe naa. Ki kala na, wè taga ki na ma yo pa mà yiri wa Yɛnɲɛle li yeri.»

³¹ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Yè taga na na yìŋɔ?

³² Wele, wagati wa yɛn paan, wì yɛɛ gbɔn makɔ. Ye ni fuun nunɲba nunɲba ye yaa ka jaraga mbe kari ye yinɛ mbanla yaga na nunɲba. Ɛɛn fɔ, konaa ki ni fuun, mi woro na nunɲba, katugu na To wi yɛn na ni.

³³ Mìgi kagala ke yo ma ye kan, jaŋgo ye yeyinŋge ta ye pye nuŋgba na ni. Ye yaa jòlògò ta laga dunruya wi ni, ɛɛn fò, ye kotogo ta! Mi fanŋga ta dunruya wi na!»

17

*Zhezu wìla yɛnri
wi fòrɔgɔfɛnnɛ pe kan*

¹ Naa Zhezu wìla kaa ko sɛnrɛ to yo ma, a wì suu yɛgɛ ki yirige wa naayeri ma yo fò: «Na To, wagati wì gbɔn ma gbɔgɔwɔ kan ma Pinambyɔ wi yeri, jaŋgo ma Pinambyɔ fun wi gbɔgɔwɔ kan ma yeri.

² Katugu mà fanŋga kan wi yeri maa tɛgɛ leele pe ni fuun pe go na, jaŋgo leele mbele fuun mà kan wi yeri, wi yinwege mbakɔgò ki kan pe yeri.

³ Yinwege mbakɔgò ko yɛn fò leele pɔɔn jɛn pe yo mboro ma yɛn Yɛnɲɛle jɛnnɛ nuŋgba le, pe Zhezu Kirisi wì jɛn, wo ŋa mà tun we.

⁴ Mòò gbɔgò laga tara ti ni, kapyege ŋga mà kan na yeri mbe pye, mìgi pye maga yɔn fili.

⁵ Na To, gbɔgɔwɔ mba mìla pye wa pi ni wa ma tanla sannì dunruya wi sa da, yinŋgò pi kan na yeri wa ma yɛɛ tanla.

⁶ «Leele mbele mà kan na yeri ma yiri laga dunruya wi ni, mòò naga pe na, pe ta pɔɔn jɛn pe Yɛnɲɛle. Pàa pye ma woolo, a mà si pe kan na yeri. A pɔɔn sɛnrɛ ti yigi na tanri ti na.

⁷ Yinŋgò pège jɛn ma yo yaraga ŋga fuun mà kan na yeri, pa kì yiri wa ma yeri.

⁸ Katugu sɛnrɛ nda màa yo na kan, mì ti ni fuun ti yo ma pe kan, a pè yɛnlɛ ti na. Pège jɛn

kaselege ma yo pa m̀i yiri wa ma yeri, a p̀e taga ki na ma yo mborο m̀ala tun.

⁹ «Poro mila ma ỳenri pe kan we. Mi woro ǹoɔ ỳenri dunruya woolo poro kan. Eɛn f̀o, mbele m̀a kan na yeri, poro wele mila ma ỳenri pe kan, katugu poro pe ỳen ma woolo wele.

¹⁰ Mbele fuun pe ỳen ma woolo, pe ỳen na woolo. Mbele fuun pe ỳen na woolo, pe ỳen ma woolo, na gbɔgɔwɔ pi yaa naga laga dunruya wi ni poro fanɲa na.

¹¹ Mi se pye laga dunruya wi ni naa, poro ỳen laga dunruya wi ni, mi ỳen na kee ma kɔrɔgɔ. Na To, mborο ɲa ma ỳen kpoyi, maa wele pe na ma mege ki fanɲa na, ki fanɲa nunɲba ɲa m̀a kan na yeri we; janɲo pe pye nunɲba, paa yege ɲa na mi naa mborο we ỳen nunɲba we.

¹² Sanga ɲa ni m̀ila pye pe ni, mila pye na wele pe na ma mege ki fanɲa na, mege ɲa m̀a kan na yeri we. M̀i pe go sige, wa kpe si punɲo, ndeɛ ɲa wila daga mbe punɲo wo, janɲo senre nda tila yɔnlɔgɔ wa Yɛnɲele senre sɛwe wi ni, ti ta tiri yeɛ yɔn fili.

¹³ Eɛn f̀o yinɲo, mila kee ma kɔrɔgɔ. Mi ỳen naga kagala ke yuun mbanla ta laga dunruya wi ni bere, janɲo na nayinme pi pye pe ni pi yɔn fili.

¹⁴ M̀oɔ senre ti yo pe kan, a dunruya woolo p̀e pe panra, katugu pe woro dunruya wi woolo, paa yege ɲa na mi fun mi woro dunruya wi woo we.

¹⁵ Mi woro ǹoɔ ỳenri ma pe wɔ laga dunruya wi ni. Eɛn f̀o, mila ma ỳenri, ma pe sho Sɔtanla wi yeri.

¹⁶ Pe woro dunruya wi woolo, paa yege ɲa na

mi fun mi woro dunruya wi woo we.

¹⁷ Pe tɛgɛ ma pe pye kpoyi ma yɛɛ kan kaselege sɛnrɛ ti fanŋga na, ma sɛnrɛ ti yɛn kaselege.

¹⁸ Mì pe tun wa dunruya wi ni paa yɛgɛ ŋga na màla tun laga dunruya wi ni we.

¹⁹ Pe kala na, mìlan yɛɛ kan ma yeri mbe pye kpoyi, jaŋgo poro fun pe pye kpoyi ma yɛgɛ na kaselege ki fanŋga na.

²⁰ «Mi woro nɔɔ yɛnrɪ poro nuŋgba kala na. Ɛɛn fɔ, mbele fuun pe yaa ka pe sɛnyoro ti logo mbe taga na na, mila ma yɛnrɪ ki woolo pe kan fun,

²¹ jaŋgo pe ni fuun pe pye nuŋgba pe yɛɛ ni. Na To, yɛgɛ ŋga na ma yɛn na ni, a mi yɛn ma ni, pe pye nuŋgba we ni ma fun, jaŋgo dunruya woolo pe taga ki na fɔ mboro màla tun.

²² Gbɔgɔwɔ mba mà kan na yeri, mùu kan pe yeri, jaŋgo pe pye nuŋgba paa yɛgɛ ŋga na mi naa mboro, we yɛn nuŋgba we.

²³ Mi yɛn pe ni, a ma yɛn na ni, jaŋgo pe pye nuŋgba, ki nuŋgbama pi pi yɛɛ yɔn fili, dunruya woolo pege jɛn pe yo mboro màla tun, pege jɛn pe yo pe yɛn mɔɔ ndanla paa yɛgɛ ŋga na mi yɛn mɔɔ ndanla we.

²⁴ «Na To, mbele mà kan na yeri, mi yɛn laga ŋga na, mila jaa pe pye wa na ni fun, jaŋgo panla gbɔgɔwɔ pi yan, mba mà kan na yeri we; katugu mòò ndanla na dunruya wi fa da.

²⁵ Na To, mboro ŋa ma yɛn sɪnŋɛ, dunruya woolo pe sɔɔn jɛn, ɛɛn fɔ, mì wo ma jɛn. Mbele mà kan na yeri, pège jɛn ma yo mboro màla tun.

²⁶ Mòò naga pe na pe ta pɔɔn jɛn. Mi yaa sila ma nari pe na bere, jaŋgo mi yɛn mɔɔ ndanla

ndanlawa mba ni, poon ndanla ma fun, konaa mi kpaw mbe pye pe ni.»

**ZHEZU WI KUNWŌ
NAA WI YENME
MA YIRI WA KUNWŌ PI NI**

18

18-20

Pàa Zhezu wi yigi

(Mati 26.47-56; Maki 14.43-50; Luki 22.47-53)

¹ Naa Zhezu wila kaa ki senre ti yo ma saa ko, a wo naa wi forogofenne pe ni pe si yiri ma saa Sediron logo ki kon ma yiri. Nanjo kere ta la pye wa ki laga ki na, a wi si saa ye wa wo naa wi forogofenne pe ni.

² Zhudasi na wila pye na Zhezu wi nii kee, wila ki laga ki saga jen fun, katugu Zhezu wo naa wi forogofenne pe ni paa pye na finli wa wagati legera na. ³ A Zhudasi wi si sorodasheelee ngbelege ka le, konaa sherigo gbogo sorodasheelee pele ni ma kari pe ni wa nanjo kere ti ni. Saraga wofenne teele konaa Fariziye poro paa pe pinle wi ni. Paa malingbonyaara le, naa fitanlaye, konaa yangambogolo kasoro ni.

⁴ Zhezu wila nga fuun ki yaa pye wi na ki jen. Ki kala na, a wi si kari ma saa pe fili, mee pe yewe ma yo fo: «Amba yaa lagajaa?»

⁵ A pe sho fo: «Zhezu na wi yiri wa Nazareti wo waa lagajaa.»

A Zhezu wi si pe pye fo: «Muwi.»

Zhudasi na wila pye na Zhezu wi nii kee, wila pye le pe ni.

⁶ Naa Zhezu wìla kaa pe pye fɔ: «Muwi», a pè si songoro punḡo na, mɛɛ toori le tara.

⁷ A wì si nuru naa ma pe pye fɔ: «Ambɔ yaa lagajaa?»

A pè sho fɔ: «Zhezu ŋa wì yiri wa Nazareti wo waa lagajaa.»

⁸ A Zhezu wì sho fɔ: «Mì ye pye ma yo wowi mi we. Na kaa pye muwi yaa lagajaa, ye mbele poro yaga paa kee.»

⁹ Ŋga wìla yo, pa kila daga mbege yɛɛ yɔn fili yɛɛn we, fɔ: «Mbele mà kan na yeri na To, wo wa kpɛ si punḡo na keɛ†.»

¹⁰ Tokobi wà la pye Simɔ Pyeri wi yeri, a wo suu kɔw mɛɛ saraga wɔfɛnnɛ to wi tunmbyee wi kalige nunḡbolo li gbɔn ma li laga. Pàa pye naa yinri Malikusi.

¹¹ A Zhezu wì si Pyeri wi pye fɔ: «Ma tokobi wi le wa wi wofogo ki ni. Ma sigi jɛn mbe yo jɔlɔḡo wɔjennɛ† na na To wi kan na yeri, mi yaa wɔ wa li ni wi le?»

Pàa kari Zhezu wi ni wa Annɛ yeri

¹² Kona, a sorodasheelee ŋgbelege konaa pe togbɔɔ wi ni, naa Zhufuye sorodasheelee pe ni, pè si Zhezu wi yigi maa pɔ.

¹³ Naa pàa kaa wi pɔ, a pè si keli ma kari wi ni wa Annɛ yeri gbɛn. Wo wìla pye Kayifu wi jɔ to we. Kayifu wo wìla pye ki yɛle li ni saraga wɔfɛnnɛ to we.

† **18:9 18:9:** Zhan 17.12 † **18:11 18:11:** Ko kɔro wo yen fo jɔlɔḡo ŋga Yɛnnɛle li yen na jaa Zhezu wi jɔlɔ, wi daga mbege jɔlɔ.

14 Kayifu wo wila Zhufuye pe yeri ma yo fo: «Nana nungba mbe ku leele pe yonlo ko mbonro†.»

Pyeri wila je Zhezu wi na

(Mati 26.69-70; Maki 14.66-68; Luki 22.55-57)

15 A Simo Pyeri wo naa forogofa wa ni, pe si taga Zhezu wi na. Saraga wofenne to wila ki forogofa wi jen. A wo si pinle ma ye Zhezu wi ni wa saraga wofenne to wi laga.

16 Een fo, a Pyeri wo si koro wa funwa na le yeyongo ki tanla. Forogofa sanja na saraga wofenne to wila pye ma jen, a wo si yiri, mee pan ma para jele na wila pye na yeyongo ki wele wi ni, mee Pyeri wi pye, a wi ye.

17 Kona, tunmbyee jele na wila pye na yeyongo ki wele, a wi si Pyeri wi pye fo: «Mi yo mboro fun ma yen ki nana na wi forogofa wa?» A Pyeri wi sho fo: «Ayoo, wo wa ma mi.»

18 Tunmbyeele poro naa Zhufuye sorodasheepe pe ni, pa kason gberi wa ma yere na waga, katugu were tila pye na kuun. Pyeri wila pye wa pe ni na waga fun.

Saraga wofenne togboo

wila Zhezu wi yewe

(Mati 26.59-66; Maki 14.55-64; Luki 22.66-71)

19 Wa go nawa, a saraga wofenne to wi si Zhezu wi yewe wi forogofenne poro naa wi nagawa senre ti wogo ki ni.

20 A Zhezu wi suu pye fo: «Mila pye nala senre ti yuun nari finligi lere pyew wi yege na. Mila pye na leele pe nari sanga pyew wa sheryinre

† 18:14 18.14: Zhan 11.50

to naa sherigo gbogo ki ni, wa laga nga Zhufuye pe ni fuun pe maa pe yee finli we. Mii yaraga ka yo larawa.

²¹ M̀aga kanla yewe naa. Mbele p̀aa pye na nuru na yeri pe yewe nda m̀ila yo pe kan ti ni. Nda m̀ila yo ki woolo p̀eri jen.»

²² Naa Zhezu ẁila kaa to yo ma, sorodasheelee mbele p̀aa pye le wi tanla, a wo wa nungba suu fele ma sho fo: «Pa maa para saraga wofenne to wi ni yeen!»

²³ A Zhezu ẁi suu pye fo: «Na k̀aa pye senpere m̀i yo, nga m̀i yo, a k̀i pye tipege, maga naga. Na kaa si pye senjende m̀i yo, yingi na mee na gbɔn?»

²⁴ A Anne ẁi si Zhezu wi yaga wa posaga ma suu torogo wa Kayifu yeri, saraga wofenne to we.

Pyeri ẁila je Zhezu wi na naa

(Mati 26.71-75; Maki 14.69-72; Luki 22.58-62)

²⁵ Ko sanga wo ni, Simo Pyeri ẁila pye ma yere wa kason ki tanla na waga. A p̀e suu yewe ma yo fo: «Mi yo mboro fun ma yen ki nana na wi forogofa wa?»

A Pyeri ẁi sigi je ma yo fo: «Ayoo, wo wa ma mi.»

²⁶ Pyeri ẁila nana na nungbolo gbɔn mali laga, wi sefo ẁa la pye saraga wofenne to wi tunmbyee wa. A ko tunmbyee wo si Pyeri wi pye fo: «Mi yo moɔ yan na wi ni wa nanjo kere ti ni?»

²⁷ A Pyeri ẁi si je naa ma yo kaselege ma. Ki wagati nungba wi ni, a ngopolɔ ẁi si gbele.

*Paa kari Zhezu wi ni
wa gboforoneri Pilati
wi yege sɔgɔwɔ*

(Mati 27.1-2,11-14; Maki 15.1-5; Luki 23.1-5)

²⁸ Ko pungo na, a Zhufuye pè si yiri Zhezu wi ni wa Kayifu wi go, mɛɛ kari wi ni wa gboforoneri wi yunɔbɔgɔ ki ni. Ki goto yirifaga ko layi. Ɛɛn fɔ, pe sila ye wa yunɔbɔgɔ ki ni, janɔgo paga ka pye fyɔngɔ ni Yenɲele li yege na, pe ta pe Paki feti suro ti li.

²⁹ Ki kaa pye ma, a gboforoneri Pilati wì si yiri wa funwa na pe kɔrɔgɔ, mɛɛ pe yewe ma yo fɔ: «Yinɔgi kala yè yo ki nana ɲa wì pye?»

³⁰ A Zhufuye pè suu pye fɔ: «Ki pye kapege pyefɔ ma, wè se jɛn na pan mboo le ma kɛɛ.»

³¹ Kona, a Pilati wì si pe pye fɔ: «Yoro jate yaa kee wi ni, ye sa kiti kɔn wi na ye yala ye lasiri wi ni.» A Zhufuye pè suu pye fɔ: «Kii daga we lere wa gbo, na gboforoneri wii yɔn kan.»

³² Zhezu wìla ki naga ma yo wi yaa ku kulɔmɔ mba na, pa ki sɛnrɛ tila daga mberi yɛɛ yɔn fili yɛɛn†.

³³ Kona, a Pilati wì si sɔngɔrɔ ma ye wa yunɔbɔgɔ ki ni, mɛɛ Zhezu wi yeri maa yewe ma yo fɔ: «Mboro ma yɛn Zhufuye pe wunlunana we le?»

³⁴ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mboro ma ko jate naga yuun ma ye lee, nakoma pele wɛle pege yo ma kan na kanɔgɔ?»

³⁵ A Pilati wì suu pye fɔ: «Ma mi yan Zhufu le? Ma tara woolo poro naa saraga wɔfɛnnɛ tee le pe

† 18:32 18:32: Zhan 12.32-33; Kapye 2.23

ni, poro pè pan mɔɔ le na keε. Yin̄gi mà pye kpaw?»

³⁶ A Zhezu wì si Pilati wi pye fɔ: «Na wunluwɔ pi woro dunruya woo. Ki pye pi yen dunruya woo, na tunmbyeele pe jen nala malaga ki gbɔn, jan̄go paga kanla le Zhufuye pe keε. Eεn fɔ, na wunluwɔ pi woro dunruya wo woo.»

³⁷ A Pilati wì suu pye fɔ: «Ki cɛn ma yen wunlunāja ke?»

A Zhezu wì suu pye fɔ: «Ko mà yo we. Wunluwɔ wi mi. Ko kì ti pànla se, a mì pan laga dunruya wi ni, mbe pan mbaa kaselege ki sen̄re yuun. Lere ña fuun wi yen kaselege fɔ, wi maa na sen̄re ti nuru na tanri ti na.»

³⁸ A Pilati wì suu pye fɔ: «Kaselege ko yen kikiin?»

Pàa yo pe Zhezu wi gbo

(Mati 27.15-31; Maki 15.6-20; Luki 23.13-25)

Naa Pilati wìla kaa ki sen̄re ti yo, a wì si yiri laga funwa na naa Zhufuye pe kɔrɔgɔ, mεε pe pye fɔ: «Mii jεrεgisaga yan ki nāja ña wi na, ñga ki mbe ya pye wi gbowo pi go.

³⁹ Eεn fɔ, mbe yala ye kalege ñga ki yen ye yeri ki ni, sanga pyew, Paki feti wi ka gbɔn, mi ma kasopyɔ wa wa ye kan. Yaa jaa mbe Zhufuye wunlunāja wi wa le?»

⁴⁰ A pè si gbele ñgbanga naa ma yo fɔ: «Ayoo, wo ma! Barabasi wo waa jaa!» Ma si yala, Barabasi wo la pye ben̄ganri pyefɔ.

19

¹ Kì kaa pye ma, a Pilati wì si konɔ kan wi sorodasheelee pe yeri, a pè Zhezu wi gbɔn sapige ni.

² A sorodasheelee pè si wuuro migi wunluwo njala ma li kan Zhezu wi kan, mɛɛ wunluwo derigbɔgo yenge ka le wi kan (mbe ta mbaa tɛge wi na).

³ A pe nɛɛ fulo wi tanla, nɛɛ wi piin fo: «Zhufuye wunlunana, waa ma shari!»

A pe nɛɛ wi feelee.

⁴ A Pilati wì si yiri laga funwa na naa, ma Zhufuye pe pye fo: «Yè wele, mi yaa wi yirige laga funwa na ye kan, ye ta yege jɛn fo mii jɛrɛgisaga yan wi na, nga ki mbe ya pye wi gbowo pi go.»

⁵ Kona, a Zhezu wì si yiri laga funwa na. Wuuro njala là pye wa wi go na, naa derigbɔgo yenge ki ni wi na. A Pilati wì si pe pye fo: «Nana wi na!»

⁶ Naa saraga wɔfenne teelee poro naa Zhufuye sorodasheelee pe ni, pàa kaa wi yan, a pe nɛɛ gbele ngbanga na yuun fo: «Wi kan tiparaga na! Wi kan tiparaga na!»

A Pilati wì si pe pye fo: «Yoro jate, yoo yigi ye saa kan tiparaga na, katugu mii jɛrɛgisaga yan wi na, nga ki mbe ya pye wi gbowo pi go.»

⁷ A Zhufuye pè suu pye fo: «Lasiri konɔ yen we yeri, mbe yala we lasiri wi ni, wi daga mbe ku wi, katugu wì yo wi yen Yenɲele li Pinambyo.»

⁸ Naa Pilati wila kaa ki senre ti logo, a wì si fye naa fo jɛnge.

⁹ A wì si ye naa wa yungbɔgɔ ki ni, mɛɛ Zhezu wi yewe ma yo fɔ: «Ma yiri se yeri?»

Ɛɛn fɔ, Zhezu wi sila wi yɔn sogo.

¹⁰ A Pilati wì suu pye fɔ: «Muwi ma woro na yuun na ni we? Mɛɛ jɛn fanŋga yɛn na yeri mbɔɔn wa, fanŋga si yɛn na yeri mbɔɔn kan tiparaga na?»

¹¹ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Fanŋga kpɛ woro ma yeri na na, ndɛɛ Yɛnɲɛle li ŋga kan ma yeri mbe yiri wa naayeri. Ki kala na, ŋa wìlan le ma kɛɛ, wo kapege ko wɛ mboro wogo ko na.»

¹² Maga le le ko sanga wo na, a Pilati wi nɛɛ pyewe jaa mbe Zhezu wi wa. Ɛɛn fɔ, a Zhufuye pè si gbele ŋgbanga ma yo fɔ: «Na maga wi wa, ma woro wunlumbolo to wi wɔnlɔ. Lere ŋa fuun kaa yɛɛ pye wunluwɔ, wo yɛn na wiin wunlumbolo to wi ni.»

¹³ Naa Pilati wìla kaa ko sɛnrɛ to logo ma, a wì si Zhezu wi yirige wa funwa na, mɛɛ saa cɛn wa kiti kɔnjɔngɔ ki na, wa laga ŋga pe yinri Pave. Ko kɔrɔ wo yɛn «Laga ŋga pè wɔlogɔ.» Pe maa ki yinri naa: Gabata Eburuye sɛnrɛ ti ni.

¹⁴ Kila pye pilige ŋga pàa Paki fɛti yaara ti gbɛgɛle ko ni, yɔnlɔfugo ki na. A Pilati wì si Zhufuye pe pye fɔ: «Ye wunlunana wi ŋa.»

¹⁵ Kona, a pe nɛɛ gbele ŋgbanga na yuun fɔ: «Wi gbo! Wi gbo! Wi kan tiparaga na!»

A Pilati wì si pe pye fɔ: «Mbe sa ye wunlunana wi kan tiparaga na?»

A saraga wɔfɛnnɛ teelee pè sho fɔ: «Na wunlumbolo to wo ma, wunluwɔ wa yɛgɛ woro we yeri naa.»

16 Kona, a Pilati wì suu le pe kɛɛ pe saa kan tiparaga na.

Pàa Zhezu wi kan tiparaga na

(Mati 27.31-44; Maki 15.21-32; Luki 23.26-43)

A pè si Zhezu wi yigi nɛɛ kee wi ni.

17 A Zhezu wo jate wì suu tiparaga ki tugo ma yiri wa ca nawa, ma kari wa laga nga pe yinri «Yunḡorḡo laga», Eburuye senre ti ni pe maa ki yinri Goligota.

18 Wa ki laga ki na, a sorodasheelee pè si Zhezu wi kan wa tiparaga ki na. Pàa leele shyen pele kan fun tipaara ta na le Zhezu wi tanla. Nunḡba la pye wi kɛɛ nga na, sanḡa wi yen wi kɛɛ nga na.

19 A Pilati wì si ti pè sɛwɛ wa yonlḡo, ma saa wi mara wa Zhezu wi tiparaga ki na. Senre nda tila pye ma yonlḡo wa tori nda fo: «Nazarɛti ca fenne Zhezu, Zhufuye pe wunlunaḡa we!»

20 Zhufuye pe lɛḡɛɛ laga senre ti kara, katugu pàa Zhezu wi kan tiparaga ki na laga nga na, kila pye ma yonḡo ca ki ni. Pàa ki sɛwɛ wi yonlḡo Eburuye senre ni, naa Ɔromu tara fenne senre ni konaa Gireki senre ni.

21 A Zhufuye saraga wɔfenne teele pè si saa Pilati wi pye fo: «Kii ja daga maga yonlḡo ma yo fo: <Zhufuye wunlunaḡa.> Ɛɛn fo, ki yonlḡo ma yo fo: <Wì yo wi yen Zhufuye pe wunlunaḡa.> »

22 A Pilati wì sho fo: «Ŋga m̀ yonlḡo mako, m̀ ko yonlḡo wi.»

23 Naa sorodasheelee pàa kaa Zhezu wi kan wa tiparaga ki na ma saa kɔ, a pè suu yariporo ti teḡe teḡesaga tijere. Sorodashe nunḡba, teḡesaga

nunɓa. Ko punɓo na, a pè suu derigboɓo ki le, yolisaga sila pye ki na, pàa ki ti maga le wa naayeri ma saa kan wa noɓna.

²⁴ A pè si pe yee pye fo: «Yaga ka ti we ki derigboɓo nga ki walagi. Een fo, ye pan we pete gbɔn ki na, we ta wege tafɔ wi jen.»

Ko la pye ma, jango nga ki yonlogo wa Yennele senre sewe wi ni, ki ta kigi yee yon fili, fo:

*Pànlà yaripɔɔ ti yeɛle pe yee na,
ma pete gbɔn na derigboɓo ki wogo na.†*
Ko sorodashee le pàa pye.

²⁵ Le Zhezu wi tiparaga ki tanla, Zhezu wi no wila pye ma yere le, naa wi no jonlo sumboro wi ni, naa Kulopasi jo Mari wi ni, konaa Mari na wila yiri wa Magidala wi ni.

²⁶ Naa Zhezu wila kaa wi no wi yan, naa wi forogofɔ na wila pye maa ndanla wi yan yeresaga le wi tanla, a wi suu no wi pye fo: «No, ma pinambyɔ wi na.»

²⁷ Ko punɓo na, a wi suu forogofɔ wi pye fo: «Ma no wi na.»

Maga le le ko sanga wo na, a ki forogofɔ wi si kari Zhezu wi no wi ni wa wi go.

*Zhezu wi kunwo we
(Mati 27.45-56; Maki 15.33-41; Luki 23.44-49)*

²⁸ Ko punɓo na, naa Zhezu wila kaa ki jen ma yo kala pyew li ko, a wi sho fo: «Wogo yen na na†.» Wila ko yo, jango senre nda tila yonlogo wa Yennele senre sewe wi ni, ti ta tiri yee yon fili.

† 19:24 19:24: Yuuro 22.19 † 19:28 19:28: Yuuro 69.22

²⁹ Leyaraga kà la pye le ki laga ki na, kila pye ma yin duven tangara ni. A sorodasheelee pè si nḡbala ɛ maa fyɔn wa ki duven tangara ti ni, mɛɛ wi migi yizɔpi tige njege ka na, mɛɛ saa wi taga wa Zhezu wì yɔn ki na, wuu shɔnri.

³⁰ Naa Zhezu wila kaa wi wɔ, a wì sho fɔ: «Ki ni fuun ki yɔn kì fili.»

A wì suu go ki sogo mɛɛ ku.

*Sorodashe wà la Zhezu
wi kanḡgaga ki sun maga furu*

³¹ Paki fɛti wi yetɛgɛwɛ pilige ko layi. Zhufuye leɛɛɛ pe sila pye na jaa gboolo pe koro wa tipaara ti na cɛnpilige ki ni, katugu ki cɛnpilige kila pye piligbɔgɔ pe yeri. Kì kaa pye ma, a pè si saa Pilati wi yenri ma yo leele mbele pàa kan wa tipaara ti na, pe pe saanra ti gbɔn pèri kaari, pe gboolo pe tirige.

³² Kì pye ma, a sorodasheelee pè si saa leele mbele pàa kan Zhezu wi ni ja wi konḡbanḡa wì saanra ti gbɔn mari kaari, ma shyen woo wi woro ti gbɔn mari kaari fun.

³³ Naa pàa kaa gbɔn Zhezu wo na, a pè suu yan wì ku makɔ. Kì kaa pye ma, a pè si wɔ saanra to yaga pe siri kaari.

³⁴ Ɛɛn fɔ, a sorodashe wà suu sun njanraga ni wi kanḡgaga ki na. Le ki yɔngɔɔ nuḡgba ke ni, a kasanwa naa tɔnmɔ si yiri wa ki tulugo ki ni.

³⁵ Lere ḡa wila ki kagala ke yuun, wo kpaw wì ke yan yenɛ ni. ḡa wila yuun ki yen kaselege. Wìgi jɛn ma yo kaselege ko wila yuun, janḡo yoro fun ye taga.

³⁶ Ko la pye, jango Yenɲele senre sewe wi laga nga kigi yee yon fili, fo: «*Pe se ka wi kajelege ka kpe kaw.*»†

³⁷ A laga ka ki yo naa wa Yenɲele senre sewe wi ni ma yo fo: «*Na pè sun njanraga ki ni, wo pe yaa kaa wele.*»†

Pàa Zhezu gboo wi le

(Mati 27.57-61; Maki 15.42-47; Luki 23.50-56)

³⁸ Ko punɔ na, Zhozefu ɲa wila yiri Arimate ca wì si saa Pilati wi yenri Zhezu gboo wi ni. Zhozefu wila pye Zhezu wi fɔrɔɔfɔ wa, een fo, kila pye larawa, katugu wila pye na fye Zhufuye fannga fenne pe yee. A Pilati wì si konɔ kan wi yeri. A Zhozefu wì si kari ma saa Zhezu gboo wi tirige wa tiparaga ki na maa le.

³⁹ A Nikodemu wì si pan fun, wo wila keli ma kari Zhezu wi kɔrɔɔ pilige ka yembinɛ la ni. Wila pan sinme nuwo taan ni, mba pàa miiri tire naa alowesi tire pinle ti yee ni maa gbegele. Pila culo nafa ma yiri ke yon ko tin.

⁴⁰ A pe shyen pè si Zhezu gboo wi le nɛɛ sinme nuwo taan pi wuun wi na, ma parisanyɛɛɛ ti migili wi na maa fo, ma yala Zhufuye pe kalɛɛ ki ni.

⁴¹ Wa laga nga pàa Zhezu wi kan tiparaga ki na, nanɔ kere tà la pye wa, fanga fonɲɔ kà la pye wa ki nanɔ kere ti nawa, pàa ki kon walaga na. Pe sila gboo le wa ki ni faa.

⁴² Pilige nga ki mbaa toro Zhufuye cɛnpilige kii gbɔn ko layi, fanga fun kila pye ma yongo le, ki kala na, a pè si saa Zhezu gboo wi le wa ko ni.

† 19:36 19:36: Eki 12.46; Yuuro 34.21 † 19:37 19:37: Zaka 12.10

20

*Zhezu wila yen ma yiri
wa kunwo pi ni*

(Mati 28.1-8; Maki 16.1-8; Luki 24.1-12)

¹ Yapelege ki pilige konḡbanḡa ki na, yirifaga ki na, maga ta laga ki fa laga jeḡḡe, Mari ḡa wila yiri wa Magidala ca, a wì si kari wa fanga ki yon, mee saa sinndeleḡe ki yan pèḡe konḡo maga laga wa fanga ki yon na. ² Kona, a wì si fe ma saa ki yo Simo Pyeri naa fɔɔḡoḡo ḡa wila pye ma Zhezu wi ndanla pe kan, ma yo fɔ: «Pè we Fɔ wi gboo wi wo wa wi fanga ki ni, een fɔ, we suu teḡesaga jeḡ.»

³ A Simo Pyeri wo naa fɔɔḡoḡo sanḡa wi ni, pè si yiri nee kee wa fanga ki yon.

⁴ Pe ni fuun shyen pàa pinle na fee. Een fɔ, a fɔɔḡoḡo sanḡa wo si fe ḡḡbanga ma kari ma Pyeri wo toro, mee keli ma gbɔn wi na wa fanga ki yon.

⁵ A wì si fɔli ma wele wa, mee parisanyeeḡe ti yan wa. Een fɔ, wi sila ye wa ki nawa.

⁶ Simo Pyeri ḡa wila pye wi punḡo na, naa wì ka saa gbɔn, a wì si ye wa fanga ki nawa, mee parisanyeeḡe ti yan wa fun,

⁷ naa paraga ḡa pàa teḡe ma Zhezu gboo wi go ki fo ki ni. Ki sila pye ma pinle parisanyeeḡe ti ni, een fɔ, kila pye ma gbogolo ki yee na laga ka na.

⁸ Kona, fɔɔḡoḡo sanḡa ḡa wila keli ma gbɔn wa fanga ki yon, a wì si ye wa fun, mari yan, mee taga ki na ma yo Zhezu wì yen ma yiri wa kunwo pi ni.

⁹ Katugu Yenḡele senre sewe wi yen na senre nda yuun ma yo fɔ: Zhezu wila daga mbe yen mbe yiri wa kunwɔ pi ni, fɔrɔgɔfenne pè sila ti kɔrɔ jɛn gben.

¹⁰ Ko punḡo na, a fɔrɔgɔfenne shyen pè si songɔrɔ ma kari pe yinre.

*Zhezu wila wi yeɛ naga
Mari ḡa wila yiri
wa Magidala wi na*

(Mati 28.9-10; Maki 16.9-11)

¹¹ Ma si yala, Mari wila pye ma yere wa fanga ki tanla wa funwa na, na gbele. Maa ta wila gbele, a wì si foli ma wele wa fanga ki ni,

¹² mɛɛ mɛrɛgɛye shyen yan wa, pè yaripɔrɔ fire le ma cɛn, wa laga ḡa pàa Zhezu gboo wi sinḡe we. Nunḡba la pye wa go kɛɛ ki yeri, sanna wila pye wa tɔrɔ kɛɛ ki yeri.

¹³ A mɛrɛgɛye pè suu yewe ma yo fɔ: «Jɛle, yinḡi na, a ma nɛɛ gbele?»

A wì si pe pye fɔ: «Pànla Fɔ wi gboo wi wɔ, pè saa wi teḡe laga ḡa na mi sigi jɛn.»

¹⁴ Naa wila kaa ko senre to yo ma, a wì si kanḡa ma wele wa wi punḡo na, mɛɛ Zhezu wi yan wì yere le. Eɛn fɔ, wi sila ki jɛn mbe yo Zhezu wowi.

¹⁵ A Zhezu wì suu yewe ma yo fɔ: «Jɛle, yinḡi na, a ma nɛɛ gbele? Ambɔ maa lagajaa?»

A Mari wi nɛɛ ki jate ndɛɛ nanḡo kerɛfɔ wowi, mɛɛ wi pye fɔ: «Na to, na kaa pye mboro maa wɔ ma saa wi teḡe laga ka na, ki naga na na mi yaa saa le.»

¹⁶ A Zhezu wì suu pye fɔ: «Mari!»

A wì si wa ma kanḡga wa wi yeri, mεε para wi ni Eburuye senre ni ma yo fɔ: «Arabuni!» Ko kɔrɔ wo yen fɔ: «We Nagafɔ.»

17 A Zhezu wì suu pye fɔ: «Maga kanla yigi, katugu mì fa kari na To wi kɔrɔɔ. Eεn fɔ, kari ma saga yo sefenne pe kan, fɔ mila kee wa yenḡele na, na To wi kɔrɔɔ, wo ḡa wi yen yoro fun ye To we, na Yenḡele li kɔrɔɔ, lo na li yen yoro fun ye Yenḡele le.»

18 Kona, Mari ḡa wìla yiri wa Magidala ca, wì si kari ma saa ki yo fɔrɔɔfenne pe kan ma yo wì we Fɔ wi yan, fɔ wì yen ma yiri wa kunwɔ pi ni.

A wì si nda Zhezu wìla yo maa kan ti yeḡe yo ma pe kan.

*Zhezu wìla wi yeε naga
wi fɔrɔɔfenne pe na*

(Mati 28.16-20; Maki 16.14-18; Luki 24.36-49)

19 Yapelege ki pilige koḡbanḡga ki na, ki pilige ki yɔnlɔkɔɔ ki ni, fɔrɔɔfenne pàa pe yeε gbogolo go ka ni, ma kɔrɔ ti sɔɔ pe yeε na, katugu pàa pye na fyε Zhufuye fanḡga fenne pe yeḡe. A Zhezu wì si pan ma yere wa pe sɔɔwɔ mεε pe pye fɔ: «Yeyinḡe ki pye ye ni!»

20 Naa wìla kaa ki senre ti yo, a wì suu keyen naa wi kanḡgaga ki naga pe na. A fɔrɔɔfenne pe nawa pì si yinḡi pe na fɔ jεḡe, naa pàa we Fɔ wi yan we.

21 A Zhezu wì si pe pye naa fɔ: «Yeyinḡe ki pye ye ni! Na To wìlan tun yeḡe ḡga na, mi fun mila ye tunnu ma fun.»

22 Naa wìla kaa ko sɛnrɛ to yo ma, a wì si pe fɛ wi yɔn tifelegɛ ki ni, mɛɛ pe pye fɔ: «Ye Yinnekpoyi li ta!

23 Yaga leele mbele kapere kala yaga pe na, ti yaa kala yaga pe na. Na yee yenle mbe mbele kapere kala yaga pe na, pe se ka ti kala yagawa ta.»

Zhezu wo naa Toma sɛnrɛ

24 Ma si yala, Toma ɲa pàa pye na yinri Waan, wo ɲa wìla pye Zhezu wi fɔrɔɔfɛnnɛ ke ma yiri shyen wa, wo sila pye wa sanmbala pe ni sanga ɲa ni Zhezu wìla wi yɛɛ naga pe na we.

25 Ko punɔgo na, a fɔrɔɔfɛnnɛ sanmbala pè suu pye fɔ: «Wè we Fɔ wi yan.»

ɛɛn fɔ, a Toma wì si pe pye fɔ: «Na mii pɔndiile yɔngɔɔ ke yan wa wi keyen yi na, mbe yombɛle le wa pɔndiile yɔngɔɔ ke ni, mbanla kɛɛ ki le wa wi kannɔgaga ki ni, mi se taga ki na fyew.»

26 Ki yapelege nunɔba naa mbe kɔ, fɔrɔɔfɛnnɛ pàa pe yɛɛ gbogolo wa go ki ni naa. Kona, Toma wìla pye wa pe ni. Go ki kɔɔɔ tìla pye ma sɔɔɔ pe na. ɛɛn fɔ, Zhezu wì si pan ma yere wa pe sɔɔwɔ, mɛɛ pe pye fɔ: «Yeyinɔge ki pye ye ni!»

27 Ko punɔgo na, a wì si Toma wi pye fɔ: «Ma yombɛle li le laga mala keyen yi wele. Ma kɛɛ ki le laga na kannɔgaga ki ni. Maga ka koro wa mbatagawa pi ni, ɛɛn fɔ, taga na na!»

28 A Toma wì suu pye fɔ: «Na Fɔ, naa na Yenɲele!»

29 A Zhezu wì suu pye fɔ: «Katugu màla yan, ko kala na mà taga na na. Eɛn fɔ, mbele paa tari na na pee silan yan, ferewe yen pe woo!»

Ki sɛwe ɲa wi pye go ye

30 Zhezu wìla kafɔnɲɔlɔ keke pye naa legerɛ wi fɔrɔɔfɛnnɛ pe yɛgɛ na, ke woro ma yɔnlɔɔ laga ki sɛwe ɲa wi ni.

31 Eɛn fɔ, ki wogolo ɲgele koro yɔnlɔɔ, jango ye taga ki na fɔ Zhezu wo wi yen Kirisi, ma pye Yenɲɛle li Pinambyɔ. Na yaga taga wi na, ye yinwege ta wi mege ki na.

ZHEZU WILA FILI WI FɔRɔɔFɛNNɛ KɔLɔSHYEN NI WA TIBERiyADI LɔGBɔɔ KI YɔN NA

21

21.1-25

*Zhezu wìla wi yɛɛ naga
wi fɔrɔɔfɛnnɛ kɔlɔshyen na
(Mati 28.16; Luki 5.1-11)*

¹ Ko punɲo na, a Zhezu wì suu yɛɛ naga naa wi fɔrɔɔfɛnnɛ pe na, wa Tiberiyadi lɔgbɔɔ yɔn ki na. Wìla wi yɛɛ naga pe na yɛgɛ ɲa na ki ɲa:

² Simɔ Pyeri, naa Toma ɲa pàa pye na yinri Waan†, naa Natanayeli ɲa wìla yiri wa Kana ca, wa Galile tara, naa Zebede pinambiile shyen pe ni, konaa Zhezu wi fɔrɔɔfɛnnɛ pele ni shyen, pàa pye laga nungba.

³ A Simɔ Pyeri wì si sanmbala pe pye fɔ: «Mi yaa sa ɲgbanra wɔ.»

† 21:2 21.2: Zhan 11.16

A pè suu pye fɔ: «We yaa pinle ma ni fun.»

Kona, a pè si yiri ma saa ye tɔnmɔkɔrɔ ka ni. Eɛn fɔ, pe sila yaraga ka yigi ko yembinɛ lo ni.

⁴ Naa laga kila kaa na lari, a Zhezu wì si pan ma yere wa lɔgɔ konɔgo ki na, eɛn fɔ, fɔrɔgɔfenne pe sila ki jɛn mbe yo Zhezu wowi.

⁵ Kona, a wì si pe pye fɔ: «Na piile, ye nɔɔbanra ta ta le?» A pè sho fɔ: «Ayoo.»

⁶ A wì si pe pye fɔ: «Ye ye mɛrɛ ti wa wa tɔnmɔkɔrɔ ki kalige keɛ ki na, pa ye yaa ta yigi.»

A pè si mɛrɛ ti wa wa, eɛn fɔ, pe sila ya mberɪ tile mbe yiri ti ni, naa tila pye ma yin nɔɔbanra ti ni ki kala na.

⁷ Kona, fɔrɔgɔfɔ nɔ wila pye ma Zhezu wi ndanla, a wì si Pyeri wi pye fɔ: «We Fɔ wowi.»

Naa Simɔ Pyeri wila kaa ki sɛnrɛ ti logo ma yo we Fɔ wowi, a wì suu derege ki le maga le, katugu wila ki wɔ maga tɛgɛ, mɛɛ to wa tɔnmɔ nɛɛ kee wi kɔrɔgɔ.

⁸ A fɔrɔgɔfenne sanmbala poro si pan tɔnmɔkɔrɔ ki ni, na mɛrɛ ti tile, tila pye ma yin nɔɔbanra ti ni. Pe sila pye ma lali lɔgɔ konɔgo ki ni, ki fogo ki mbaa mɛtɛrɛ cɛnme yɔn ko tin.

⁹ Naa pàa kaa gbɔn wa lɔgɔ konɔgo ki na ma tigi wa tara, a pè si kasɔn nanɔanra yan naa nɔɔbanga ni wa ki na, konaa buru ni wa ki tanla.

¹⁰ A Zhezu wì si pe pye fɔ: «Nɔɔbanra nda ye yigi, ye pan ta ni na kan.»

¹¹ A Simɔ Pyeri wì si saa ye wa tɔnmɔkɔrɔ ki ni, mɛɛ mɛrɛ ti tile ma yiri ti ni wa lɔgɔ ki ni, tila pye ma yin nɔɔbanra tugbɔrɔ ni. Ti ni fuun tila pye nɔɔbanga pyɔ cɛnme naa nafa shyɛn ma yiri

ke ma yiri taanri (153). Ali maga ta tila pye ma lege ma, mere ti sila koonlo.

¹² A Zhezu wì si pe pye fo: «Ye pan ye ka.»

Forogofenne wa kpe sila ya mboo yewe mbe yo fo: «Ambo wi mboro?» Katugu paa ki jen ma yo we Fo wowi.

¹³ A Zhezu wì si fulo, ma buru wi le maa yeele pe na, naa ngbanga ki ni.

¹⁴ Ki taanri wogo ko layi Zhezu wila wi yee naga wi forogofenne pe na, naa wila yen ma yiri wa kunwo pi ni we.

Zhezu wila yo Pyeri wi ni

¹⁵ Naa paa kaa ka ma ko, a Zhezu wì si Simo Pyeri wì pye fo: «Zhan pinambyo Simo, moo ndanla ma we mi yen ma mbele pe ndanla yeege nga na ki na le?» A Pyeri wì suu pye fo: «Ee, we Fo. Maa jen ma yo ma yen mala ndanla.»

A Zhezu wì suu pye fo: «Ta yaakara kaan na simbapiile† pe yeri.»

¹⁶ A wì suu pye naa ki shyen wogo na ma yo fo: «Zhan pinambyo Simo, mi yen moo ndanla le?» A Simo wì suu pye fo: «Ee, we Fo. Maa jen ma yo ma yen mala ndanla.»

A Zhezu wì suu pye fo: «Maa na simbaala pe wele.»

¹⁷ A wì suu pye naa ki taanri wogo na ma yo fo: «Zhan pinambyo Simo, mi yen moo ndanla le?»

† 21:15 21:15: Simbapiile poro pe yen tagafenne mbele pe fa fannga ta wa tagawa pi ni. Zhezu wì yo Pyeri wila pe yeege sinni wila pe nari paa fannga taa wa tagawa pi ni.

A kì si Pyeri wì nawa wɔ, naa Zhezu wìla wi yewe ki taanri wogo ki na ma yo fɔ: «Mi yɛn mɔɔ ndanla le?» A wì si Zhezu wi pye fɔ: «We Fɔ, mà kala li ni fuun li jɛn. Màga jɛn ma yo ma yɛn mala ndanla.»

A Zhezu wì suu pye fɔ: «Maa yaakara kaan na simbaala pe yeri.»

¹⁸ «Kaselege ko na, mila ki yuun ma kan, sanga ŋa ni màa pye lefɔnŋɔ, màa pye nɔɔ kurusijara wi poo ma yɛ, na kee ma landanlaga na. Ɛɛn fɔ, na maga ka pye naŋa leleɛ, ma yaa ma keyɛn yi jaraga, lere wa wi yaa ma kurusijara wi pɔ ma kan mbe kari ma ni wa laga ŋga ma woro na jaa mbe kari wa we.»

¹⁹ Zhezu wìla ko sɛnrɛ to yo Pyeri wi kan maga naga wi na, paa yɛge ŋga na wi mbaa ka ku mbe gbɔgɔwɔ taga Yɛnŋɛle li na we. Ko punɔgo na, a Zhezu wì suu pye fɔ: «Taga na na!»

Zhezu wo naa fɔrɔgɔfɔ ŋa wìla pye maa ndanla

²⁰ Naa Pyeri wìla kaa kanŋga ma wele, a wì si fɔrɔgɔfɔ ŋa wìla pye ma Zhezu wi ndanla wi yan wì taga pe na. Wo wìla cɛn ma telɛge Zhezu wi na yembinɛ na ni pàa li we. Wìla Zhezu wi yewe ma yo fɔ: «We Fɔ, ambɔ wi yaa ma le kɛɛ?»

²¹ Naa Pyeri wìla kaa wi yan, a wì si Zhezu wi pye fɔ: «We Fɔ, ŋa we sin, yingɔ ki yaa ka wo ta?»

²² A Zhezu wì suu pye fɔ: «Ali na mi kaa jaa wi koro yinwege na fɔ mbe sa sɔngɔrɔ mbe pan, ma yingɔ kala yɛn ko ni? Mboro wo na, taga na na san.»

²³ A ko ki kan ki senre ti jaraga tagafenne pe sogowo ma yo ki forogofa wi se ka ku. Ma si yala, Zhezu wi sila ki yo mbe yo wi se ka ku. Een fo, Zhezu wila ki yo ma yo fo: «Ali na mi kaa jaa wi koro yinwege na fo mbe sa songoro mbe pan, ma yingi kala yen ko ni?»

²⁴ Ko forogofa nunjba wo wila ki kagala ke sereya wi yuun, wo wi ke yonlogo. Wège jen ma yo wi sereya wi yen kaselege.

Senre punjo woro

²⁵ Een fo, Zhezu wi kagala kele pye naa legere. Ki pye pe ke ni fuun nunjba nunjba ke yonlogo sewe, mi yen naga sonri fo ki seweere pe se jen na kun laga dunruya wi ni.

**Bibulu Jinmiire ni
Sénoufo, Djimini: Bibulu Jinmiire ni Bible**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Djimini Senoufo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source
files dated 29 Jan 2022

a4863791-1c91-5f31-9a8f-034a18a2f8d8